ธนาคารแห่งประเทศไทย

25 ตุลาคม 2565

เรียน ผู้จัดการ

ธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคาร[1]

ที่ ฝนส1.ว. 76/2565 เรื่อง นำส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตและกำกับดูแลการทำธุรกรรมอนุพันธ์ของธนาคารพาณิชย์

ธนาคารแห่งประเทศไทยขอนำส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 7/2565 เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตและกำกับดูแลการทำธุรกรรมอนุพันธ์ของธนาคารพาณิชย์ ลงวันที่ 6 ตุลาคม 2565 ซึ่งได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 139 ตอนพิเศษ 251 ง ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2565

การปรับปรุงประกาศในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนพัฒนาการของธุรกรรมอนุพันธ์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว ตรงความต้องการ โดยไม่กระทบต่อความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ และลูกค้าได้รับการดูแลที่เหมาะสมตามความรู้ความเข้าใจและระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ โดยมีสาระสำคัญ คือ ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมอนุพันธ์ได้เป็นการทั่วไปในลักษณะ principle-based ภายใต้กรอบการกำกับดูแลและหลักเกณฑ์ที่ยืดหยุ่นขึ้น โดยธนาคารพาณิชย์ต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมในการเสนอธุรกรรมอนุพันธ์ให้กับกลุ่มลูกค้าประเภทต่างๆ รวมทั้งดูแลให้มีเงินกองทุนเพียงพอเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาด สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์บางประเภทที่มีความเสี่ยงเพิ่มเติม (residual risk) จากวิธีการคำนวณเงินกองทุนตามวิธีมาตรฐาน นอกจากนี้ ได้มีการปรับปรุงรายงานยอดคงค้างธุรกรรมอนุพันธ์เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่ปรับปรุงในครั้งนี้ โดยให้เริ่มจัดส่งรายงานในรูปแบบใหม่สำหรับงวดการรายงานข้อมูลเดือนธันวาคม 2565 เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวเมทินี ศุภสวัสดิ์กุล)
ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายนโยบายและกำกับสถาบันการเงิน 1
ผู้ว่าการ แทน

ฝ่ายนโยบายและกำกับสถาบันการเงิน 1
โทรศัพท์ 0 2283 5307
โทรสาร 0 2356 7448

หมายเหตุ [ ] ธนาคารจะจัดให้มีการประชุมชี้แจงในวันที่ ..... ณ .....
[X] ไม่มีการประชุมชี้แจง

สนสว10-กส37501-25651025

กส375	วันที่ 25 ต.ค. 2565

[1] ไม่รวมธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่ สนส. 7 /2565

เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตและกำกับดูแลการทำธุรกรรมอนุพันธ์ของธนาคารพาณิชย์

---

1. เหตุผลในการออกประกาศ

ธุรกรรมอนุพันธ์เป็นสัญญาที่คู่สัญญาสองฝ่ายตกลงซื้อขายสินทรัพย์อ้างอิงล่วงหน้าตามราคาที่กำหนด โดยประโยชน์ที่สำคัญของธุรกรรมอนุพันธ์คือเป็นทั้งเครื่องมือที่ผู้ประกอบการใช้บริหารความเสี่ยง และเป็นช่องทางในการลงทุนเพื่อผลตอบแทนสำหรับผู้ลงทุน ซึ่งที่ผ่านมาตลาดธุรกรรมอนุพันธ์ของประเทศไทยมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องทั้งในแง่ความซับซ้อนของธุรกรรมอนุพันธ์และความเชี่ยวชาญของผู้เล่นในตลาด ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีการปรับปรุงหลักเกณฑ์การอนุญาตและการกำกับดูแลธุรกรรมอนุพันธ์เป็นระยะ เพื่อขยายขอบเขตธุรกรรมอนุพันธ์ที่อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำได้เป็นการทั่วไป รวมถึงปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลให้สะท้อนความเสี่ยงและมีความยืดหยุ่นมากขึ้น

ในระยะที่ผ่านมา ความไม่แน่นอนของภาวะเศรษฐกิจการเงินทั้งในและต่างประเทศส่งผลให้ผู้เล่นในตลาดมีความต้องการใช้ธุรกรรมอนุพันธ์ เป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยง รวมทั้งเป็นทางเลือกในการลงทุนเพื่อเพิ่มผลตอบแทนมากขึ้น อย่างไรก็ดี หลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตและการกำกับดูแลธุรกรรมอนุพันธ์ซึ่งเดิมมีรูปแบบค่อนข้างเป็นการใช้กฎเกณฑ์เป็นที่ตั้ง (rule-based) โดยมีขอบเขตของธุรกรรมอนุพันธ์ที่อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถทำได้เป็นการทั่วไปที่ค่อนข้างจำกัด และหลักเกณฑ์การกำกับดูแลบางเรื่องอาจไม่เอื้อให้ผู้เล่นในตลาดสามารถเข้าทำธุรกรรมอนุพันธ์ได้อย่างคล่องตัวเพียงพอภายใต้สถานการณ์ปัจจุบัน

ในครั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงปรับปรุงหลักเกณฑ์การอนุญาตและกำกับดูแลการทำธุรกรรมอนุพันธ์ของธนาคารพาณิชย์ เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการทำธุรกรรมอนุพันธ์และเพิ่มทางเลือกในการลงทุนแก่ประชาชนและภาคธุรกิจ โดยปรับรูปแบบหลักเกณฑ์ดังกล่าวให้อยู่ในลักษณะการกำหนดเป็นหลักการ (principle-based) ให้ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมอนุพันธ์ที่มีตัวแปรอ้างอิงและคู่สัญญาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดได้เป็นการทั่วไป หากธนาคารพาณิชย์สามารถประเมินมูลค่ายุติธรรม บริหารความเสี่ยง และดำรงเงินกองทุนได้อย่างครบถ้วน รวมถึงลดข้อจำกัดการลงทุนในธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝงโดยยกเลิกจำนวนเงินลงทุนขั้นต่ำ และปรับปรุงประเภทของผู้ลงทุนให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของผู้กำกับดูแลอื่น นอกจากนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลธุรกรรมอนุพันธ์ให้ยืดหยุ่น สะท้อนความเสี่ยงของธุรกรรม และความเชี่ยวชาญของผู้ลงทุนแต่ละประเภทมากขึ้น โดยกำหนดให้มี

สนสป10-กส375 01 -25651006

กส375	วันที่ 6 ต.ค. 2565

การดำรงเงินกองทุนด้านตลาดส่วนเพิ่มสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ที่มีความเสี่ยงใหม่ ๆ (residual risk add-on) รวมทั้งกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องพิจารณาความเหมาะสมของลูกค้าและเปิดเผยข้อมูลการทำธุรกรรมอนุพันธ์กับลูกค้าให้ครบถ้วน เหมาะสม ตามกลุ่มและประเภทของผู้ลงทุน

ทั้งนี้ สรุปหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ปรากฏตามเอกสารแนบ 1

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 29 มาตรา 30 มาตรา 32 มาตรา 33 มาตรา 34 มาตรา 36 มาตรา 39 มาตรา 41 มาตรา 50 มาตรา 52 มาตรา 71 และมาตรา 84 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยออกหลักเกณฑ์การอนุญาตและกำกับดูแลการทำธุรกรรมอนุพันธ์ของธนาคารพาณิชย์ ให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้

3. ประกาศที่ยกเลิก

ประกาศที่ยกเลิก ตามเอกสารแนบ 2

4. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินทุกแห่ง ยกเว้นธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

5. เนื้อหา

5.1 คำจำกัดความ

“ธนาคารพาณิชย์” หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน ยกเว้นธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

“ลูกค้า” หมายความว่า ผู้ที่ประสงค์จะทำธุรกรรมอนุพันธ์กับธนาคารพาณิชย์หรือคู่สัญญาที่ทำธุรกรรมอนุพันธ์กับธนาคารพาณิชย์

“ผู้ลงทุนสถาบัน” หมายความว่า ผู้ลงทุนสถาบันตามประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยการกำหนดบทนิยามผู้ลงทุนสถาบัน ผู้ลงทุนรายใหญ่พิเศษและผู้ลงทุนรายใหญ่ รวมถึงสำนักหักบัญชีกลาง (central counterparty: CCP)

“ผู้ลงทุนรายใหญ่พิเศษ” และ “ผู้ลงทุนรายใหญ่” หมายความว่า ผู้ลงทุนรายใหญ่พิเศษ และผู้ลงทุนรายใหญ่ตามประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยการกำหนดบทนิยามผู้ลงทุนสถาบัน ผู้ลงทุนรายใหญ่พิเศษ และผู้ลงทุนรายใหญ่

“ผู้ลงทุนรายย่อย” หมายความว่า ผู้ลงทุนอื่น ๆ ที่ไม่เข้าข่ายผู้ลงทุนสถาบัน ผู้ลงทุนรายใหญ่พิเศษ และผู้ลงทุนรายใหญ่

“คณะกรรมการธนาคาร” หมายความว่า คณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศ หรือคณะผู้บริหารที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องในกรณีของสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

“ผู้มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศ” หมายความว่า ผู้มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศ ตามคำจำกัดความในหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติมาตรการป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาทตามหนังสือเวียน ธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติมาตรการป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาท

“ผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศ” หมายความว่า ผู้ที่ไม่ใช่ผู้มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศ

“ธุรกรรมอนุพันธ์” หมายความว่า ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาด ธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝง (structured product) และธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิต

“ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาด” หมายความว่า ธุรกรรมอนุพันธ์ที่อ้างอิงตัวแปรด้านตลาด (เช่น อัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน ราคาตราสารหนี้ ราคาตราสารทุน ราคาสินค้าโภคภัณฑ์ ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในประกาศฉบับนี้) ในการกำหนดมูลค่ายุติธรรมของธุรกรรมและใช้ชำระราคาระหว่างคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย

“ธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝง (structured product)” หมายความว่า ธุรกรรมเงินกู้ยืม[1] ที่ธนาคารพาณิชย์ทำทั้งในฐานะผู้กู้ยืมและผู้ให้กู้ยืม ซึ่งมีอนุพันธ์แฝงเป็นอนุพันธ์ด้านตลาดที่ได้รับอนุญาต โดยธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝงไม่รวมถึงธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีการปรับอัตราผลตอบแทนตามอัตราเงินเฟ้อ ตราสารที่ให้สิทธิแปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญ หรือตราสารหนี้ที่ให้สิทธิไถ่ถอนก่อนกำหนดซึ่งเป็นไปตามประเพณีปฏิบัติของตลาดตราสารทางการเงิน ดังต่อไปนี้

(1) ธุรกรรมเงินกู้ยืมที่ชำระคืนเงินต้น และ/หรือจ่ายผลตอบแทนอ้างอิงอัตราเงินเฟ้อซึ่งคำนวณมาจากดัชนีราคาผู้บริโภค (Consumer Price Index: CPI) ของประเทศผู้ออกตราสาร และมีโครงสร้างธุรกรรม ดังต่อไปนี้

[1] เช่น พันธบัตร หุ้นกู้ ตั๋วสัญญาใช้เงิน และตั๋วแลกเงิน

(1.1) ธุรกรรมเงินกู้ยืมที่ในแต่ละงวดการชำระดอกเบี้ยผู้ให้กู้ยืมจะได้รับผลตอบแทนเท่ากับอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (real interest rate) คงที่ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าซึ่งคำนวณบนเงินต้นที่ปรับตามอัตราเงินเฟ้อ[2] และได้รับชำระคืนเงินต้นที่ปรับตามอัตราเงินเฟ้อ ณ วันครบอายุสัญญา

(1.2) ธุรกรรมเงินกู้ยืมที่ในแต่ละงวดการชำระดอกเบี้ยผู้ให้กู้ยืมจะได้รับผลตอบแทนเท่ากับอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงบวกด้วยอัตราเงินเฟ้อ[3] และได้รับชำระคืนเงินต้นที่ไม่ได้ปรับตามอัตราเงินเฟ้อ ณ วันครบอายุสัญญา

(2) ตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ และหุ้นกู้ที่ผู้ถือหุ้นกู้มีสิทธิที่จะแปลงสภาพหุ้นกู้นั้นเป็นหุ้นสามัญของผู้ออกหุ้นกู้ในช่วงเวลาและราคาที่กำหนดไว้ตามสัญญา ซึ่งเป็นไปตามประเพณีปฏิบัติปกติของตลาดตราสารทางการเงิน

(3) ตราสารหนี้ที่ผู้กู้ยืมหรือผู้ให้กู้ยืมมีสิทธิไถ่ถอนก่อนกำหนดในช่วงเวลา ราคา และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญา ซึ่งเป็นไปตามประเพณีปฏิบัติปกติของตลาดตราสารทางการเงิน

ทั้งนี้ ธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์แฝงไม่รวมถึงเงินให้สินเชื่อที่นำเสนอพร้อมธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาด ซึ่งผู้กู้ยืมทำธุรกรรมอนุพันธ์เพื่อบริหารความเสี่ยงจากเงินให้สินเชื่อ[4] โดยกรณีดังกล่าวธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาด

“ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิต” หมายความว่า ธุรกรรมที่ใช้ในการโอนความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์อ้างอิง (reference obligation) หรือสินทรัพย์อื่นที่เกี่ยวข้องกับผู้ออกสินทรัพย์อ้างอิงที่กำหนดไว้ในสัญญา (obligation category and obligation characteristics) จากผู้ซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิต (protection buyer) ไปยังผู้ขายข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิต (protection seller) โดย protection seller จะได้รับผลตอบแทนหรือค่าธรรมเนียม ที่อ้างอิงกับความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ออกสินทรัพย์อ้างอิง (reference entity) แลกกับการมีภาระผูกพันที่จะต้องจ่ายชำระเงินให้แก่ protection buyer เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ออกสินทรัพย์ตามที่ระบุในสัญญาธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิต (credit event)

คำจำกัดความอื่นนอกเหนือจากที่ระบุข้างต้น ให้เป็นไปตามเอกสารแนบ 3

---

[2] ในแต่ละงวดการชำระดอกเบี้ย (t) ผลตอบแทนจะเท่ากับ real interest rate x เงินต้น x $\frac{\mathbf{CPI_t}}{\mathbf{CPI_{วันที่ออกธุรกรรม}}}$

[3] ในแต่ละงวดการชำระดอกเบี้ย (t) ผลตอบแทนจะเท่ากับ (real interest rate + $\frac{\mathbf{CPI_t - CPI_{t-1}}}{\mathbf{CPI_{t-1}}}$) x เงินต้น

[4] เช่น กรณีผู้กู้ยืมขอสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์อ้างอิงอัตราดอกเบี้ยลอยตัวและต้องการแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อดังกล่าว โดยทำธุรกรรม interest rate swaps กับธนาคารพาณิชย์

5.2 หลักการ

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมอนุพันธ์ได้เป็นการทั่วไป ภายใต้กรอบการกำกับดูแลและหลักเกณฑ์ที่ยืดหยุ่น เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการเข้าทำธุรกรรมอนุพันธ์และเพิ่มทางเลือกในการลงทุนแก่ประชาชนและภาคธุรกิจ ทั้งนี้ การทำธุรกรรมอนุพันธ์ดังกล่าวต้องไม่กระทบต่อความมั่นคงของสถาบันการเงิน และลูกค้าต้องได้รับการดูแลที่เหมาะสมตามความรู้ความเข้าใจและระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้

5.3 หลักเกณฑ์การอนุญาต

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตเป็นการทั่วไปให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาด ธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝง และธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิต ที่มีตัวแปรอ้างอิงตามที่กำหนดในเอกสารแนบ 4 โดยธนาคารพาณิชย์ต้องสามารถดำเนินการดังต่อไปนี้ได้

5.3.1 ประเมินมูลค่ายุติธรรม ได้อย่างน่าเชื่อถือตามวิธีที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินไทย หรือมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

5.3.2 บริหารความเสี่ยง โดยระบุ วัด ติดตาม รายงาน และควบคุมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์ได้อย่างเหมาะสม ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

5.3.3 ดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์ได้อย่างเพียงพอ ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

หากธนาคารพาณิชย์ประสงค์จะทำธุรกรรมอนุพันธ์ที่มีตัวแปรอ้างอิงนอกเหนือจากที่กำหนดในเอกสารแนบ 4 ธนาคารพาณิชย์ต้องได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทยก่อนที่จะเริ่มทำธุรกรรมดังกล่าว[5] ยกเว้นกรณีการทำธุรกรรมอนุพันธ์เพื่อป้องกันความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เอง ซึ่งเป็นธุรกรรมที่มีลักษณะความเสี่ยง (risk profile) ในทางตรงกันข้ามกับฐานะที่ถูกป้องกันความเสี่ยง[6] (hedged item) ที่มีอยู่ก่อน โดยต้องสามารถลดหรือจำกัดความเสี่ยงของฐานะดังกล่าวได้อย่างมีนัยสำคัญและไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงอื่นเพิ่มเติม (ไม่รวมถึงความเสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาของธุรกรรมที่ทำเพื่อป้องกันความเสี่ยงดังกล่าวเท่านั้น) ซึ่งธนาคารพาณิชย์จะต้องจัดทำ

[5] ในการขอความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทย ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามที่กำหนดในคู่มือประชาชน

[6] ฐานะที่ถูกป้องกันความเสี่ยง หมายถึง ฐานะที่ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถทำได้

เอกสารหลักฐานแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าการทำธุรกรรมดังกล่าว เป็นการทำเพื่อป้องกันความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เอง เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตรวจสอบ หรือจัดส่งเอกสารหลักฐานให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อมีการร้องขอ

5.4 คู่สัญญา

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ได้กับคู่สัญญาตามประเภทและเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารแนบ 5 โดยสรุปได้ ดังนี้

5.4.1 ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดและธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝงได้กับคู่สัญญาทุกประเภท ยกเว้นธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่อ้างอิงราคาสินค้าโภคภัณฑ์[7] ธนาคารพาณิชย์ต้องทำเพื่อบริหารความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เองหรือทำธุรกรรมกับคู่สัญญาที่ต้องการบริหารความเสี่ยงจากราคาสินค้าโภคภัณฑ์เท่านั้น และต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

5.4.2 ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตได้กับคู่สัญญาทุกประเภท โดยคู่สัญญาที่ไม่ใช่ผู้ลงทุนสถาบัน[8] ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

5.4.3 สำหรับธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝง หรือธุรกรรม funded credit derivatives ที่คู่สัญญาเป็นผู้ลงทุนรายย่อย ธนาคารพาณิชย์ต้องมีการชำระคืนเงินต้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

5.5 นโยบายการทำธุรกรรมอนุพันธ์และการบริหารความเสี่ยง

ธนาคารพาณิชย์ต้องกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ในการทำธุรกรรมอนุพันธ์และการบริหารความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทิศทางและเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ ลักษณะความเสี่ยง (risk profile) ของธนาคารพาณิชย์ รวมถึงต้องมีความพร้อมด้านระบบงาน บุคลากร การควบคุมภายในและตรวจสอบภายใน ทั้งนี้ ให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด และมีการบริหารความเสี่ยงสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ รายละเอียดตามเอกสารแนบ 6

---

[7] ไม่รวมถึงราคาทองคำ

[8] ผู้ลงทุนสถาบันในที่นี้ ไม่รวมถึงธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์

5.6 นโยบายการดูแลลูกค้า

ธนาคารพาณิชย์ต้องกำหนดนโยบายการดูแลลูกค้า โดยมีการวิเคราะห์ความเหมาะสมของลูกค้าและการเปิดเผยข้อมูลที่ถูกต้องเพียงพอ สอดคล้องกับความรู้ความชำนาญ ฐานะการดำเนินงานหรือฐานะการเงินของลูกค้า วัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมของลูกค้า และความซับซ้อนของธุรกรรม รวมถึงต้องมีการบริหารจัดการด้านการให้บริการแก่ลูกค้าตามที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการบริหารจัดการด้านการให้บริการลูกค้าอย่างเป็นธรรม (Market Conduct) เพื่อลดโอกาสที่ลูกค้าจะทำธุรกรรมอนุพันธ์ที่มีความเสี่ยงหรือมีความซับซ้อนสูงเกินกว่าระดับความเสี่ยงที่ลูกค้ายอมรับได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของลูกค้าที่มีต่อธนาคารพาณิชย์ รายละเอียดตามเอกสารแนบ 7

5.7 หลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนและการกำกับดูแลอื่นที่เกี่ยวข้อง

ธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุน และการกำกับดูแลอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

5.7.1 หลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุน ธนาคารพาณิชย์ที่ทำธุรกรรมอนุพันธ์ต้องมีฐานะเงินกองทุนเพียงพอรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์ เช่น ความเสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญา ความเสี่ยงด้านตลาด ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้ สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ที่มีความเสี่ยงด้านตลาดเพิ่มเติมที่ยังไม่ได้ถูกพิจารณาในการคำนวณเงินกองทุนตามวิธีมาตรฐาน (residual risk) ให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้วยมูลค่าเท่ากับร้อยละ 0.1 ของผลรวมจำนวนเงินตามสัญญาที่แท้จริง (effective notional amount) ของธุรกรรม

5.7.2 หลักเกณฑ์การกำกับดูแลอื่นที่เกี่ยวข้อง ธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักเกณฑ์การดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศ หลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ หลักเกณฑ์และวิธีการลงทุนของสถาบันการเงิน รวมถึงกฎหมายว่าด้วยระเบียบควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมแลกเปลี่ยนเงิน และมาตรการป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาทของธนาคารแห่งประเทศไทย

ทั้งนี้ ในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาด ซึ่งรวมถึงอนุพันธ์ด้านตลาดที่แฝงอยู่ในธุรกรรมเงินกู้ยืม ให้ธนาคารอ้างอิงรายละเอียดตามเอกสารแนบ 8 และสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตให้ธนาคารอ้างอิงรายละเอียดตามเอกสารแนบ 9

5.8 การบันทึกบัญชี และการรายงาน

ให้ธนาคารพาณิชย์ดำเนินการดังต่อไปนี้

5.8.1 จัดประเภท บันทึกบัญชี และเปิดเผยข้อมูลให้ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่กำหนดตามกฎหมายของไทยว่าด้วยการบัญชีในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ หากยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินไทยในเรื่องใด ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศหรือมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เป็นที่ยอมรับทั่วไปที่เกี่ยวข้อง

5.8.2 ธนาคารพาณิชย์ที่ทำธุรกรรมอนุพันธ์ต้องจัดทำและจัดส่งแบบรายงานยอดคงค้างธุรกรรมอนุพันธ์ ตามรูปแบบและระยะเวลาที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดทำกระบวนการที่ใช้ในการพิจารณาจัดประเภทและบันทึกบัญชี ตลอดจนจัดเก็บหลักฐาน เอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการพิจารณาตามข้อ 5.8.1 ดังกล่าวไว้ รวมถึงหลักฐานในการทำธุรกรรมอนุพันธ์เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้ในการตรวจสอบ หรือจัดส่งให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อมีการร้องขอ

5.9 ข้อกำหนดอื่น

5.9.1 การทำธุรกรรมอนุพันธ์ของสาขาของธนาคารพาณิชย์ไทยในต่างประเทศให้อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์การกำกับดูแลของประเทศที่สาขานั้นตั้งอยู่และธนาคารพาณิชย์ดังกล่าวจะต้องปฏิบัติตามข้อ 5.1 ข้อ 5.2 ข้อ 5.5 ข้อ 5.7 และข้อ 5.8 ของประกาศฉบับนี้ด้วย ทั้งนี้ ไม่รวมถึงกรณีสาขาดังกล่าวทำธุรกรรมกับผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศ ซึ่งจะต้องถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการทำธุรกรรมอนุพันธ์ตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้ทุกข้อ

5.9.2 ในการทำธุรกรรมอนุพันธ์ ธนาคารพาณิชย์ต้องดูแลให้สัญญามีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย ไม่ขัดกับกฎหมายหรือกฎระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง และมีการทบทวนเป็นระยะตามความเหมาะสม

5.10 การกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติม ชะลอ หรือระงับการประกอบธุรกิจหรือทำธุรกรรม

ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจพิจารณาเปลี่ยนแปลงการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ได้ตามความเหมาะสม ทั้งกรณีธุรกรรมอนุพันธ์ที่ได้รับอนุญาตเป็นการทั่วไปและธุรกรรมอนุพันธ์ที่ได้รับความเห็นชอบเป็นรายกรณี โดยธนาคารแห่งประเทศไทยอาจระงับการทำธุรกรรม จำกัดปริมาณธุรกรรม เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการให้ความเห็นชอบ กำหนดให้กันสำรองและดำรงเงินกองทุน

เพิ่มเติม หรือใช้มาตรการอื่นใด ในกรณีที่พบว่าธนาคารพาณิชย์ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดหรือมีการดำเนินการที่ไม่รัดกุมหรือไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ รวมถึงในกรณีที่ธุรกรรมอนุพันธ์ที่ทำไม่สอดคล้องตามหลักการในประกาศฉบับนี้หรือมีการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยใด ๆ ที่อาจทำให้ธุรกรรมมีความเสี่ยงสูงขึ้นหรือไม่สอดคล้องกับภาวะตลาด เมื่อเปรียบเทียบกับ ณ ช่วงเวลาที่ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาให้ความเห็นชอบ

6. บทเฉพาะกาล

6.1 สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เคยเห็นชอบให้ธนาคารพาณิชย์ทำได้โดยมีหนังสือให้ความเห็นชอบแก่ธนาคารพาณิชย์ก่อนวันที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ และเงื่อนไขการให้ความเห็นชอบไม่สอดคล้องกับประกาศฉบับนี้ ธนาคารพาณิชย์จะทำธุรกรรมภายใต้เงื่อนไขเดิมเพิ่มอีกไม่ได้ สำหรับธุรกรรมที่ทำไปแล้วและยังคงค้างอยู่ ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้คงธุรกรรมภายใต้เงื่อนไขเดิมอยู่ได้จนครบกำหนดอายุตามสัญญา แต่ไม่รวมถึงกรณีที่มีการต่ออายุตามสัญญาดังกล่าว

6.2 สำหรับธนาคารพาณิชย์ที่ทำธุรกรรมอนุพันธ์ foreign exchange pro-rata forwards และ foreign exchange flexible forwards ก่อนวันที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ และได้มีการกันสำรองเพื่อรองรับความเสี่ยงจากธุรกรรมดังกล่าว ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์นำเงินสำรองดังกล่าวมาหักออกจากเงินกองทุนที่ต้องดำรงเพื่อรองรับ residual risk ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศฉบับนี้ ทั้งนี้ สำหรับธุรกรรมข้างต้นที่ทำหลังจากวันที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์นำเงินสำรองทั้งที่กันไว้ก่อนและหลังประกาศฉบับนี้มีผลบังคับใช้ มาหักออกจากเงินกองทุนเพื่อรองรับ residual risk

6.3 ให้ธนาคารพาณิชย์เริ่มรายงานยอดคงค้างธุรกรรมอนุพันธ์ตามข้อ 5.8.2 ตั้งแต่งวดเดือนธันวาคม 2565 โดยให้จัดส่งภายในสิ้นเดือนมกราคม 2566 ทั้งนี้ สำหรับงวดการรายงานก่อนเดือนธันวาคม 2565 ให้ธนาคารพาณิชย์จัดส่งแบบรายงานตามรูปแบบเดิม ที่กำหนดตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 13/2558 เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาด (Market derivatives) ลงวันที่ 25 กันยายน 2558 ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 14/2558 เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิต (Credit derivatives) ลงวันที่ 25 กันยายน 2558 และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 15/2558 เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์แฝง (Structured products) ลงวันที่ 25 กันยายน 2558 โดยอนุโลม

7. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 6 ตุลาคม 2565

(นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ)
ผู้ว่าการ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ฝ่ายนโยบายและกำกับสถาบันการเงิน 1
โทรศัพท์ 0 2283 5307
โทรสาร 0 2356 7448
E-mail PR2-RPD1@bot.or.th

สรุปโครงสร้างของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตและกำกับดูแลการทำธุรกรรมอนุพันธ์ของธนาคารพาณิชย์

	อนุพันธ์ด้านตลาด และเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝง	อนุพันธ์ด้านเครดิต
ธุรกรรมอนุพันธ์	ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมอนุพันธ์ที่มีตัวแปรอ้างอิงและคู่สัญญาตามที่กำหนดได้เป็นการทั่วไป (principle-based) ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์สามารถดำเนินการดังต่อไปนี้ได้ 1. ประเมินมูลค่ายุติธรรมได้อย่างน่าเชื่อถือตามมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงิน 2. บริหารความเสี่ยงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด 3. ดำรงเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด	
ตัวแปร/ สินทรัพย์/ภาระผูกผันอ้างอิง	1. อัตราดอกเบี้ย 2. อัตราแลกเปลี่ยน 3. ราคาตราสารหนี้ 4. ราคาตราสารทุน 5. ราคาสินค้าโภคภัณฑ์ 6. เครดิต โดยไม่รวมถึงการอ้างอิงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการชำระหนี้ (credit event) 7. ผลการดำเนินงานของกองทุนหรือกองทรัสต์ 8. ดัชนีทางการเงิน ตัวแปรอ้างอิงนอกเหนือจากที่กำหนดจะต้องได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทยก่อนเริ่มทำธุรกรรมรายละเอียดเพิ่มเติมในเอกสารแนบ 4	สินทรัพย์หรือภาระผูกพันทุกประเภท ทั้งสินทรัพย์อ้างอิงรายใดรายหนึ่งหรือกลุ่มสินทรัพย์อ้างอิงที่กำหนดไว้ ยกเว้นสินทรัพย์ที่ราคาหรือมูลค่าของสินทรัพย์นั้นไม่ใช่ตัวแปรที่ได้รับอนุญาต ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดหรือธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝงที่อ้างอิงตัวแปรนอกเหนือจากที่ได้รับอนุญาต และธุรกรรมเงินให้กู้ยืมเพื่อซื้อหลักทรัพย์ (บัญชีมาร์จิน)
คู่สัญญา	ไม่จำกัดคู่สัญญา ทั้งนี้ กรณีธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่อ้างอิงราคาสินค้าโภคภัณฑ์จะต้องทำกับคู่สัญญาที่ทำเพื่อบริหารความเสี่ยง และกรณีทำธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝงในฐานะผู้กู้ยืมกับผู้ลงทุนรายย่อยจะต้องมีการชำระคืนเงินต้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 รายละเอียดเพิ่มเติมในเอกสารแนบ 5	<u>กรณีธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมในฐานะ protection buyer กับ</u> 1. ผู้ลงทุนสถาบัน (ไม่รวมธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์) 2. ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย บริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเอร์และผู้ลงทุนประเภทอื่น สามารถทำได้เฉพาะกรณี funded credit derivatives โดยหากคู่สัญญาเป็นผู้ลงทุนรายย่อยต้องมีการชำระคืนเงินต้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 <u>กรณีธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมในฐานะ protection seller กับ</u> 1. ผู้ลงทุนสถาบัน (ไม่รวมธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์) 2. ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย บริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเอร์และผู้ลงทุนประเภทอื่น ที่มีภาระสอดคล้องและต้องการทำธุรกรรมเพื่อบริหารความเสี่ยงด้านเครดิต รายละเอียดเพิ่มเติมในเอกสารแนบ 5

สรุปโครงสร้างของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตและกำกับดูแลการทำธุรกรรมอนุพันธ์ของธนาคารพาณิชย์ (ต่อ)

การกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบายการทำธุรกรรมอนุพันธ์และการบริหารความเสี่ยง

นโยบายและกลยุทธ์ในการทำธุรกรรมอนุพันธ์

- ธนาคารพาณิชย์ต้องกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ในการทำธุรกรรมอนุพันธ์ที่สอดคล้องกับลักษณะ ปริมาณ และความซับซ้อนของธุรกรรมอนุพันธ์ โดยพิจารณาลักษณะความเสี่ยง ฐานะการเงิน เงินกองทุน และสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์
- ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมอนุพันธ์ก่อนทำธุรกรรม

นโยบายและกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยง

- ธนาคารพาณิชย์ต้องกำหนดนโยบายและกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงและมีระบบงานรองรับกระบวนการบริหารความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์ ตั้งแต่ระบุ วัด ควบคุม ติดตาม ไปจนถึงรายงานความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับลักษณะปริมาณ และความซับซ้อนของธุรกรรมอนุพันธ์ รายละเอียดเพิ่มเติมในเอกสารแนบ 6

2. นโยบายการดูแลลูกค้า

การวิเคราะห์ความเหมาะสมของลูกค้า (client suitability analysis)

- ธนาคารพาณิชย์ต้องวิเคราะห์ความเหมาะสมของลูกค้า โดยนำข้อมูลที่ได้รับจากกระบวนการในการรู้จักลูกค้า (Know Your Customer : KYC) มาวิเคราะห์ประกอบการเสนอหรือให้บริการ ให้สอดคล้องกับความรู้ความชำนาญในการทำธุรกรรมอนุพันธ์ของลูกค้า
- ธนาคารพาณิชย์ต้องทบทวนความเหมาะสมของลูกค้าทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลของลูกค้าที่กระทบการวิเคราะห์ความเหมาะสม หรืออย่างน้อยทุก 2 ปี

การเปิดเผยข้อมูลแก่ลูกค้า (disclosure)

- ธนาคารพาณิชย์ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมอนุพันธ์แก่ลูกค้า รวมทั้งบันทึกและจัดเก็บเอกสารเกี่ยวกับการเสนอหรือให้บริการธุรกรรมอนุพันธ์แก่ลูกค้า รายละเอียดเพิ่มเติมในเอกสารแนบ 7

3. การกำกับดูแลอื่น

	ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาด และธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝง	ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิต
เงินกองทุน	1. **CCR :** ประกาศว่าด้วยการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญา 2. **Market risk:** ประกาศว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดฯ และดำรงเงินกองทุนรองรับ residual risk เช่น correlation และ behavioral risk	1. **Banking book:** ประกาศว่าด้วยการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตโดยวิธี SA และ IRB สำหรับธุรกรรมอื่น ให้หารือธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นรายกรณี 2. **Trading book:** ใช้หลักการเหมือนธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดในการคำนวณ CCR และ Market risk
FX position	ประกาศว่าด้วยหลักเกณฑ์การดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศสำหรับธนาคารพาณิชย์ ยกเว้นธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย ทั้งนี้ ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่ไม่ได้อ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยนโดยตรง แต่มีมูลค่าตามสัญญาเป็นสกุลเงินต่างประเทศ ให้นำมูลค่ายุติธรรมของธุรกรรมดังกล่าวมาคำนวณรวมในฐานะทันทีสุทธิ	
SLL	ให้นับคู่สัญญาและผู้ออกตัวแปรอ้างอิงประเภทตราสารหนี้ ตราสารทุน เครดิต* กองทุนหรือกองทรัสต์ รวมถึงดัชนีที่มีตัวแปรข้างต้นเป็นองค์ประกอบ	1. **Banking book:** นับผู้ออกสินทรัพย์อ้างอิงหรือคู่สัญญา ตามฐานะ/ประเภทของธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิต 2. **Trading book:** ใช้หลักการเดียวกันกับ SLL สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาด
Investment Limit	ให้พิจารณาเสมือนเป็นการถือตราสารทุน หน่วยลงทุนหรือใบทรัสต์ในปริมาณที่จะได้รับหรือมีโอกาสได้รับจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์	
4. ข้อกำหนดอื่น	การทำธุรกรรมอนุพันธ์ของสาขาของธนาคารพาณิชย์ไทยในต่างประเทศ ให้อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์การกำกับดูแลของประเทศที่สาขานั้นตั้งอยู่ อย่างไรก็ดี ธนาคารพาณิชย์ยังต้องปฏิบัติตามหลักการและหลักเกณฑ์บางข้อของประกาศฉบับนี้ด้วย ซึ่งรวมถึงการจัดทำและส่งแบบรายงานยอดคงค้างธุรกรรมอนุพันธ์ในรูปแบบและตามระยะเวลาที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด	

*ไม่รวมถึงการอ้างอิงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการชำระหนี้ (credit event)

เอกสารแนบ 2

ประกาศที่ยกเลิก

1. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 12/2558 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลธุรกรรมอนุพันธ์สำหรับธนาคารพาณิชย์ ลงวันที่ 25 กันยายน 2558

2. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 13/2558 เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาด (Market derivatives) ลงวันที่ 25 กันยายน 2558

3. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 14/2558 เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิต (Credit derivatives) ลงวันที่ 25 กันยายน 2558

4. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 15/2558 เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์แฝง (Structured products) ลงวันที่ 25 กันยายน 2558

5. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 16/2558 เรื่อง หลักเกณฑ์การบริหารความเสี่ยงสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ ลงวันที่ 25 กันยายน 2558

6. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 17/2558 เรื่อง มาตรฐานขั้นต่ำในการดูแลลูกค้าสำหรับการทำธุรกรรมอนุพันธ์ ลงวันที่ 25 กันยายน 2558

7. ความในข้อ 5.3.2 และข้อ 5.10.2 ของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 17/2555 เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ ลงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2555

8. ความในข้อ 4.3 ในเอกสารแนบ 7 ของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 9/2562 เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) ลงวันที่ 7 พฤษภาคม 2562

คำจำกัดความ

1. คำจำกัดความทั่วไป

"**การบริหารความเสี่ยงโดยวิธี back-to-back**" หมายความว่า การทำธุรกรรมที่มีลักษณะเหมือนกับฐานะที่ถูกป้องกันความเสี่ยง (hedged item) ที่มีอยู่ก่อนทุกประการแต่เป็นการทำในฝั่งตรงกันข้าม ทั้งนี้ หากมีความแตกต่างของอัตราหรือมูลค่าที่ใช้อ้างอิงระหว่างฐานะที่ทำเพื่อป้องกันความเสี่ยงและฐานะที่ถูกป้องกันความเสี่ยง ธนาคารพาณิชย์ต้องแสดงให้เห็นได้ว่าความแตกต่างดังกล่าวไม่เป็นข้อจำกัดที่ทำให้ความเสี่ยงของธุรกรรมไม่สามารถหักกลบกันได้อย่างสมบูรณ์

2. คำจำกัดความของธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดขั้นพื้นฐาน (plain vanilla derivatives)

"ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดขั้นพื้นฐาน" หมายความว่า ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่มีโครงสร้างไม่ซับซ้อน รวมถึงมีแนวทางการกำหนดมูลค่ายุติธรรมและการบริหารความเสี่ยงที่เป็นที่ยอมรับ ซึ่งได้แก่ธุรกรรมดังต่อไปนี้

2.1 อนุพันธ์ด้านอัตราดอกเบี้ย ได้แก่

2.1.1 "interest rate futures" หมายความว่า ธุรกรรมที่คู่สัญญาตกลงที่จะใช้อัตราดอกเบี้ยที่ตกลงไว้ล่วงหน้าในการคำนวณบนเงินต้น (notional/principal amount) ตามจำนวนที่ตกลงกันไว้ ภายในระยะเวลาที่กำหนด และชำระราคาในส่วนของกำไร/ขาดทุนทุกวันด้วยส่วนต่างระหว่างจำนวนเงินที่คำนวณได้จากอัตราดอกเบี้ยที่ตกลงกันไว้และจำนวนเงินที่คำนวณได้จากอัตราดอกเบี้ยตลาด โดยสัญญาจะจัดทำเป็นมาตรฐาน (เช่น จำนวนเงินตามสัญญา และวันที่ส่งมอบ) และซื้อขายผ่านตลาด futures[1]

2.1.2 "forward rate agreements" (FRA) หมายความว่า ธุรกรรมที่คู่สัญญาตกลงที่จะใช้อัตราดอกเบี้ยที่ตกลงไว้ล่วงหน้าในการคำนวณบนเงินต้น ตามจำนวนที่ตกลงกันไว้ ภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยผู้ซื้อ (เปรียบเสมือนผู้กู้) จะต้องจ่ายส่วนต่างระหว่างผลตอบแทนที่คำนวณด้วย

---

[1] ตลาด futures หมายความว่า ศูนย์ซื้อขายสัญญาล่วงหน้าที่มีการจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ โดยกำหนดสัญญาซื้อขายที่เป็นมาตรฐาน เช่น มูลค่าสัญญา หรือวันที่ส่งมอบ และคำนวณหามูลค่ายุติธรรม (mark-to-market) หรือผลกำไรหรือขาดทุนกันทุกวันทำการของตลาด รวมถึงมีกลไกในการลดความเสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญา ซึ่งอาจได้แก่ การวาง margin ที่กำหนดให้ผู้ลงทุนที่มีผลขาดทุนมากจนระดับของ margin ต่ำกว่า maintenance margin จะต้องชำระเงินเข้าบัญชี margin เพิ่มขึ้น หรือกำหนดให้ผู้ลงทุนชำระราคาในส่วนของกำไรหรือขาดทุนกันทุกวัน ทั้งนี้ ตัวอย่างของตลาด futures เช่น บริษัทตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (Thailand Futures Exchange : TFEX) หรือ Chicago Mercantile Exchange

อัตราดอกเบี้ยที่ตกลงไว้ล่วงหน้าและผลตอบแทนที่คำนวณด้วยอัตราดอกเบี้ยตลาด ณ วันครบกำหนดชำระราคา (settlement date) ให้กับผู้ขายหากอัตราดอกเบี้ยตลาด ณ วันครบกำหนดชำระราคาต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยที่ตกลงไว้ล่วงหน้า และในทางกลับกันผู้ขาย (เปรียบเสมือนผู้ให้กู้) จะต้องจ่ายส่วนต่างระหว่างผลตอบแทนที่คำนวณด้วยอัตราดอกเบี้ยที่ตกลงไว้ล่วงหน้าและผลตอบแทนที่คำนวณด้วยอัตราดอกเบี้ยตลาด ณ วันครบกำหนดชำระราคาให้กับผู้ซื้อหากอัตราดอกเบี้ยตลาด ณ วันครบกำหนดชำระราคาสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยที่ตกลงไว้ล่วงหน้า โดยการทำสัญญาดังกล่าวเป็นการทำสัญญาโดยตรงระหว่างคู่สัญญาสองฝ่าย (over the counter หรือ OTC)

2.1.3 “interest rate swaps” (IRS) หมายความว่า ธุรกรรมที่คู่สัญญาตกลงแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยคงที่กับอัตราดอกเบี้ยลอยตัว ซึ่งคำนวณบนเงินต้นที่เท่ากัน โดยการชำระราคาเป็นสกุลเงินเดียวกันกับเงินต้นที่ใช้ในการคำนวณ และอัตราดอกเบี้ยที่ใช้อ้างอิงเป็นอัตราดอกเบี้ยในประเทศเจ้าของสกุลเงินนั้น ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขตามที่ตกลงไว้ในสัญญา โดยการทำสัญญาดังกล่าวเป็นการทำสัญญาโดยตรงระหว่างคู่สัญญาสองฝ่าย (OTC)

2.1.4 “basis swaps” หมายความว่า ธุรกรรมที่คู่สัญญาตกลงแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยลอยตัวประเภทหนึ่ง กับอัตราดอกเบี้ยลอยตัวอีกประเภทหนึ่ง โดยอัตราดอกเบี้ยลอยตัวที่ใช้เป็นอัตราดอกเบี้ยที่อ้างอิงสกุลเงินเดียวกัน และเป็นอัตราดอกเบี้ยในประเทศของเจ้าของสกุลเงินต้น ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขตามที่ตกลงไว้ในสัญญา โดยการทำสัญญาดังกล่าวเป็นการทำสัญญาโดยตรงระหว่างคู่สัญญาสองฝ่าย (OTC)

2.1.5 “interest rate options” หมายความว่า ธุรกรรม options[2] ที่อ้างอิงอัตราดอกเบี้ย ได้แก่

(1) “interest rate cap” หมายความว่า ธุรกรรมที่ผู้ซื้อจะได้รับผลตอบแทนจากผู้ขายหากอัตราดอกเบี้ยลอยตัวอ้างอิงสูงกว่าระดับที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยผลตอบแทนที่ส่งมอบกันจะคำนวณจากส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยในตลาด ณ วันที่ส่งมอบกับอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ล่วงหน้าคูณด้วยเงินต้นตามจำนวนที่ตกลงกันไว้

(2) “interest rate floor” หมายความว่า ธุรกรรมที่ผู้ซื้อจะได้รับผลตอบแทนจากผู้ขายหากอัตราดอกเบี้ยลอยตัวอ้างอิงต่ำกว่าระดับที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ภายในระยะเวลา

[2] ธุรกรรม options หมายความว่า การทำสัญญาที่ให้สิทธิที่จะซื้อ (call options) หรือสัญญาที่ให้สิทธิที่จะขาย (put options) ตัวแปรหรือสินทรัพย์อ้างอิง (underlying assets) ด้วยราคาหรืออัตราที่ตกลงกันไว้ตามสัญญา (strike price or rate) ซึ่งอาจเกิดขึ้น ณ วันครบกำหนดสัญญา (european options) ในระหว่างระยะเวลาของสัญญา (american options) หรือ ณ วันที่กำหนดในระหว่างระยะเวลาของสัญญา (bermudan options)

ที่กำหนดไว้ โดยผลตอบแทนที่ส่งมอบกันจะคำนวณจากส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ล่วงหน้ากับอัตราดอกเบี้ยในตลาด ณ วันที่ส่งมอบคูณด้วยเงินต้นตามจำนวนที่ตกลงกันไว้

2.2 อนุพันธ์ด้านอัตราแลกเปลี่ยน ได้แก่

2.2.1 "currency futures" หมายความว่า ธุรกรรมที่คู่สัญญาตกลงที่จะซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศตามจำนวน อัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดไว้ล่วงหน้า และวันที่ที่กำหนดไว้ในสัญญา และชำระราคาในส่วนของกำไร/ขาดทุนทุกวัน โดยสัญญาจะจัดทำเป็นมาตรฐาน (เช่น จำนวนเงินตามสัญญา และวันที่ส่งมอบ) และซื้อขายผ่านตลาด futures

2.2.2 "foreign exchange forwards" หมายความว่า ธุรกรรมที่คู่สัญญาตกลงที่จะซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศตามจำนวน อัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดไว้ล่วงหน้า และวันที่ที่กำหนดไว้ในสัญญา โดยการทำสัญญาดังกล่าวเป็นการทำสัญญาโดยตรงระหว่างคู่สัญญาสองฝ่าย (OTC)

2.2.3 "foreign exchange swaps" หมายความว่า ธุรกรรมที่คู่สัญญาตกลงแลกเงินต่างสกุลกัน โดยไม่มีการแลกภาระดอกเบี้ย ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง โดยมีข้อตกลงที่จะทำการแลกคืนกัน โดยการส่งมอบสกุลเงินตามจำนวนที่รับมาในขาแรก เพื่อแลกกับการรับมอบสกุลเงินตามจำนวนที่ได้ส่งมอบในขาแรก (รายการตรงกันข้าม) ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขตามที่ตกลงไว้ในสัญญา โดยการทำสัญญาดังกล่าวเป็นการทำสัญญาโดยตรงระหว่างคู่สัญญาสองฝ่าย (OTC)

2.2.4 "cross currency swaps" (CCS) หมายความว่า ธุรกรรมที่คู่สัญญาตกลงแลกเงินต่างสกุลกัน รวมถึงการแลกภาระดอกเบี้ยของเงินต่างสกุลกัน ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง โดยมีข้อตกลงที่จะทำการแลกคืนเงินต้นกัน โดยการส่งมอบสกุลเงินตามจำนวนที่รับมาในขาแรก เพื่อแลกกับการรับมอบสกุลเงินตามจำนวนที่ได้ส่งมอบในขาแรก (รายการตรงกันข้าม) ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขตามที่ตกลงไว้ในสัญญา โดยการทำสัญญาดังกล่าวเป็นการทำสัญญาโดยตรงระหว่างคู่สัญญาสองฝ่าย (OTC)

2.2.5 "coupon-only cross currency swaps" หมายความว่า ธุรกรรมที่คู่สัญญาตกลงแลกภาระดอกเบี้ยของเงินต่างสกุลกัน ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขตามที่ตกลงไว้ในสัญญา โดยมีข้อตกลงที่จะไม่ส่งมอบเงินต้นต่างสกุลกันทั้งในขาแรกและขาที่สองโดยการทำสัญญาดังกล่าวเป็นการทำสัญญาโดยตรงระหว่างคู่สัญญาสองฝ่าย (OTC)

2.2.6 "currency options" หมายความว่า ธุรกรรม options ที่ผู้ซื้อมีสิทธิแต่ไม่ใช่ข้อผูกพันในการซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญา

2.3 อนุพันธ์ด้านตราสารหนี้ ได้แก่

2.3.1 “bond futures” หมายความว่า ธุรกรรมที่คู่สัญญาตกลงที่จะซื้อหรือขายตราสารหนี้ หรือดัชนีราคาตราสารหนี้ ในอนาคตตามจำนวน และราคาที่กำหนดไว้ล่วงหน้าในสัญญา โดยสัญญาจะจัดทำเป็นมาตรฐาน (เช่น จำนวนเงินตามสัญญา และวันที่ส่งมอบ) และซื้อขายผ่านตลาด futures

2.3.2 “bond forwards” หมายความว่า ธุรกรรมที่คู่สัญญาตกลงที่จะซื้อหรือขายตราสารหนี้ หรือดัชนีราคาตราสารหนี้ ในอนาคตตามจำนวน ราคาที่กำหนดไว้ล่วงหน้า และวันที่ที่กำหนดไว้ในสัญญา โดยการทำสัญญาดังกล่าวเป็นการทำสัญญาโดยตรงระหว่างคู่สัญญาสองฝ่าย (OTC)

2.3.3 “bond options” หมายความว่า ธุรกรรม options ที่ผู้ซื้อมีสิทธิแต่ไม่ใช่ข้อผูกพันในการซื้อหรือขายตราสารหนี้ หรือดัชนีราคาตราสารหนี้ล่วงหน้า ตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญา

2.4 อนุพันธ์ด้านตราสารทุน ได้แก่

2.4.1 “equity futures” หมายความว่า ธุรกรรมที่คู่สัญญาตกลงที่จะซื้อหรือขายตราสารทุน หรือดัชนีราคาตราสารทุน ตามจำนวน และราคาที่กำหนดไว้ล่วงหน้าในสัญญา โดยสัญญาจะจัดทำเป็นมาตรฐาน (เช่น จำนวนเงินตามสัญญา และวันที่ส่งมอบ) และซื้อขายผ่านตลาด futures

2.4.2 “equity forwards” หมายความว่า ธุรกรรมที่คู่สัญญาตกลงที่จะซื้อหรือขายตราสารทุน หรือดัชนีราคาตราสารทุน ในอนาคตตามจำนวน ราคาที่กำหนดไว้ล่วงหน้าในสัญญา และวันที่ที่กำหนดไว้ในสัญญา โดยการทำสัญญาดังกล่าวเป็นการทำสัญญาโดยตรงระหว่างคู่สัญญาสองฝ่าย (OTC)

2.4.3 “equity swaps” หมายความว่า ธุรกรรมที่คู่สัญญาตกลงแลกเปลี่ยนอัตราผลตอบแทนที่ได้จากอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงในลักษณะคงที่ (fixed rate) หรือในลักษณะลอยตัว (floating rate) หรืออัตราผลตอบแทนที่อ้างอิงกับราคาตราสารทุน หรือดัชนีราคาตราสารทุนหนึ่งกับอัตราผลตอบแทนที่อ้างอิงกับราคาตราสารทุน หรือดัชนีราคาตราสารทุนอื่น ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขตามที่ตกลงไว้ในสัญญา โดยการทำสัญญาดังกล่าวเป็นการทำสัญญาโดยตรงระหว่างคู่สัญญาสองฝ่าย (OTC)

2.4.4 “equity options” หมายความว่า ธุรกรรม options ที่ผู้ซื้อมีสิทธิแต่ไม่ใช่ข้อผูกพันในการซื้อหรือขายตราสารทุน หรือดัชนีราคาตราสารทุนล่วงหน้า ตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญา

2.5 อนุพันธ์ด้านราคาสินค้าโภคภัณฑ์ ได้แก่

2.5.1 “commodity futures” หมายความว่า ธุรกรรมที่คู่สัญญาตกลงที่จะซื้อหรือขายสินค้าโภคภัณฑ์ ตามจำนวน และราคาที่กำหนดไว้ล่วงหน้าในสัญญา โดยสัญญาจะจัดทำเป็นมาตรฐาน (เช่น จำนวนเงินตามสัญญา และวันที่ส่งมอบ) และซื้อขายผ่านตลาด futures

2.5.2 “commodity forwards” หมายความว่า ธุรกรรมที่คู่สัญญาตกลงที่จะซื้อหรือขายสินค้าโภคภัณฑ์ ในอนาคตตามจำนวน ราคาที่กำหนดไว้ล่วงหน้าในสัญญา และวันที่ที่กำหนดไว้ในสัญญา โดยการทำสัญญาดังกล่าวเป็นการทำสัญญาโดยตรงระหว่างคู่สัญญาสองฝ่าย (OTC)

2.5.3 “commodity swaps” หมายความว่า ธุรกรรมที่คู่สัญญาตกลงแลกเปลี่ยนกระแสเงินสดซึ่งคำนวณจากปริมาณสินค้าอ้างอิงคูณด้วยราคาสินค้าคงที่ (fixed rate price) กับกระแสเงินสดซึ่งคำนวณจากปริมาณสินค้าอ้างอิงคูณด้วยราคาสินค้าลอยตัว (floating rate price) ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขตามที่ตกลงกันไว้ในสัญญา โดยการทำสัญญาดังกล่าวเป็นการทำสัญญา โดยตรงระหว่างคู่สัญญาสองฝ่าย (OTC)

2.5.4 “commodity options” หมายความว่า ธุรกรรม options ที่ผู้ซื้อมีสิทธิแต่ไม่ใช่ข้อผูกพันในการซื้อหรือขายสินค้าโภคภัณฑ์ล่วงหน้า ตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญา

นอกจากนี้ ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดขั้นพื้นฐานให้รวมถึง การทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดขั้นพื้นฐานที่มีลักษณะเหมือนกันทุกประการยกเว้นอายุสัญญามากกว่า 1 ธุรกรรมรวมกันด้วย เช่น ธุรกรรม “par forwards” ที่มีลักษณะเป็นธุรกรรม foreign exchange forwards ที่มีผลผูกมัดคู่สัญญาในการซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศตามจำนวนที่กำหนดไว้ในสัญญา โดยมีการส่งมอบหรือชำระราคากันมากกว่า 1 ครั้งในวันที่กำหนดในสัญญาด้วยอัตราหรือราคาคงที่ตลอดอายุสัญญาซึ่งได้ตกลงกันไว้ล่วงหน้า

3. คำจำกัดความและตัวอย่างของธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่ไม่ใช่ขั้นพื้นฐาน

“ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่ไม่ใช่ขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่มีความซับซ้อนสูงกว่าธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดขั้นพื้นฐาน ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมดังกล่าวได้ หากสอดคล้องกับหลักการและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศฉบับนี้ โดยมีตัวอย่างดังต่อไปนี้

3.1 “barrier derivatives” หมายความว่า ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่มีการกำหนดราคาใดราคาหนึ่งหรือช่วงราคาใดราคาหนึ่งเพื่อระบุการมีผลหรือไม่มีผลของสัญญา (barrier) เช่น

3.1.1 “knock in forwards” หมายความว่า ธุรกรรมที่คู่สัญญามีภาระผูกพันที่จะซื้อหรือภาระผูกพันที่จะขายสินทรัพย์ล่วงหน้า โดยมีข้อจำกัดของการปฏิบัติตามสัญญานอกเหนือจากภาระผูกพันที่จะซื้อหรือขายสินทรัพย์โดยทั่วไป กล่าวคือ ณ วันที่ตกลงซื้อหรือขาย สัญญายังไม่ได้กำหนดภาระผูกพันของผู้ซื้อหรือผู้ขายในการซื้อหรือขายสินทรัพย์ล่วงหน้า แต่หากในระหว่างช่วงระยะเวลาในการสังเกตการณ์ที่กำหนดหรือเฉพาะ ณ วันที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงกัน ราคาของสินทรัพย์ในตลาดเคลื่อนไหวไปสูงกว่าหรือต่ำกว่าหรืออยู่ในหรือนอก barrier(s) (แล้วแต่เงื่อนไขที่ตกลงกัน) ที่กำหนดไว้ ผู้ซื้อหรือผู้ขายจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อกำหนดในสัญญาซื้อหรือขายสินทรัพย์ล่วงหน้าในราคาหรืออัตราที่ได้ตกลงกันไว้ล่วงหน้า

3.1.2 “knock out forwards” หมายความว่า ธุรกรรมที่คู่สัญญามีภาระผูกพันที่จะซื้อหรือภาระผูกพันที่จะขายสินทรัพย์ล่วงหน้า โดยมีข้อจำกัดของการปฏิบัติตามสัญญานอกเหนือจากภาระผูกพันที่จะซื้อหรือขายโดยทั่วไป กล่าวคือ สัญญาจะมีผลบังคับตั้งแต่วันแรกที่ทำสัญญาโดยผู้ซื้อหรือผู้ขายมีภาระผูกพันในการซื้อหรือขายสินทรัพย์ล่วงหน้า แต่หากในระหว่างช่วงระยะเวลาในการสังเกตการณ์ที่กำหนดหรือเฉพาะ ณ วันที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงกัน ราคาสินทรัพย์ในตลาดเคลื่อนไหวไปสูงกว่าหรือต่ำกว่าหรืออยู่ในหรือนอก barrier(s) (แล้วแต่เงื่อนไขที่ตกลงกัน) ที่กำหนดไว้ สัญญาดังกล่าวจะสิ้นสุดลง

3.1.3 “knock in options” หมายความว่า ธุรกรรม options ที่มีข้อจำกัดของการใช้สิทธินอกเหนือจากการซื้อหรือขาย options โดยทั่วไป กล่าวคือ ณ วันที่ตกลงซื้อหรือขายสัญญายังไม่ได้ให้สิทธิผู้ซื้อในการซื้อหรือขายสินทรัพย์ล่วงหน้าในอัตราที่ได้ตกลงกัน แต่หากในระหว่างช่วงระยะเวลาในการสังเกตการณ์ที่กำหนดหรือเฉพาะ ณ วันที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงกัน ราคาของสินทรัพย์ในตลาดเคลื่อนไหวไปสูงกว่าหรือต่ำกว่าหรืออยู่ในหรือนอก barrier(s) (แล้วแต่เงื่อนไขที่ตกลงกัน) ที่กำหนดไว้ ผู้ซื้อจะมีสิทธิที่จะซื้อหรือขายสินทรัพย์ในราคาหรืออัตราที่ได้ตกลงกันไว้ล่วงหน้าภายใต้เงื่อนไขข้อกำหนดในสัญญา

3.1.4 “knock out options” หมายความว่า ธุรกรรม options ที่มีข้อจำกัดของการใช้สิทธินอกเหนือจากการซื้อหรือขาย options โดยทั่วไป กล่าวคือ สัญญาจะมีผลบังคับตั้งแต่วันแรกที่ทำสัญญาโดยให้สิทธิผู้ซื้อในการซื้อหรือขายสินทรัพย์ล่วงหน้า แต่หากในระหว่างช่วงระยะเวลาในการสังเกตการณ์ที่กำหนดหรือเฉพาะ ณ วันที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงกัน ราคาของสินทรัพย์ในตลาดเคลื่อนไหวไปสูงกว่าหรือต่ำกว่าหรืออยู่ในหรือนอก barrier(s) (แล้วแต่เงื่อนไขที่ตกลงกัน) ที่กำหนดไว้ สิทธิที่จะซื้อหรือขายสินทรัพย์ล่วงหน้าดังกล่าวจะสิ้นสุดลง

3.2 “average derivatives” หมายความว่า ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่มีการกำหนดให้ใช้ค่าเฉลี่ยของราคาหรืออัตราในตลาด หรือราคาหรืออัตราที่ได้ตกลงกันไว้ล่วงหน้าภายในช่วงเวลาที่กำหนดในการคำนวณผลกำไรหรือขาดทุนของการทำสัญญา เช่น

3.2.1 “average rate swaps” หรือ **“average strike swaps”** หมายความว่า ธุรกรรมที่คู่สัญญาตกลงแลกเปลี่ยนค่าเฉลี่ยของราคาหรืออัตราในตลาดในช่วงเวลาที่กำหนดกับราคาหรืออัตราที่ได้ตกลงไว้ล่วงหน้า (“average rate swaps”) หรือแลกเปลี่ยนราคาหรืออัตราในตลาด ณ วันที่กำหนดกับค่าเฉลี่ยของราคาหรืออัตราที่ได้ตกลงไว้ล่วงหน้า (“average strike swaps”) ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขตามที่ตกลงกันไว้ในสัญญา เช่น ธุรกรรม “commodity swaps” ที่คู่สัญญาสองฝ่ายตกลงชำระราคาเท่ากับส่วนต่างระหว่างราคาสินค้าคงที่และราคาสินค้าลอยตัว โดยกำหนดให้มูลค่าใดมูลค่าหนึ่งเท่ากับค่าเฉลี่ยของราคาตามระยะเวลาและเงื่อนไขที่คู่สัญญาตกลง

3.2.2 “average rate options” หรือ **“average strike options”** หมายความว่า ธุรกรรม options ที่กำหนดให้ใช้ค่าเฉลี่ยของราคาหรืออัตราในตลาดในช่วงเวลาที่กำหนดเปรียบเทียบกับราคาหรืออัตราที่ได้ตกลงไว้ล่วงหน้า (“average rate options”) หรือใช้ราคาหรืออัตราในตลาด ณ วันที่กำหนดเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของอัตราที่ได้ตกลงไว้ล่วงหน้า (“average strike options”) ในช่วงเวลาที่กำหนดเพื่อคำนวณผลกำไรหรือขาดทุน

3.3 “option on derivatives” หมายความว่า ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่เกิดจากการนำธุรกรรม options ไปรวมกับธุรกรรมอื่น ๆ หรือเป็นธุรกรรม options ที่เพิ่มสิทธิให้คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนอกเหนือจากธุรกรรม options ปกติ เช่น

3.3.1 “swaptions” หมายความว่า ธุรกรรม options ที่ให้สิทธิผู้ซื้อ options ในการเข้าทำธุรกรรม “interest rate swaps” “basis swaps” “foreign exchange swaps” “cross currency swaps” “equity swaps” หรือ “commodity swaps” ตามคำจำกัดความที่กำหนดข้างต้นกับผู้ขาย options ตามข้อกำหนดในสัญญา

3.3.2 “option on forwards” หมายความว่า ธุรกรรม options ที่ให้สิทธิแก่ผู้ซื้อ options ในการเข้าทำธุรกรรม “forward rate agreements” “foreign exchange forwards” “bond forwards” “equity forwards” และ “commodity forwards” ตามคำจำกัดความที่กำหนดข้างต้นกับผู้ขาย options ตามข้อกำหนดในสัญญา

3.3.3 “compound options (option on options)” หมายความว่า ธุรกรรม options ที่ให้สิทธิผู้ซื้อ options ในการทำธุรกรรม “interest rate options”

“currency options” “bond options” “equity options” หรือ “commodity options” ตามคำจำกัดความที่กำหนดข้างต้น เพื่อซื้อหรือขายสินทรัพย์ในราคาที่ตกลงกันไว้ล่วงหน้า

3.4 “foreign exchange pro-rata และ flexible derivatives” หมายความว่า ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่อ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยนโดยให้สิทธิคู่สัญญาในการซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศได้ก่อนวันสิ้นสุดสัญญา ซึ่งเป็นแนวทางที่แพร่หลายในตลาดธุรกรรมอนุพันธ์ของประเทศไทย ได้แก่

3.4.1 “foreign exchange pro-rata (หรือ multiple fixing) forwards” หมายความว่า ธุรกรรม “foreign exchange forwards” ที่ให้สิทธิคู่สัญญาในการซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศตามจำนวนที่ไม่เกินกว่าที่กำหนดในสัญญา โดยอาจใช้สิทธิซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศได้มากกว่า 1 ครั้ง ก่อนวันสิ้นสุดสัญญา และต้องซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศให้ครบจำนวนที่กำหนดภายในวันสิ้นสุดสัญญา ทั้งนี้ อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า (forward rate) ที่ใช้ในการซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศจะแตกต่างกันไปในแต่ละวันหรือในแต่ละช่วงเวลาซึ่งคำนวณได้จากผลรวมของอัตราแลกเปลี่ยนทันที (spot rate) ที่ธนาคารพาณิชย์กำหนด ณ วันเริ่มต้นสัญญา และผลต่างระหว่าง forward rate และ spot rate (swap point) ต่อวันคูณด้วยจำนวนวันนับตั้งแต่วันที่เริ่มสัญญาจนถึงวันที่มีการซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศ[3]

3.4.2 “foreign exchange flexible forwards” หมายความว่า ธุรกรรม “foreign exchange forwards” ที่ให้สิทธิคู่สัญญาในการซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศตามจำนวนที่ไม่เกินกว่าที่กำหนดในสัญญา โดยอาจใช้สิทธิซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศได้มากกว่า 1 ครั้ง ก่อนวันสิ้นสุดสัญญา และต้องซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศให้ครบจำนวนที่กำหนด ภายในวันสิ้นสุดสัญญา ทั้งนี้ forward rate หรือ swap point ที่ใช้ในการซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศจะเป็นอัตราที่ธนาคารพาณิชย์กำหนดไว้คงที่ตลอดช่วงเวลาที่คู่สัญญาจะมาใช้สิทธิซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศ

3.5 “forward-start derivatives” ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่กำหนดให้วันที่กำหนดมูลค่า (value date หรือ effective date) เกิดขึ้นภายหลังจากวันที่ทำสัญญา (trade date) เป็นระยะเวลาที่มากกว่า 5 วันทำการของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

---

[3] เช่น การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า (forward rate) ของธุรกรรม foreign exchange pro-rata หรือ multiple fixing forwards เป็นไปตามสูตรการคำนวณ ดังนี้

forward rate = spot rate + [(swap point / N) x n]

โดยที่ N หมายถึง จำนวนวันนับตั้งแต่วันที่เริ่มสัญญาจนถึงวันที่สิ้นสุดสัญญา

n หมายถึง จำนวนวันนับตั้งแต่วันที่เริ่มสัญญาจนถึงวันที่มีการซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศ

3.6 "variable notional derivative" หมายความว่า ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่กำหนดให้จำนวนเงินตามสัญญามีมูลค่าไม่คงที่ตลอดอายุสัญญา โดยจำนวนเงินตามสัญญาอาจมีค่าเพิ่มขึ้น (accreting) หรือลดลง (amortised) ได้ ซึ่งมูลค่าที่เปลี่ยนแปลงดังกล่าวต้องถูกกำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจนก่อนจะเริ่มสัญญา

3.7 "credit-linked interest rate swaps" และ **"credit-linked cross currency swaps"** หมายความว่า ธุรกรรม "interest rate swaps" และ "cross currency swaps" ที่กำหนดเงื่อนไขให้ธุรกรรมสิ้นสุดลงโดยอ้างอิงความสามารถในการชำระหนี้ (credit event)

3.8 "in-arrear interest rate swaps" และ **"in-arrear cross currency swaps"** หมายความว่า ธุรกรรม "interest rate swaps" และ "cross currency swaps" ที่อัตราดอกเบี้ยลอยตัวจะถูกกำหนดตามอัตราดอกเบี้ยที่ประกาศ ณ สิ้นงวดของการคำนวณดอกเบี้ย

3.9 "differential (หรือ quanto) swaps" หมายความว่า ธุรกรรมที่คู่สัญญาตกลงแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ย โดยมีอัตราดอกเบี้ยลอยตัวในขาหนึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยที่ไม่ได้อยู่บนสกุลเงินเดียวกับเงินต้นที่ใช้ในการคำนวณ โดยการชำระราคาเป็นสกุลเงินเดียวกันกับเงินต้นที่ใช้ในการคำนวณมูลค่าดอกเบี้ย

3.10 "digital options" หมายความว่า ธุรกรรม options ที่มีการชำระราคากันเป็นจำนวนคงที่ ในกรณีที่ราคาของสินทรัพย์อ้างอิง ณ ขณะใดขณะหนึ่งหรือ ณ วันครบกำหนด อยู่ในหรืออยู่นอกช่วงของราคา หรือ สูงกว่าหรือต่ำกว่าราคาที่ตกลงกันไว้ล่วงหน้า ซึ่งได้ระบุไว้ตั้งแต่วันเริ่มต้นสัญญา

4. คำจำกัดความของข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงภายใต้ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิต

4.1 "reference obligation" หมายความว่า สินทรัพย์หรือภาระผูกพันที่ใช้อ้างอิงสำหรับการชำระราคาภายใต้สัญญาอนุพันธ์ด้านเครดิต

4.2 "obligation category and obligation characteristics" หมายความว่า ประเภทและคุณสมบัติของสินทรัพย์หรือภาระผูกพันที่ใช้กำหนด credit event ของธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิต สำหรับ obligation category เช่น payment[4], borrowed money, reference obligations only, bond และ loan สำหรับ obligation characteristics เช่น subordination, specified currency, not domestic law และ listed

[4] หากธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตที่ธนาคารพาณิชย์ทำมี obligation category เป็น payment ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ credit event ต้องเกี่ยวข้องกับภาระผูกพันที่เกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์เท่านั้น ไม่รวมถึงการผิดนัดชำระกรณีอื่น ๆ เช่น การชำระค่าสาธารณูปโภค

4.3 “reference entity” หมายความว่า ผู้ออกสินทรัพย์อ้างอิง

4.4 “protection buyer” หมายความว่า ผู้ซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์อ้างอิง

4.5 “protection seller” หมายความว่า ผู้ขายข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์อ้างอิง

4.6 “credit event” หมายความว่า เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการชำระหนี้ที่ระบุภายใต้สัญญาธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิต ซึ่งเป็นผลให้ protection seller ต้องมี credit event payment ให้แก่ protection buyer เช่น การล้มละลาย การผิดนัดชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ย การไม่สามารถปฏิบัติตามภาระผูกพัน การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีความเกี่ยวข้องกับ reference entity

4.7 “credit event payment” หมายความว่า จำนวนเงินที่ protection seller ต้องจ่ายชำระให้กับ protection buyer เมื่อเกิด credit event ตามที่ระบุในสัญญา ซึ่งโดยปกติ credit event payment จะทำได้ 2 วิธี ได้แก่

4.7.1 “physical settlement” หมายความว่า การที่ protection seller จ่ายเงินให้แก่ protection buyer เท่ากับมูลค่าที่ตกลงกันไว้ตามสัญญาเพื่อแลกกับการรับมอบสินทรัพย์จาก protection buyer ซึ่งเป็น deliverable obligation หรือสินทรัพย์ที่ข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงระบุให้ใช้ส่งมอบได้เมื่อเกิด credit event

4.7.2 “cash settlement” หมายความว่า การที่ protection seller จะจ่ายเงินให้แก่ protection buyer เท่ากับมูลค่าคงที่ตามที่ระบุไว้ในสัญญา (binary payout) หรือจำนวนที่สูงกว่าระหว่าง

(1) ส่วนต่างระหว่างมูลค่าที่ตราไว้กับมูลค่าที่อาจเรียกคืนได้ (recovery value) ของสินทรัพย์อ้างอิงหลังจาก credit event เกิดขึ้นแล้ว หรือ

(2) การไม่ต้องจ่ายเงิน ในกรณีที่ส่วนต่างตามข้อ 4.7.2 (1) ติดลบ

ทั้งนี้ ในกรณีปกติจะมีการระบุ calculation agent หรือผู้แทนในการคำนวณมูลค่าดังที่กล่าวมาในข้อตกลงรับประกันความเสี่ยง

4.8 “deliverable obligation” หมายความว่า สินทรัพย์ซึ่งได้ระบุในข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงว่าสามารถใช้ในการส่งมอบได้เมื่อเกิด credit event ในกรณีกำหนดให้ credit event payment กระทำโดยวิธี physical settlement

5. คำจำกัดความและตัวอย่างของธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิต

5.1 ธุรกรรม unfunded credit derivatives หมายความว่า ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตที่ protection seller ยังไม่มีการชำระเงินเพื่อวางเป็นประกันในการรับความเสี่ยงของตนเอง ซึ่งได้แก่ธุรกรรมดังต่อไปนี้

5.1.1 “ธุรกรรม credit default swaps (CDS)” หมายความว่า การซื้อขายข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิตที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการชำระคืนของสินทรัพย์อ้างอิงหรือสินทรัพย์อื่นที่เกี่ยวข้องกับ reference entity ตามที่กำหนดไว้ในสัญญา ซึ่งต้องเป็นการรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิตสำหรับสินทรัพย์อ้างอิงรายใดรายหนึ่ง (single-name protection) โดย protection buyer ตกลงจะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมให้แก่ protection seller และ protection seller จะชำระเงินเพื่อชดเชยความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเมื่อเกิด credit event ขึ้น ซึ่งจะมีผลให้ข้อตกลงครบกำหนดทันที โดยการชำระราคาอาจทำได้ทั้งวิธี physical settlement หรือวิธี cash settlement โดยหากไม่เกิด credit event ข้อตกลงจะสิ้นสุดในวันครบกำหนดตามปกติ

5.1.2 “ธุรกรรม total rate of return swaps (TRORS)” หมายความว่า การซื้อขายข้อตกลงที่จะรับประกันความเสี่ยงของสินทรัพย์อ้างอิง ซึ่งมีลักษณะดังนี้

(1) protection buyer ตกลงที่จะจ่ายกระแสเงินสดของสินทรัพย์อ้างอิงทั้งหมดให้แก่ protection seller อันได้แก่ ผลตอบแทนและส่วนที่เพิ่มขึ้น (ถ้ามี) ของมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิงจากวันเริ่มต้นของสัญญาหรือการชำระราคาครั้งก่อนหน้าแล้วแต่กรณี เพื่อแลกกับการรับผลตอบแทนในอัตราคงที่หรืออัตราลอยตัวตามที่จะตกลงกัน และส่วนที่ลดลง (ถ้ามี) ของมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิงจากวันเริ่มต้นของสัญญาหรือการชำระราคาครั้งก่อนหน้าแล้วแต่กรณี จนกว่าจะเกิด credit event หรือครบกำหนดสัญญา

(2) protection seller ตกลงจะจ่ายผลตอบแทนในอัตราคงที่หรืออัตราลอยตัวที่อ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ยตามที่จะตกลงกัน และส่วนที่ลดลง (ถ้ามี) ของมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิงจากวันเริ่มต้นของสัญญาหรือการชำระราคาครั้งก่อนหน้าแล้วแต่กรณี เพื่อแลกกับการรับกระแสเงินสดของสินทรัพย์อ้างอิงทั้งหมดอันได้แก่ ผลตอบแทนและส่วนที่เพิ่มขึ้น (ถ้ามี) ของมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิงจากวันเริ่มต้นของสัญญาหรือการชำระราคาครั้งก่อนหน้าแล้วแต่กรณี จนกว่าจะเกิด credit event หรือครบกำหนดสัญญา

(3) เมื่อเกิด credit event จะมีผลให้ข้อตกลงครบกำหนดทันทีและมีการชำระราคากัน ซึ่งอาจทำได้ทั้งวิธี physical settlement หรือวิธี cash settlement

(4) หากไม่เกิด credit event ข้อตกลงจะสิ้นสุดในวันครบกำหนดตามปกติ

5.1.3 "ธุรกรรม first to default swaps (FTDS)" หมายความว่า การซื้อขายข้อตกลงที่จะรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิต เมื่อเกิด credit event ของสินทรัพย์รายใดรายหนึ่งในกลุ่มสินทรัพย์อ้างอิงที่กำหนดไว้ หรือสินทรัพย์อื่นที่เกี่ยวข้องกับ reference entity ตามที่กำหนดไว้ในสัญญา ซึ่งมีลักษณะดังนี้

(1) protection buyer จะชำระค่าธรรมเนียมให้ protection seller เพื่อแลกกับการที่ protection seller จะชำระเงินเพื่อชดเชยความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เมื่อเกิด credit event ขึ้นกับสินทรัพย์ในกลุ่มของสินทรัพย์อ้างอิงที่กำหนดไว้รายใดรายหนึ่งเป็นรายแรก หรือสินทรัพย์อื่นที่เกี่ยวข้องกับ reference entity รายนั้นตามที่กำหนดไว้ในสัญญา

(2) การเกิด credit event ตามข้อ 5.1.3 (1) จะมีผลให้ข้อตกลงครบกำหนดทันทีและมีการชำระราคากันในส่วนของสินทรัพย์อ้างอิงรายที่เกิด credit event ซึ่งอาจกระทำได้ทั้งวิธี physical settlement หรือวิธี cash settlement

(3) หากไม่เกิด credit event ข้อตกลงจะสิ้นสุดในวันครบกำหนดตามปกติ

5.1.4 "ธุรกรรม proportionate credit default swaps (PCDS)" หมายความว่า การซื้อขายข้อตกลงที่จะรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิต เมื่อเกิด credit event ขึ้นกับสินทรัพย์ในกลุ่มสินทรัพย์อ้างอิงที่กำหนดไว้ หรือสินทรัพย์อื่นที่เกี่ยวข้องกับ reference entity รายนั้นตามที่กำหนดไว้ในสัญญา ซึ่งมีลักษณะดังนี้

(1) protection buyer จะชำระค่าธรรมเนียมแก่ protection seller แลกกับการที่ protection seller จะชำระเงินเพื่อชดเชยความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเมื่อเกิด credit event ขึ้นกับสินทรัพย์อ้างอิงแต่ละรายในกลุ่ม

(2) เมื่อเกิด credit event ขึ้นกับสินทรัพย์รายใดรายหนึ่งในกลุ่มจะมีการชำระราคากันเฉพาะในส่วนของสินทรัพย์รายนั้น ซึ่งอาจกระทำได้ทั้งวิธี physical settlement หรือวิธี cash settlement

(3) การเกิด credit event ตามข้อ 5.1.4 (2) ไม่มีผลให้ข้อตกลงครบกำหนด แต่ข้อตกลงจะครบกำหนดเมื่อเกิด credit event แก่สินทรัพย์ทุกรายในกลุ่มหรือเมื่อถึงวันที่ข้อตกลงสิ้นสุด

5.2 ธุรกรรม funded credit derivatives หมายความว่า ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตที่ protection seller ทำธุรกรรมเงินกู้ยืมหรือซื้อขายตราสารเพื่อวางเป็นประกันในการรับความเสี่ยงของตนเอง ซึ่งได้แก่ธุรกรรมดังต่อไปนี้

5.2.1 "ธุรกรรม credit linked notes (CLN)" หมายความว่า ธุรกรรมที่ประกอบไปด้วยธุรกรรม 2 ธุรกรรม คือ (ก) ธุรกรรม credit default swaps และ (ข) ธุรกรรมเงินกู้ยืมหรือซื้อขายตราสาร ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) protection seller ตามธุรกรรม credit default swaps นำเงินมาวางเป็นประกันแก่ protection buyer ผ่านการทำธุรกรรมการให้กู้ยืมหรือซื้อตราสารตั้งแต่วันเริ่มต้นของข้อตกลง

(2) protection seller ตามธุรกรรม credit default swaps จะได้รับดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนจากเงินให้กู้หรือลงทุนในตราสารเป็นอัตราอ้างอิงกับความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์อ้างอิงที่ตนเข้ารับประกัน

(3) เมื่อเกิด credit event ข้อตกลงจะครบกำหนดทันทีและ protection buyer ตามธุรกรรม credit default swaps ต้องส่งมอบ deliverable obligation ให้แก่ protection seller ตามวิธี physical settlement หรือจ่ายชำระเป็นเงินสดมูลค่าเทียบเท่ามูลค่าที่อาจเรียกคืนได้ของสินทรัพย์อ้างอิงนั้นให้แก่ protection seller ตามวิธี cash settlement โดยการชำระราคาดังกล่าวถือเป็นการชำระคืนเงินกู้หรือเงินตามตราสาร credit linked notes แล้วแต่กรณี

(4) หากไม่เกิด credit event ในระหว่างอายุสัญญา ข้อตกลงจะสิ้นสุดในวันครบกำหนดตามปกติ และ protection buyer ในฐานะผู้กู้ยืมหรือผู้ออกตราสาร จะต้องชำระคืนเงินต้นพร้อมผลตอบแทนเต็มจำนวนให้แก่ protection seller

5.2.2 "ธุรกรรม total rate of return linked notes (TRORN)" หมายความว่า ธุรกรรมที่ประกอบไปด้วยธุรกรรม 2 ธุรกรรม คือ (ก) ธุรกรรม total rate of return swaps และ (ข) ธุรกรรมเงินกู้ยืมหรือซื้อขายตราสาร ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) protection seller ตามธุรกรรม total rate of return swaps นำเงินมาวางเป็นประกันแก่ protection buyer ผ่านการทำธุรกรรมการให้กู้ยืมหรือซื้อตราสารตั้งแต่วันเริ่มต้นของข้อตกลง

(2) protection seller ตามธุรกรรม total rate of return swaps จะได้รับกระแสเงินสดของสินทรัพย์อ้างอิง อันได้แก่ ผลตอบแทนและส่วนที่เพิ่มขึ้น (ถ้ามี) ของมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิงจากวันเริ่มต้นของสัญญาหรือการชำระราคาครั้งก่อนหน้าแล้วแต่กรณี เพื่อแลกกับการจ่ายผลตอบแทนในอัตราคงที่หรืออัตราลอยตัวที่อ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ยตามที่จะตกลงกัน และส่วนที่ลดลง (ถ้ามี) ของมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิงจากวันเริ่มต้นของสัญญาหรือการชำระราคาครั้งก่อนหน้าแล้วแต่กรณี

(3) เมื่อเกิด credit event ขึ้น จะมีผลให้ข้อตกลงครบกำหนดทันที และ protection buyer ตามธุรกรรม total rate of return swaps จะต้องจ่ายผลตอบแทนและส่วนที่เพิ่มขึ้น (ถ้ามี) ของมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิงจากวันเริ่มต้นของสัญญาหรือการชำระราคาครั้งก่อนหน้าแล้วแต่กรณี โดยอาจส่งมอบ deliverable obligation ให้แก่ protection seller ตามวิธี physical settlement หรือจ่ายชำระเป็นเงินสดมูลค่าเทียบเท่ามูลค่าที่อาจเรียกคืนได้ของสินทรัพย์อ้างอิงนั้นให้แก่ protection seller ตามวิธี cash settlement โดยการชำระราคาดังกล่าวถือเป็นการชำระคืนเงินกู้หรือเงินตามตราสาร total rate of return linked notes แล้วแต่กรณี

(4) หากไม่เกิด credit event ในระหว่างอายุสัญญา ข้อตกลงจะสิ้นสุดในวันครบกำหนดตามปกติ และ protection buyer ในฐานะผู้กู้ยืมหรือผู้ออกตราสารจะต้องชำระคืนเงินต้นพร้อมผลตอบแทนเต็มจำนวนให้แก่ protection seller

5.2.3 “ธุรกรรม first to default credit linked notes (FTDN)”

หมายความว่า ธุรกรรมที่ประกอบไปด้วยธุรกรรม 2 ธุรกรรม คือ (ก) ธุรกรรม first to default swaps และ (ข) ธุรกรรมเงินกู้ยืมหรือซื้อขายตราสาร ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) protection seller ตามธุรกรรม first to default swaps นำเงินมาวางเป็นประกันแก่ protection buyer ผ่านการทำธุรกรรมการให้กู้ยืมหรือซื้อตราสารตั้งแต่วันเริ่มต้นของข้อตกลง

(2) protection seller ตามธุรกรรม first to default swaps จะได้รับดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนจากเงินให้กู้หรือลงทุนในตราสารเป็นอัตราอ้างอิงกับความเสี่ยงด้านเครดิตของกลุ่มสินทรัพย์อ้างอิงที่ตนเข้ารับประกัน

(3) เมื่อเกิด credit event ขึ้นกับสินทรัพย์ในกลุ่มของสินทรัพย์อ้างอิงรายใดรายหนึ่งเป็นรายแรก หรือสินทรัพย์อื่นที่เกี่ยวข้องกับ reference entity รายนั้นตามที่กำหนดไว้ในสัญญา จะมีผลให้ข้อตกลงครบกำหนดทันที และ protection buyer ตามธุรกรรม first to default swaps ต้องส่งมอบ deliverable obligation รายที่เกิด credit event ให้แก่ protection seller ตามวิธี physical settlement หรือจ่ายชำระเป็นเงินสดมูลค่าเทียบเท่ามูลค่าที่อาจเรียกคืนได้ของสินทรัพย์อ้างอิงรายนั้นให้แก่ protection seller ตามวิธี cash settlement โดยการชำระราคาดังกล่าวถือเป็นการชำระคืนเงินกู้หรือเงินตามตราสาร first to default credit linked notes แล้วแต่กรณี

(4) หากไม่เกิด credit event ในระหว่างอายุสัญญา ข้อตกลงจะสิ้นสุดในวันครบกำหนดตามปกติ และ protection buyer ในฐานะผู้กู้ยืมหรือผู้ออกตราสารจะต้องชำระคืนเงินต้นพร้อมผลตอบแทนเต็มจำนวนให้แก่ protection seller

5.2.4 “ธุรกรรม proportionate credit linked notes (PCLN)”

หมายความว่า ธุรกรรมที่ประกอบไปด้วยธุรกรรม 2 ธุรกรรม คือ (ก) ธุรกรรม proportionate credit default swaps และ (ข) ธุรกรรมเงินกู้ยืมหรือซื้อขายตราสาร ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) protection seller ตามธุรกรรม proportionate credit default swaps นำเงินมาวางเป็นประกันแก่ protection buyer ผ่านการให้กู้ยืมหรือซื้อตราสารตั้งแต่วันเริ่มต้นของข้อตกลง

(2) protection seller ตามธุรกรรม proportionate credit default swaps จะได้รับดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนจากเงินให้กู้หรือลงทุนในตราสารเป็นอัตราที่อ้างอิงกับความเสี่ยงด้านเครดิตของกลุ่มสินทรัพย์อ้างอิงที่ตนเข้ารับประกัน

(3) เมื่อเกิด credit event ขึ้นกับสินทรัพย์รายหนึ่งรายใด protection buyer ตามธุรกรรม proportionate credit default swaps ต้องส่งมอบ deliverable obligation รายที่เกิด credit event ให้แก่ protection seller ตามวิธี physical settlement หรือจ่ายชำระเป็นเงินสดมูลค่าเทียบเท่ามูลค่าที่อาจเรียกคืนได้ของสินทรัพย์อ้างอิงรายนั้นตามวิธี cash settlement ให้แก่ protection seller โดยการชำระราคาดังกล่าวถือเป็นการชำระคืนเงินกู้หรือเงินตามตราสาร proportionate credit linked notes แล้วแต่กรณี

(4) การเกิด credit event ตามข้อ 5.2.4 (3) ไม่มีผลให้ข้อตกลงครบกำหนด แต่ข้อตกลงจะครบกำหนดเมื่อเกิด credit event แก่สินทรัพย์ทุกรายในกลุ่มหรือเมื่อถึงวันที่ข้อตกลงสิ้นสุด

(5) หากไม่เกิด credit event แก่สินทรัพย์อ้างอิงบางรายในกลุ่มในระหว่างอายุสัญญา ข้อตกลงจะสิ้นสุดในวันครบกำหนดตามปกติ และ protection buyer ในฐานะผู้กู้ยืมหรือผู้ออกตราสารจะต้องชำระคืนเงินต้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์อ้างอิงรายที่ยังไม่เกิด credit event นั้น พร้อมผลตอบแทนเต็มจำนวนให้แก่ protection seller

เอกสารแนบ 4

ตัวแปรอ้างอิงที่ได้รับอนุญาต

1. ตัวแปรอ้างอิงสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดและธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝง

1.1 ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์อ้างอิงตัวแปรได้ ดังนี้

1.1.1 อัตราดอกเบี้ย

1.1.2 อัตราแลกเปลี่ยน

1.1.3 ราคาตราสารหนี้ สกุลเงินบาท หรือสกุลเงินต่างประเทศที่มีการซื้อขายในตลาดซื้อขายคล่อง[1] และมีการเสนอราคาผ่านสื่อที่ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์

ทั้งนี้ ไม่อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์นำตราสารหนี้ที่นับเข้าเป็นเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์เองมาใช้อ้างอิงในการทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดและธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝง เนื่องจากอาจเข้าข่ายเป็นการลดทุนโดยที่ไม่ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย รวมทั้งอาจเกิดความไม่เป็นธรรมในการทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดและธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝง หรือธนาคารพาณิชย์อาจไม่สามารถทำธุรกรรมเพื่อปิดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้

1.1.4 ราคาตราสารทุน ที่มีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ที่เป็นที่ยอมรับและมีมาตรฐานในประเทศหรือต่างประเทศ และมีราคาที่เป็นมาตรฐานเผยแพร่เป็นปกติกับสาธารณชน

ทั้งนี้ ไม่อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์นำตราสารทุนของธนาคารพาณิชย์เองหรือของธนาคารพาณิชย์อื่นมาใช้อ้างอิงในการทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดและธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝง เนื่องจากอาจเข้าข่ายเป็นการลดทุนโดยที่ไม่ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย หรืออาจเข้าข่ายเป็นการถือหุ้นธนาคารพาณิชย์อื่น ซึ่งขัดกับมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 รวมทั้งอาจเกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ลงทุนหรือธนาคารพาณิชย์อาจไม่สามารถทำธุรกรรมเพื่อปิดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้ เว้นแต่กรณีเป็นตราสารทุนของธนาคารพาณิชย์ที่เป็นองค์ประกอบของตัวแปรอ้างอิงตามข้อ 1.1.7 และข้อ 1.1.8

---

[1] สินทรัพย์ทางการเงินจะถูกพิจารณาว่ามีการซื้อขายในตลาดซื้อขายคล่องหากสินทรัพย์นั้นมีราคาเสนอซื้อขายอยู่แพร่หลายและสม่ำเสมอ (readily and regularly available) จากตลาดซื้อขาย ผู้ค้า นายหน้า กลุ่มผู้เล่นในอุตสาหกรรม บริการกำหนดราคา (pricing service) หรือหน่วยงานกำกับดูแล และราคาเหล่านั้นต้องแสดงถึงรายการทางตลาดตามการค้าปกติที่เกิดขึ้นตามจริงและเป็นประจำ

1.1.5 ราคาสินค้าโภคภัณฑ์ (commodity) ที่มีการซื้อขายในตลาดซื้อขายคล่อง[1] ไม่ว่าจะเป็นตลาดทันที (spot market) หรือตลาดสินค้าล่วงหน้า (commodity futures) ที่จัดตั้งอย่างเป็นทางการในประเทศหรือต่างประเทศ และมีราคาที่เป็นมาตรฐานเผยแพร่เป็นปกติกับสาธารณชน รวมทั้งธนาคารพาณิชย์ต้องมีคู่สัญญาหรือมีเครือข่ายที่มีศักยภาพที่ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมเพื่อบริหารความเสี่ยงด้านราคาสินค้าโภคภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์ได้ในทันที

1.1.6 เครดิต โดยไม่รวมถึงการอ้างอิงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการชำระหนี้ (credit event)[2]

1.1.7 ผลดำเนินงานของกองทุนหรือกองทรัสต์ ที่ลงทุนในตัวแปรอ้างอิงที่กำหนดในข้อ 1.1.1 ถึง 1.1.6 ซึ่งมีหน่วยงานของทางการกำกับดูแล ทั้งนี้ ให้รวมถึงกองทุนหรือกองทรัสต์ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ต่อไปนี้ด้วย

(1) กองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐาน (infrastructure fund: IFF) และกองทรัสต์เพื่อการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน (infrastructure trust: IFT)

(2) กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ (property fund) และกองทรัสต์เพื่อจัดการอสังหาริมทรัพย์ (real estate investment trust: REIT)

1.1.8 ดัชนีทางการเงินที่มีคุณสมบัติครบถ้วน ดังนี้

(1) คำนวณโดยใช้ตัวแปรอ้างอิงที่กำหนดในข้อ 1.1.1 ถึง 1.1.7

(2) ถูกพัฒนาโดยสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือ

(3) มีการเสนอราคาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกวันผ่านสื่อที่ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ และ

(4) มีการกำหนดวิธีการคำนวณไว้อย่างชัดเจน โดยระบุแหล่งข้อมูลของตัวแปรและปัจจัยที่นำมาใช้ในการคำนวณ ทั้งนี้ ตัวแปรและปัจจัยที่นำมาใช้ในการคำนวณดังกล่าวต้อง

[2] ยกเว้นธุรกรรม credit-linked interest rate swaps และ credit-linked cross currency swap ที่ธนาคารพาณิชย์ทำกับคู่สัญญาที่ต้องการบริหารความเสี่ยง และมีภาระสอดคล้อง เช่น คู่สัญญาของธนาคารพาณิชย์มีฐานะในตราสารหนี้ และต้องการทำธุรกรรม credit-linked IRS เพื่อบริหารความเสี่ยงด้านดอกเบี้ย ซึ่งกำหนดเงื่อนไขให้ธุรกรรมดังกล่าวสิ้นสุดลงโดยอ้างอิงความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ออกตราสารหนี้

มีการเคลื่อนไหวตามสภาวะตลาดอย่างเป็นอิสระ โดยไม่มีบุคคลใดสามารถมีอิทธิพลต่อการเคลื่อนไหวของตัวแปร ปัจจัย หรือดัชนีทางการเงินนั้นได้

1.2 ธนาคารพาณิชย์ต้องสามารถแสดงเอกสารหลักฐานว่าได้มีการพิจารณาคุณสมบัติของตราสารหนี้ ตราสารทุน สินค้าโภคภัณฑ์ หรือดัชนีทางการเงิน อย่างครบถ้วนแล้ว เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้ในการตรวจสอบ หรือจัดส่งให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อมีการร้องขอ

2. สินทรัพย์หรือภาระผูกพันอ้างอิงสำหรับอนุพันธ์ด้านเครดิต

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตอ้างอิงสินทรัพย์หรือภาระผูกพันได้ทุกประเภท ทั้งสินทรัพย์อ้างอิงรายใดรายหนึ่งหรือกลุ่มสินทรัพย์อ้างอิงที่กำหนดไว้ ยกเว้นสินทรัพย์หรือภาระผูกพันดังต่อไปนี้

2.1 สินทรัพย์ที่ราคาหรือมูลค่าของสินทรัพย์นั้นไม่ใช่ตัวแปรที่ได้รับอนุญาตตามข้อ 1

2.2 ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดหรือธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝงที่อ้างอิงตัวแปรนอกเหนือจากที่ได้รับอนุญาตตามข้อ 1 และ

2.3 ธุรกรรมเงินให้กู้ยืมเพื่อซื้อหลักทรัพย์ (บัญชีมาร์จิน)

คู่สัญญา

1. คู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดและธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝง

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดและธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝงได้กับคู่สัญญาทุกประเภท โดยมีเงื่อนไขดังนี้

1.1 กรณีธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมที่อ้างอิงราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในเอกสารแนบ 4 ข้อ 1.1.5 หรือตัวแปรอ้างอิงในข้อ 1.1.7 และ ข้อ 1.1.8 ที่มีราคาสินค้าโภคภัณฑ์เป็นองค์ประกอบ ธนาคารพาณิชย์ต้องส่งมอบและชำระราคาแบบ cash settlement เท่านั้น โดยมีเงื่อนไขด้านคู่สัญญาดังนี้

(1) ธนาคารพาณิชย์ต้องทำธุรกรรมข้างต้นกับคู่สัญญาที่เป็นธนาคารพาณิชย์หรือผู้มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศเท่านั้น หากเป็นการทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดเพื่อบริหารความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เองจากราคาสินค้าโภคภัณฑ์

(2) ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมข้างต้นได้กับคู่สัญญาทุกประเภท หากเป็นธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่อ้างอิงราคาทองคำ[1] ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่คู่สัญญาทำเพื่อต้องการบริหารความเสี่ยงจากราคาสินค้าโภคภัณฑ์ หรือธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝง

อนึ่ง ธุรกรรมที่ทำเพื่อบริหารความเสี่ยงจะต้องมีลักษณะความเสี่ยง (risk profile) ด้านตลาดในทางตรงกันข้ามกับฐานะที่ต้องการป้องกันความเสี่ยง (hedged exposure) ที่มีอยู่ก่อน และราคาสินค้าโภคภัณฑ์ที่ใช้เป็นตัวแปรอ้างอิงจะต้องเป็นสินค้าชนิดเดียวกับฐานะที่ต้องการป้องกันความเสี่ยง ซึ่งหากเป็นสินค้าต่างชนิดกัน ธนาคารพาณิชย์ต้องสามารถพิสูจน์ได้ว่าการทำธุรกรรมดังกล่าวสามารถลดความเสี่ยงของฐานะที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงได้อย่างมีนัยสำคัญ

1.2 กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝงในฐานะผู้กู้ยืมและคู่สัญญาเป็นผู้ลงทุนรายย่อย ธนาคารพาณิชย์ต้องมีการชำระคืนเงินต้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ณ วันครบกำหนดอายุสัญญา โดยธนาคารพาณิชย์ต้องชี้แจงข้อเท็จจริงให้ผู้ลงทุนรายย่อยทราบถึงเงื่อนไขการชำระคืนเงินต้นในกรณีต่าง ๆ รวมถึงในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ไม่ได้ดำเนินกิจการซึ่งผู้ลงทุนรายย่อยอาจไม่ได้รับชำระคืนเงินต้นตามเงื่อนไขที่ตกลงไว้

[1] รวมถึงตัวแปรอ้างอิงที่มีราคาทองคำเป็นองค์ประกอบ

ทั้งนี้ ยกเว้นในกรณีธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝงที่ให้สิทธิผู้ลงทุนรายย่อยในการชำระคืนหรือรับชำระคืนเงินต้นหรือผลตอบแทนเป็นตราสารหนี้หรือตราสารทุน หรือให้สิทธิผู้ลงทุนรายย่อยในการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ กับผู้ลงทุนรายย่อยที่มีภาระสอดคล้อง[2]

1.3 กรณีธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝงในฐานะผู้กู้ยืมโดยมีการออกตราสารหนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องระบุเงื่อนไขห้ามโอนเปลี่ยนมือ ยกเว้นในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ผู้ออกสามารถควบคุมดูแลการโอนเปลี่ยนมือให้อยู่ภายในขอบเขตของกลุ่มคู่สัญญาตามกรอบและหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

อนึ่ง ธนาคารพาณิชย์ต้องสามารถแสดงเอกสารหลักฐานว่าได้พิสูจน์การทำธุรกรรมอนุพันธ์อ้างอิงราคาสินค้าโภคภัณฑ์ต่างชนิดตามข้อ 1.1 หรือได้มีการชี้แจงให้ลูกค้าทราบตามข้อ 1.2 เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตรวจสอบ หรือจัดส่งเอกสารหลักฐานให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อมีการร้องขอ

2. คู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิต

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตได้กับคู่สัญญาที่เป็นผู้ลงทุนได้ทุกประเภท ตามเงื่อนไขดังนี้

2.1 ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมในฐานะ protection buyer ได้กับ

2.1.1 ผู้ลงทุนสถาบัน แต่ไม่รวมถึงธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์

2.1.2 ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย บริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ และผู้ลงทุนประเภทอื่นนอกจากผู้ลงทุนตามข้อ 2.1.1 สามารถทำได้เฉพาะธุรกรรม funded credit derivatives ทั้งนี้ ในกรณีคู่สัญญาเป็นผู้ลงทุนรายย่อย ธนาคารพาณิชย์ต้องมีการชำระคืนเงินต้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ณ วันที่เกิด credit event หรือวันครบกำหนดสัญญา โดยธนาคารพาณิชย์ต้องชี้แจงข้อเท็จจริงให้ผู้ลงทุนรายย่อยทราบถึงเงื่อนไขการชำระคืนเงินต้นในกรณีต่าง ๆ รวมถึงในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ไม่ได้ดำเนินกิจการ ซึ่งผู้ลงทุนรายย่อยอาจไม่ได้รับชำระคืนเงินต้นตามเงื่อนไขที่ตกลงไว้

[2] ผู้ให้กู้ยืมมีภาระต้องนำตราสารหนี้ ตราสารทุน หรือเงินตราต่างประเทศที่จะได้รับชำระคืนจากธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝงไปส่งมอบในธุรกรรมอื่น ๆ หรือให้กับบุคคลอื่น ๆ โดยตราสารหนี้หรือตราสารทุนจะต้องเป็นตราสารเดียวกันกับที่จะนำไปส่งมอบ เช่นเดียวกับเงินตราต่างประเทศที่จะต้องเป็นสกุลเดียวกับที่จะนำไปส่งมอบ

2.2 ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมในฐานะ protection seller ได้กับ

2.2.1 ผู้ลงทุนสถาบัน แต่ไม่รวมถึงธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์

2.2.2 ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย บริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ และผู้ลงทุนประเภทอื่นนอกจากผู้ลงทุนตามข้อ 2.2.1 ที่มีภาระความเสี่ยงด้านเครดิตจากสินทรัพย์อ้างอิง และต้องการทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตเพื่อบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์อ้างอิงนั้นเท่านั้น โดยธนาคารพาณิชย์จะต้องตรวจสอบเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับภาระอ้างอิงดังกล่าว

2.3 กรณีธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรม funded credit derivatives ในฐานะ protection buyer โดยมีการออกตราสารหนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องระบุเงื่อนไขห้ามเปลี่ยนมือ ยกเว้นในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ผู้ออกสามารถควบคุมดูแลการโอนเปลี่ยนมือให้อยู่ภายในขอบเขตของกลุ่มคู่สัญญาตามกรอบและหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

อนึ่ง ธนาคารพาณิชย์ต้องสามารถแสดงเอกสารหลักฐานว่าได้มีการชี้แจงให้ลูกค้าทราบตามข้อ 2.1.2 หรือได้ตรวจสอบเอกสารตามข้อ 2.2.2 เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตรวจสอบ หรือจัดส่งเอกสารหลักฐานให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อมีการร้องขอ

เอกสารแนบ 6

นโยบายการทำธุรกรรมอนุพันธ์และการบริหารความเสี่ยง

ธนาคารพาณิชย์ต้องกำหนดนโยบายและกลยุทธ์การทำธุรกรรมอนุพันธ์และการบริหารความเสี่ยง โดยให้คณะกรรมการธนาคารและผู้บริหารระดับสูงมีหน้าที่ในการดูแลอย่างใกล้ชิดให้การทำธุรกรรมอนุพันธ์เป็นไปตามนโยบายและกลยุทธ์ และดูแลให้ธนาคารพาณิชย์มีการบริหารความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม และสอดคล้องกับลักษณะ ปริมาณ และความซับซ้อนของการทำธุรกรรม ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการธนาคารและผู้บริหารระดับสูง

คณะกรรมการธนาคารต้องดูแลให้ธนาคารพาณิชย์มีนโยบายและกลยุทธ์ในการทำธุรกรรมอนุพันธ์ นโยบายและกลยุทธ์ในการบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายในและตรวจสอบ รวมถึงการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมอนุพันธ์ (product program) และนำผลการประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมอนุพันธ์ของธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับจากการตรวจสอบประจำปีของธนาคารแห่งประเทศไทยมาประกอบการพิจารณาทบทวนนโยบายที่เกี่ยวข้อง โดยคณะกรรมการธนาคารต้องอนุมัติหรืออาจมอบหมายอำนาจการอนุมัติในเรื่องดังกล่าวข้างต้นให้แก่คณะกรรมการชุดย่อยหรือผู้บริหารระดับสูงที่เหมาะสมและเชี่ยวชาญ ตามที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยเรื่องธรรมาภิบาลของสถาบันการเงิน

2. นโยบายการทำธุรกรรมอนุพันธ์

2.1 นโยบายและกลยุทธ์ในการทำธุรกรรมอนุพันธ์

ธนาคารพาณิชย์ต้องกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ในการทำธุรกรรมอนุพันธ์ที่สอดคล้องกับลักษณะ ปริมาณ และความซับซ้อนของอนุพันธ์ โดยจะต้องพิจารณาถึงลักษณะความเสี่ยง (risk profile) ฐานะการเงิน เงินกองทุน และสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ รวมทั้งความพร้อมของระบบงานและบุคลากรในการรองรับการทำธุรกรรมอนุพันธ์และการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องซึ่งนโยบายและกลยุทธ์ดังกล่าวต้องมีรายละเอียดครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ ได้แก่

2.1.1 ขอบเขตและลักษณะธุรกรรมอนุพันธ์ที่ได้รับอนุมัติให้สามารถทำได้

2.1.2 ปริมาณหรือเพดานสูงสุดในการทำธุรกรรมอนุพันธ์ที่สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ฐานะความเสี่ยง และภาวะตลาดและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

2.1.3 ลำดับขั้นในการอนุมัติการทำธุรกรรมอนุพันธ์โดยบุคคลที่มีอำนาจแต่ละระดับ (authorized derivatives activities)

2.1.4 ความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์ รวมถึงการบริหารความเสี่ยงดังกล่าว

2.1.5 ประเภทข้อมูลที่ต้องรายงานและความถี่ในการรายงานข้อมูลต่อคณะกรรมการธนาคาร คณะกรรมการชุดย่อย และผู้บริหารระดับสูงที่เหมาะสมและเชี่ยวชาญ เพื่อให้มีข้อมูลอย่างทันกาลและเพียงพอต่อการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบได้อย่างสมบูรณ์

ทั้งนี้ ในหัวข้อข้างต้นอาจแบ่งประเภทตามความเหมาะสม เช่น ประเภทธุรกรรม ตัวแปรหรือสินทรัพย์อ้างอิงที่ได้รับอนุญาต สกุลเงิน ระยะเวลา คู่สัญญา หรือจำนวนเงินขั้นสูงหรือขั้นต่ำ

2.2 การจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมอนุพันธ์ (product program)

ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมอนุพันธ์ทุกประเภทก่อนทำธุรกรรมอนุพันธ์ โดยข้อมูลดังกล่าวจะต้องได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าฝ่ายงานหรือสายงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการชุดย่อยหรือผู้บริหารระดับสูงที่เหมาะสมและเชี่ยวชาญที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการธนาคารก่อนเริ่มทำธุรกรรมนั้น ๆ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวต้องมีรายละเอียดครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย

2.2.1 ลักษณะและโครงสร้างของธุรกรรมอนุพันธ์

2.2.2 ความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง

2.2.3 ลูกค้ากลุ่มเป้าหมายและการพิจารณาความเหมาะสมของลูกค้า

2.2.4 วิธีการประเมินราคาและมูลค่ายุติธรรม

2.2.5 ขั้นตอนในการทำธุรกรรมอนุพันธ์ โดยธนาคารพาณิชย์จะต้องกำหนดรายละเอียดขั้นตอนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรม เช่น การวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกรรม การวิเคราะห์ความเหมาะสมของคู่สัญญาในการเข้าทำธุรกรรม การตรวจสอบภาระสอดคล้องของลูกค้า การตรวจสอบความเสี่ยงของคู่สัญญาก่อนและหลังการเข้าทำธุรกรรม การตรวจสอบระดับความเสี่ยงปัจจุบันของธนาคารพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรม การตรวจสอบเพดานคงเหลือก่อนทำธุรกรรม การอนุมัติการทำธุรกรรมโดยบุคคลที่มีอำนาจตามลำดับขั้น การให้ข้อมูลลูกค้า การบันทึกธุรกรรมลงในระบบงาน การตรวจสอบความถูกต้องของการทำธุรกรรม การยืนยันธุรกรรม และการจัดทำเอกสารหลักฐานและลงนามโดยผู้มีอำนาจดำเนินการ

2.2.6 รายละเอียดอื่น ที่ครอบคลุมถึงอำนาจในการอนุมัติของผู้บริหารแต่ละระดับ วิธีการบันทึกบัญชี วิธีการทางภาษีอากร การพิจารณาประเด็นทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และการจัดทำรายงานที่เกี่ยวข้องซึ่งรวมถึงกรณีเกิดความเสียหายเกินกว่าเพดานที่กำหนด

2.2.7 แนวทางในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงข้อมูลข้างต้นต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการชุดย่อยหรือผู้บริหารระดับสูงที่เหมาะสมและเชี่ยวชาญที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการธนาคารก่อนทุกครั้ง นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดเก็บข้อมูลข้างต้นไว้เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตรวจสอบ หรือจัดส่งเอกสารหลักฐานให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อมีการร้องขอ

3. นโยบายและกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยง

ธนาคารพาณิชย์ต้องกำหนดนโยบายและกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงและมีระบบงานรองรับกระบวนการบริหารความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์ ตั้งแต่ระบุ วัด ควบคุม ติดตาม ไปจนถึงรายงานความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับลักษณะ ปริมาณ และความซับซ้อนของธุรกรรมอนุพันธ์ รวมถึงลักษณะความเสี่ยง ฐานะการเงิน เงินกองทุน และสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้ ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามข้อกำหนดเพิ่มเติม ดังนี้

3.1 ธนาคารพาณิชย์ต้องระบุความเสี่ยงโดยพิจารณาและวิเคราะห์จากข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น

3.1.1 ลักษณะและโครงสร้างธุรกรรมอนุพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะและโครงสร้างที่ไม่เป็นมาตรฐาน มีความซับซ้อน หรือมีการ leverage ความเสี่ยง เช่น ความเสี่ยงจากการทำธุรกรรม options[1] ความเสี่ยงจากการที่สัญญามี binary payoff ความเสี่ยงจากการที่สัญญามี barriers[2] และความเสี่ยงในการกระจุกตัวของราคาใช้สิทธิและวันครบกำหนด

3.1.2 ตัวแปรอ้างอิง สินทรัพย์อ้างอิงแต่ละตัวหรือกลุ่มของสินทรัพย์อ้างอิง เช่น ความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย ความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน ความเสี่ยงด้านราคาตราสารทุน ความเสี่ยงด้านราคาตราสารหนี้ ความเสี่ยงด้านราคาสินค้าโภคภัณฑ์ และความเสี่ยงด้านเครดิตจากสินทรัพย์อ้างอิง

[1] เช่น Delta, Vega, Gamma, Theta, Rho และ Higher Order Greeks

[2] เช่น knock in หรือ knock out

3.1.3 คู่สัญญา เช่น ความเสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญา (counterparty credit risk) ทั้ง pre-settlement risk และ settlement risk ความเสี่ยงจากพฤติกรรมของคู่สัญญา (behavioral risk) ที่อาจใช้สิทธิตามข้อตกลงในสัญญาธุรกรรมอนุพันธ์อันเนื่องมาจากปัจจัยอื่นนอกเหนือจากผลกำไรหรือขาดทุนของธุรกรรมอนุพันธ์[3]

3.1.4 ค่าสหสัมพันธ์ (correlation) ต่าง ๆ รวมทั้งค่าสหสัมพันธ์ของสินทรัพย์หรือตัวแปรที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงกับคู่สัญญาซึ่งอาจมีผลให้การป้องกันความเสี่ยงดังกล่าวไม่มีประสิทธิภาพ เช่น ความเสี่ยงจากค่าสหสัมพันธ์ของตระกร้าของตัวแปงอ้างอิง (basket) และความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์ที่ตัวแปรอ้างอิงที่ไม่ได้อยู่บนสกุลเงินเดียวกันกับมูลค่าตามสัญญา (quanto risk)

3.1.5 ความเสี่ยงคงเหลือที่เกิดจากความไม่สอดคล้องกันของการป้องกันความเสี่ยง

3.1.6 ทิศทางและแนวโน้มของปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ รวมถึงสภาพคล่องของตลาดในการบริหารความเสี่ยงของธุรกรรมนั้น ๆ

ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องมีระบบข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์หรือระบบงานรองรับการบริหารความเสี่ยงข้างต้นทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์ นอกจากนี้ หากธนาคารพาณิชย์บริหารความเสี่ยงแบบ back-to-back ธนาคารพาณิชย์ต้องคำนึงถึงโอกาสที่ไม่สามารถยกเลิกฐานะในฝั่งใดฝั่งหนึ่งได้หากคู่สัญญาของฐานะในฝั่งตรงกันข้ามต้องการยกเลิกสัญญาก่อนครบกำหนดอายุ

3.2 ธนาคารพาณิชย์ต้องประเมินมูลค่ายุติธรรมของธุรกรรมอนุพันธ์อย่างเหมาะสม ชัดเจน และสะท้อนมูลค่าตลาดที่แท้จริง รวมถึงเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทยในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ หากยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทยในเรื่องใด ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

อนึ่ง ธนาคารพาณิชย์ต้องประเมินมูลค่ายุติธรรมของยอดคงค้างทุกสิ้นวันทำการ อย่างไรก็ดี สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ที่ใช้ป้องกันความเสี่ยงของฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคาร (banking book) และธุรกรรมอนุพันธ์ที่ธนาคารพาณิชย์ได้บริหารความเสี่ยงแบบ back-to-back ซึ่งไม่มีความเสี่ยง

[3] เช่น กรณีธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรม “foreign exchange pro-rata forwards” หรือ “foreign exchange flexible forwards” ซึ่งธนาคารพาณิชย์มีความเสี่ยงจากความคลาดเคลื่อนในการประเมินมูลค่ายุติธรรมและความคลาดเคลื่อนในการประเมินความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยเนื่องจากพฤติกรรมของคู่สัญญาที่อาจใช้สิทธิได้มากกว่า 1 ครั้ง ณ เวลาใดก็ได้ ก่อนวันสิ้นสุดสัญญา

ด้านตลาดเหลืออยู่นั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยผ่อนผันให้ธนาคารพาณิชย์ประเมินมูลค่ายุติธรรมของธุรกรรมอนุพันธ์ข้างต้นนั้นในทุกวันสิ้นเดือนแทน

3.3 ธนาคารพาณิชย์ต้องกำหนดเพดานความเสี่ยง (risk limit) ต่าง ๆ เช่น stop loss limit, Delta limit, Gamma limit, Vega limit, correlation risk limit ตลอดจนเพดานที่เกี่ยวข้องกับการกระจุกตัวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การกระจุกตัวในสินทรัพย์อ้างอิงประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือผู้ออกสินทรัพย์อ้างอิงรายใดรายหนึ่ง อุตสาหกรรมใดอุตสาหกรรมหนึ่ง หรือภูมิภาคใดภูมิภาคหนึ่ง ให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ เพื่อควบคุมหรือลดความเสี่ยง รวมถึงติดตามความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสมและทันกาล ซึ่งธนาคารพาณิชย์จะต้องมีการรายงานต่อคณะกรรมการธนาคารผ่านทางคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและผู้บริหารระดับสูงที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ ทั้งกรณีปกติและกรณีระดับความเสี่ยงเกินเพดานความเสี่ยงที่กำหนดไว้

3.4 ธนาคารพาณิชย์ต้องมีการทบทวนและปรับปรุงระบบงานในการบริหารความเสี่ยงและเพดานความเสี่ยง (risk limit) ให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ฐานะความเสี่ยง และภาวะตลาดและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

3.5 ธนาคารพาณิชย์ต้องมีการเลือกใช้วิธีบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมกับความเสี่ยงที่ธนาคารพาณิชย์มี เช่น Delta/Vega/Gamma hedging และ dynamic/static replication portfolio ซึ่งธนาคารพาณิชย์ต้องมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการวิเคราะห์ ทบทวน และปรับสัดส่วน (re-balance) ฐานะในตัวแปรแต่ละประเภท (asset allocation) ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและทิศทางของภาวะตลาดเงิน ตลาดอัตราแลกเปลี่ยน ตลาดทุน ตลาดตราสารหนี้ และตลาดสินค้าโภคภัณฑ์

3.6 ธนาคารพาณิชย์ต้องสามารถบริหารการลงทุนในลักษณะ portfolio model ที่สามารถวิเคราะห์จัดสรรอัตราส่วนการลงทุนในตัวแปรแต่ละประเภท (asset allocation) ซึ่งครอบคลุมค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละประเภทด้วย เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์ โดยแบบจำลองจะต้องสามารถวัดและคาดการณ์ผลตอบแทนจากการลงทุนในตัวแปรแต่ละประเภทและผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนในลักษณะ portfolio ได้อย่างน้อยทุกวัน

3.7 ธนาคารพาณิชย์ต้องมีการทดสอบประสิทธิภาพ ความถูกต้องและแม่นยำของระบบงานบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นอิสระ ตามระยะเวลาที่เหมาะสม เช่น มีการทดสอบ back test อย่างสม่ำเสมอ

ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะผ่อนผันให้ธนาคารพาณิชย์ที่ยังไม่สามารถทำตามข้อกำหนดเพิ่มเติมในข้อ 3.5 ถึง 3.7 ข้างต้นได้อย่างครบถ้วนเฉพาะกรณีที่ธนาคารพาณิชย์บริหารความเสี่ยงธุรกรรมอนุพันธ์แบบ back-to-back เท่านั้น แต่ธนาคารพาณิชย์จะต้องมีแนวทางที่เหมาะสมและชัดเจนในการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญา

เอกสารแนบ 7

นโยบายการดูแลลูกค้า

ธนาคารพาณิชย์ต้องกำหนดนโยบายการดูแลลูกค้าสำหรับการทำธุรกรรมอนุพันธ์ โดยคณะกรรมการธนาคารและผู้บริหารระดับสูงมีหน้าที่ดูแลให้ธนาคารพาณิชย์มีการดูแลลูกค้าให้ได้รับบริการอย่างเหมาะสม ตั้งแต่ก่อนเริ่มทำธุรกรรมอนุพันธ์จนถึงภายหลังการทำธุรกรรมอนุพันธ์ ซึ่งครอบคลุมทั้งการวิเคราะห์ความเหมาะสมของลูกค้า การเปิดเผยข้อมูลแก่ลูกค้า การรับข้อร้องเรียนและการแก้ไขปัญหาให้แก่ลูกค้า การควบคุมภายใน รวมถึงความพร้อมด้านระบบงานและบุคลากร ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการธนาคารและผู้บริหารระดับสูง

คณะกรรมการธนาคารต้องดูแลให้ธนาคารพาณิชย์มีนโยบายการดูแลลูกค้าสำหรับการทำธุรกรรมอนุพันธ์ และขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลลูกค้าสอดคล้องกับนโยบายที่กำหนด โดยคณะกรรมการธนาคารต้องอนุมัติหรือมอบหมายอำนาจการอนุมัติในเรื่องดังกล่าวข้างต้นให้แก่คณะกรรมการชุดย่อยหรือผู้บริหารระดับสูงที่เหมาะสมและเชี่ยวชาญ ตามที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยเรื่องธรรมาภิบาลของสถาบันการเงิน

2. การวิเคราะห์ความเหมาะสมของลูกค้า (client suitability analysis)

2.1 หลักการ

ธนาคารพาณิชย์ต้องวิเคราะห์ความเหมาะสมของลูกค้าก่อนเสนอหรือให้บริการธุรกรรมอนุพันธ์แก่ลูกค้า โดยนำข้อมูลที่ได้รับจากกระบวนการในการรู้จักลูกค้า (Know Your Customer : KYC) มาวิเคราะห์ประกอบการเสนอหรือให้บริการธุรกรรมอนุพันธ์ที่สอดคล้องกับฐานะการดำเนินงานหรือฐานะการเงินของลูกค้า ความรู้ความชำนาญ วัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมอนุพันธ์ และขอบเขตธุรกรรมอนุพันธ์ที่ลูกค้าสามารถทำได้ตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความซับซ้อนของธุรกรรมอนุพันธ์

2.2 ข้อกำหนดเพิ่มเติม

กรณีธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ที่ไม่ใช่ธุรกรรมอนุพันธ์ตลาดขั้นพื้นฐาน (ยกเว้นธุรกรรม foreign exchange pro-rata forwards และธุรกรรม foreign exchange flexible forwards) โดยมีคู่สัญญาเป็นธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย สถาบันการเงินเฉพาะกิจ ผู้ลงทุนรายใหญ่หรือรายใหญ่พิเศษ และผู้ลงทุนรายย่อย ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามข้อกำหนดเพิ่มเติม ดังนี้

2.2.1 ธนาคารพาณิชย์ต้องนำข้อมูลที่ได้รับจากกระบวนการในการรู้จักลูกค้าข้างต้นและข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องกับลูกค้า ได้แก่ ลักษณะและสถานะของการประกอบธุรกิจ ตำแหน่งหรืออาชีพของลูกค้า วัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมอนุพันธ์ของลูกค้า เช่น เพื่อป้องกันความเสี่ยง เพื่อการลงทุน หรือเพื่อลดต้นทุน ระดับความเสี่ยงที่ลูกค้ายอมรับได้ ฐานะการดำเนินงานหรือฐานะการเงินของลูกค้า ภาระการค้ำประกันของลูกค้า การลงทุนของลูกค้าทั้งในอดีตและปัจจุบันรวมถึงประสบการณ์และความรู้ความชำนาญในธุรกรรมอนุพันธ์[1] มาวิเคราะห์ความเหมาะสมของลูกค้าอย่างถี่ถ้วน เพื่อธนาคารพาณิชย์จะได้เลือกสรรธุรกรรมอนุพันธ์ที่จะเสนอหรือให้บริการได้อย่างเหมาะสมกับลูกค้า (client's profile) โดยธนาคารพาณิชย์ต้องประเมินความสามารถของลูกค้าในการทำความเข้าใจในธุรกรรมอนุพันธ์ที่ธนาคารพาณิชย์จะนำเสนอแก่ลูกค้า เช่น การใช้แบบสอบถาม

ทั้งนี้ หากข้อมูลที่ลูกค้าให้ไม่ชัดเจน ไม่เป็นปัจจุบัน หรือไม่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ความเหมาะสมของลูกค้า ธนาคารพาณิชย์ต้องติดตามลูกค้าเพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติม หรือปฏิเสธการให้บริการแก่ลูกค้า

2.2.2 ธนาคารพาณิชย์ต้องแจ้งให้ลูกค้าทราบถึงผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของลูกค้า ทั้งนี้ หากธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถเสนอหรือให้บริการธุรกรรมอนุพันธ์ที่มีความเหมาะสมกับลูกค้าได้ ต้องแจ้งให้ลูกค้าทราบโดยเร็ว

2.2.3 ธนาคารพาณิชย์ต้องทบทวนการวิเคราะห์ความเหมาะสมของลูกค้าทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลของลูกค้าที่อาจกระทบกับการวิเคราะห์ความเหมาะสมของลูกค้า หรืออย่างน้อยทุก 2 ปี ทั้งนี้ กรณีที่ลูกค้ารายเดิมซึ่งธนาคารพาณิชย์เคยทำการวิเคราะห์ความเหมาะสมของลูกค้าในการทำธุรกรรมอนุพันธ์ครั้งแรกแล้ว และต่อมาลูกค้ารายเดิมมีความประสงค์จะทำธุรกรรมอนุพันธ์ที่มีลักษณะและความเสี่ยงเช่นเดิม โดยข้อมูลของลูกค้าไม่มีการเปลี่ยนแปลง ธนาคารพาณิชย์สามารถใช้ดุลยพินิจในการวิเคราะห์ความเหมาะสมได้โดยไม่ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเพิ่มเติม

2.3 ข้อยกเว้นการวิเคราะห์ความเหมาะสมของลูกค้า

ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์กับผู้ลงทุนสถาบัน (ยกเว้น บริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ) ธนาคารพาณิชย์สามารถใช้ดุลยพินิจในการวิเคราะห์ความเหมาะสมได้ โดยไม่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ความเหมาะสมของลูกค้าที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

[1] กรณีที่ลูกค้าเป็นนิติบุคคลให้พิจารณาจากผู้มีอำนาจในการตัดสินใจทำธุรกรรมซึ่งอย่างน้อยต้องเป็นระดับผู้รับผิดชอบสูงสุดด้านการเงินของนิติบุคคลนั้นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้มีอำนาจลงนามในการทำธุรกรรม

ทั้งนี้ ในกรณีบริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย สถาบันการเงินเฉพาะกิจ หรือผู้ลงทุนประเภทนิติบุคคลที่เป็นผู้ลงทุนรายใหญ่หรือรายใหญ่พิเศษลงนามเป็นลายลักษณ์อักษรโดยผู้มีอำนาจลงนาม[2] ในการขอไม่รับการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการทำธุรกรรมอนุพันธ์ต่อเจ้าหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์แล้ว (opt out) ธนาคารพาณิชย์สามารถใช้ดุลยพินิจในการวิเคราะห์ความเหมาะสมของลูกค้าได้ โดยไม่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ความเหมาะสมของลูกค้าที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

3. การเปิดเผยข้อมูลแก่ลูกค้า (disclosure)

3.1 หลักการ

3.1.1 ธนาคารพาณิชย์ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมอนุพันธ์ที่ถูกต้องครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน รวมถึงไม่บิดเบือนสร้างแรงจูงใจให้ลูกค้าทำธุรกรรมอนุพันธ์กับธนาคารพาณิชย์เพื่อให้ลูกค้ามีข้อมูลเพียงพอใช้ประกอบการตัดสินใจในการทำธุรกรรมอนุพันธ์เองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมอนุพันธ์ขั้นต่ำที่ต้องเปิดเผยตามข้อ 3.1.1 ได้แก่ ลักษณะธุรกรรมอนุพันธ์ ราคา ประโยชน์ ความเสี่ยง การ leverage ความเสี่ยง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง ขอบเขตความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น และสภาวะตลาดในปัจจุบัน รวมทั้งต้องกล่าวถึงข้อมูลสำคัญในส่วนต่าง ๆ ของสัญญาหรือเอกสารข้อมูลอื่นที่ลูกค้าต้องศึกษาโดยละเอียดด้วย

ทั้งนี้ ข้อมูลดังกล่าวต้องแสดงความชัดเจนทั้งในด้านที่ลูกค้าได้ประโยชน์และด้านที่ลูกค้าเสียประโยชน์ โดยไม่เน้นเฉพาะจุดที่ลูกค้าได้รับประโยชน์แต่มีความไม่ชัดเจนในส่วนที่ลูกค้าอาจเสียประโยชน์ในสภาวะที่ตลาดไม่เอื้ออำนวย

3.1.3 รูปแบบของการเปิดเผยข้อมูลต้องตรงประเด็น ไม่ซับซ้อน ไม่กำกวม และใช้ภาษาที่ง่าย ซึ่งลูกค้าสามารถทำความเข้าใจได้และไม่ทำให้ลูกค้าเข้าใจผิดในสาระสำคัญของธุรกรรมอนุพันธ์ ทั้งนี้ หากจำเป็นต้องใช้คำศัพท์เฉพาะ (jargon หรือ technical term) ควรมีการอธิบายความหมายให้ลูกค้าทราบอย่างชัดเจน

3.1.4 ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดให้ลูกค้าได้รับข้อมูลอย่างต่อเนื่องและทันต่อเวลาทั้งก่อนและระหว่างการทำธุรกรรมจนกว่าธุรกรรมอนุพันธ์นั้นจะครบกำหนด โดยไม่เลือกปฏิบัติ

[2] ผู้มีอำนาจลงนามของลูกค้าอย่างน้อยต้องเป็นระดับผู้รับผิดชอบสูงสุดในด้านการเงินของลูกค้า หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้มีอำนาจลงนามในการทำธุรกรรมอนุพันธ์

3.1.5 ธนาคารพาณิชย์ต้องให้ความช่วยเหลือลูกค้าในการทำความเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมอนุพันธ์ โดยธนาคารพาณิชย์ต้องเปิดโอกาสให้ลูกค้าสอบถามข้อมูลในรายละเอียดเกี่ยวกับธุรกรรมอนุพันธ์ และต้องอำนวยความสะดวกให้ลูกค้าได้รับข้อมูลที่สอบถามก่อนที่จะมีการตกลงทำธุรกรรมอนุพันธ์

3.1.6 กรณีธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝงหรือธุรกรรม funded credit derivatives ในฐานะผู้กู้ยืมธนาคารพาณิชย์ต้องไม่ใช้คำว่า “เงินฝาก” ในการนำเสนอธุรกรรม รวมถึงต้องชี้แจงข้อเท็จจริงให้ผู้ให้กู้ยืมทราบว่าธุรกรรมดังกล่าวไม่ใช่ “เงินฝาก” และไม่ได้รับการคุ้มครองจากสถาบันคุ้มครองเงินฝาก เพื่อไม่ให้ผู้ให้กู้ยืมเข้าใจผิด ทั้งนี้ กรณีธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมข้างต้นในฐานะผู้ให้กู้ยืมที่มีการเสนอขายในต่างประเทศ ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมที่ใช้คำว่า “เงินฝาก” ได้

3.1.7 กรณีลูกค้ารายเดิมซึ่งธนาคารพาณิชย์ได้ทำการเปิดเผยข้อมูลต่อลูกค้าในการทำธุรกรรมครั้งแรกแล้ว และต่อมาลูกค้ารายเดิมยังคงมีความประสงค์จะทำธุรกรรมที่มีลักษณะและความเสี่ยงเช่นเดิม ธนาคารพาณิชย์สามารถให้ข้อมูลเพิ่มเติมเฉพาะส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงได้

3.2 ข้อกำหนดเพิ่มเติม

กรณีธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ที่ไม่ใช่ธุรกรรมอนุพันธ์ตลาดขั้นพื้นฐาน (ยกเว้นธุรกรรม foreign exchange pro-rata forwards และธุรกรรม foreign exchange flexible forwards) กับคู่สัญญาทุกประเภท ยกเว้น ธนาคารพาณิชย์[3] และธนาคารพาณิชย์ในต่างประเทศที่อยู่ภายใต้การกำกับของหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ในต่างประเทศ ธนาคารพาณิชย์ต้องเปิดเผยข้อมูลในรูปแบบของเอกสารสรุปข้อมูลสำคัญ (quick guide) ซึ่งเป็นเอกสารแสดงถึงข้อมูลที่สำคัญและจำเป็น นอกจากนี้ ให้ธนาคารพาณิชย์จัดทำเอกสารข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องในการทำธุรกรรมอนุพันธ์และข้อมูลอื่นที่ลูกค้าควรทราบ พร้อมกับระบุแหล่งข้อมูลในแต่ละเรื่องในเอกสารข้อมูลทั้งหมดที่ลูกค้าจะศึกษาเพิ่มเติมได้ เพื่อให้ลูกค้าใช้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยธนาคารพาณิชย์ต้องเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมจากข้อ 3.1.2 ดังต่อไปนี้

3.2.1 ข้อมูลของธนาคารพาณิชย์ เช่น ชื่อที่อยู่ สถานที่ตั้งของสำนักงาน หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ ช่วงเวลาและช่องทางหรือวิธีการที่ลูกค้าสามารถติดต่อหรือส่งข้อร้องเรียนได้สะดวก

[3] ไม่รวมถึงธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

3.2.2 ประเภทของบริการ ผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่าง ๆ ที่ธนาคารพาณิชย์ให้บริการ ซึ่งอาจเป็นผลิตภัณฑ์ที่ถูกกว่าหรือซับซ้อนน้อยกว่า เพื่อเป็นทางเลือกแก่ลูกค้าในการพิจารณาทำธุรกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการหรือวัตถุประสงค์ของลูกค้าเอง โดยอาจไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลในรายละเอียดของแต่ละธุรกรรม

3.2.3 ประเภทและโครงสร้างของธุรกรรมอนุพันธ์ สินทรัพย์หรือตัวแปรทางการเงินที่ใช้อ้างอิง เหตุผลในการนำเสนอธุรกรรมอนุพันธ์นั้นและความเหมาะสมกับข้อมูลของลูกค้า (client's profile) ทั้งนี้ กรณีธุรกรรมอนุพันธ์มีความซับซ้อน ธนาคารพาณิชย์อาจพิจารณาใช้องค์ประกอบย่อยของธุรกรรมอนุพันธ์ในการอธิบาย เพื่อความชัดเจนและง่ายแก่การทำความเข้าใจของลูกค้า

3.2.4 ผลตอบแทนและกำไรหรือขาดทุนที่ลูกค้าจะได้รับจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์ รวมถึงรายละเอียดวิธีการคำนวณผลตอบแทนกำไรหรือขาดทุนดังกล่าว

3.2.5 ข้อมูลการวิเคราะห์ความเสี่ยงในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ขอบเขตความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในสภาวะที่ตลาดมีการเปลี่ยนแปลงไป ระยะเวลาที่ลูกค้าต้องรับภาระความเสี่ยงในความเสียหายที่เกิดจากธุรกรรมอนุพันธ์นั้น ๆ และการวิเคราะห์ความเสี่ยงในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งต้องครอบคลุมถึงสถานการณ์วิกฤต (stress scenarios) และสถานการณ์ที่ลูกค้าอาจได้รับความเสียหายสูงสุดด้วย

3.2.6 ข้อมูลปัจจุบันเกี่ยวกับเศรษฐกิจและปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมอนุพันธ์ ตลอดจนสภาพคล่องของธุรกรรมอนุพันธ์ที่นำเสนอหรือให้บริการ ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ควรเปิดเผยถึงที่มาของราคา เช่น มาจากวิธีแบบจำลอง หรือมาจากราคาของธุรกรรมที่คล้ายกัน

3.2.7 จำนวนเงิน หลักทรัพย์ หรือหลักประกันที่ใช้ในการทำธุรกรรม ทั้งที่ลูกค้าต้องชำระหรือส่งมอบและที่ลูกค้าจะได้รับชำระหรือรับมอบ รวมถึงค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และค่าบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำธุรกรรมอนุพันธ์ ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องแจ้งให้ลูกค้าทราบโดยละเอียดถึงกำหนดเวลาที่ลูกค้าจะต้องจ่ายชำระหรือได้รับชำระ

3.2.8 ข้อมูลอื่น ๆ ที่สำคัญต่อการตัดสินใจของลูกค้า เช่น

- ระยะเวลา ขั้นตอน หรือกระบวนการในการทำธุรกรรมอนุพันธ์โดยละเอียด รวมถึงเอกสารหรือหลักฐานที่ลูกค้าต้องใช้ในการทำธุรกรรมอนุพันธ์

- ภาระผูกพันและสิทธิระหว่างลูกค้ากับธนาคารพาณิชย์ในการทำธุรกรรมอนุพันธ์ ผลของการใช้สิทธิและไม่ใช้สิทธิทั้งของลูกค้าและธนาคารพาณิชย์ รวมถึงระยะเวลาและอายุการใช้สิทธิ หรือระยะเวลาและอายุของภาระผูกพันที่เกิดขึ้น

- ข้อมูล เอกสาร หลักฐาน และรายงานต่าง ๆ ที่ลูกค้าจะได้รับ รวมทั้งกำหนดเวลาและความถี่ที่จะได้รับ

- การถอนตัวจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์หรือการยกเลิกสัญญา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการถอนตัวหรือการยกเลิกสัญญา

- คำเตือนและข้อจำกัดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมอนุพันธ์

ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องแยกข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อมูลที่เป็นความเห็นของธนาคารพาณิชย์ออกจากกันอย่างชัดเจน และในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์มีการให้หรือแสดงข้อมูลแก่ลูกค้าเกี่ยวกับการคาดการณ์ผลตอบแทนของการทำธุรกรรมอนุพันธ์ที่ลูกค้าอาจได้รับในอนาคต หรือข้อมูลผลตอบแทนของธุรกรรมอนุพันธ์ในอดีต หรือข้อมูลเกี่ยวกับการคาดการณ์สภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ธนาคารพาณิชย์ต้องไม่ทำให้ลูกค้าเข้าใจผิดว่าข้อมูลที่ธนาคารพาณิชย์ให้หรือแสดงนั้นเป็นผลตอบแทนของการทำธุรกรรมอนุพันธ์ที่ลูกค้าจะได้รับในอนาคต

4. การบันทึกและจัดเก็บเอกสารและหลักฐาน

ธนาคารพาณิชย์ต้องบันทึกและจัดเก็บเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวกับการเสนอหรือให้บริการธุรกรรมอนุพันธ์แก่ลูกค้า ทั้งข้อมูลการรู้จักลูกค้า ข้อมูลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของลูกค้า รวมถึงเอกสารและหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์ได้ดำเนินการเปิดเผยข้อมูลแก่ลูกค้า และทบทวนการวิเคราะห์ความเหมาะสมของลูกค้าตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้ เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตรวจสอบ หรือจัดส่งเอกสารหลักฐานให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อมีการร้องขอ

5. การบริหารจัดการด้านการให้บริการแก่ลูกค้า

ธนาคารพาณิชย์ต้องกำหนดให้มีกระบวนการรับข้อร้องเรียนและการแก้ไขปัญหาให้แก่ลูกค้า การควบคุมภายใน รวมถึงความพร้อมด้านระบบงานและบุคลากร ตามรายละเอียดที่ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการบริหารจัดการด้านการให้บริการลูกค้าอย่างเป็นธรรม (Market conduct) กำหนด โดยมีหลักการดังต่อไปนี้

5.1 ธนาคารพาณิชย์ต้องมีกระบวนการรับข้อร้องเรียนจากลูกค้า รวมถึงกระบวนการแก้ไขและติดตามผลในการดำเนินการแก้ไขปัญหาตามข้อร้องเรียนนั้น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับลูกค้าในการร้องเรียนเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมอนุพันธ์กับธนาคารพาณิชย์ โดยกระบวนการดังกล่าวต้องมีความชัดเจน รวดเร็ว และยุติธรรม

5.2 ธนาคารพาณิชย์ต้องมีระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสม เพื่อให้มั่นใจว่าธนาคารพาณิชย์และบุคลากรของธนาคารพาณิชย์ได้ปฏิบัติตามนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการดูแลลูกค้าของธนาคารพาณิชย์ รวมถึงมีระบบงานและกระบวนการเพื่อป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์ในเรื่องการทำธุรกรรมอนุพันธ์กับลูกค้า

5.3 ธนาคารพาณิชย์ต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีในธุรกรรมอนุพันธ์ที่เสนอหรือให้บริการ แก่ลูกค้า มีความเชี่ยวชาญในธุรกรรมอนุพันธ์ ธุรกรรมทางการเงินที่ทันสมัยและสามารถใช้เทคโนโลยีทางการเงินได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน

หลักเกณฑ์สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาด[1]

ธนาคารพาณิชย์ที่ทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด อาทิ หลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุน หลักเกณฑ์การดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศ ตามรายละเอียด ดังนี้

1. หลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุน

1.1 ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาด ดังต่อไปนี้

1.1.1 <u>ความเสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญา</u>

ธนาคารพาณิชย์ที่ทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดทุกประเภทต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์

1.1.2 <u>ความเสี่ยงด้านตลาด</u>

ธนาคารพาณิชย์ที่ทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดทุกประเภทที่จัดเป็นฐานะในบัญชีเพื่อการค้า รวมถึงธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่อ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยนและราคาสินค้าโภคภัณฑ์ที่จัดเป็นฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคาร ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

(1) ธนาคารพาณิชย์ที่ทำธุรกรรม non-linear derivatives[2] ที่ไม่ใช่ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดขั้นพื้นฐาน ให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับเสี่ยงด้านตลาดตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงินโดยวิธี contingent loss method หรือวิธีแบบจำลอง (internal model approach)

---

[1] รวมถึงธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่แฝงอยู่ในธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝง โดยสำหรับธุรกรรมเงินกู้ยืมหรือซื้อขายตราสารให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

[2] non-linear derivatives ได้แก่ ธุรกรรมประเภท options กลุ่ม barriers derivatives กลุ่ม average derivative และธุรกรรมอื่น ๆ ที่มีความเสี่ยงลักษณะเดียวกับธุรกรรม options เช่น มีปัจจัยความเสี่ยงเป็นความผันผวน (volatility) ของอัตราหรือราคาตัวแปรอ้างอิง

(2) ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงจากธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่ยังไม่ได้ถูกพิจารณาในการคำนวณเงินกองทุนตามวิธีมาตรฐาน (residual risk)[3] โดยเงินกองทุนขั้นต่ำที่ดำรงต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.1 ของจำนวนเงินตามสัญญาที่แท้จริง (effective notional amount) ของธุรกรรมดังกล่าว และให้นำเงินกองทุนที่คำนวณได้ไปรายงานรวมกับเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดสำหรับปัจจัยเสี่ยงหลักตามวิธีมาตรฐานสำหรับธุรกรรมนั้น ๆ โดยไม่ให้นำเงินกองทุนส่วนนี้ไปหักกลบกับเงินกองทุนที่ต้องดำรงสำหรับฐานะอื่น ๆ เว้นแต่ธนาคารพาณิชย์บริหารความเสี่ยงจากธุรกรรมดังกล่าวแบบ back-to-back ซึ่งไม่มีความเสี่ยงด้านตลาดเหลืออยู่ ธนาคารพาณิชย์สามารถหักกลบฐานะของธุรกรรมดังกล่าวกับฐานะตรงกันข้ามได้ และได้รับยกเว้นการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับ residual risk ทั้งนี้ residual risk ประกอบด้วยความเสี่ยงดังต่อไปนี้

(2.1) ความเสี่ยงจากค่าสหสัมพันธ์ (correlation risk) เป็นความเสี่ยงที่การเปลี่ยนแปลงของค่า correlation ของตัวแปรอ้างอิง ส่งผลกระทบต่อมูลค่าของธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดบางประเภท เช่น ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่เงื่อนไขการชำระราคาขึ้นอยู่กับตัวแปรอ้างอิงมากกว่า 1 ตัว และธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่สกุลเงินที่ใช้ชำระราคาเป็นคนละสกุลเงินกับตัวแปรอ้างอิง แต่มูลค่าที่ใช้ชำระราคาจะไม่ผันผวนตามอัตราแลกเปลี่ยนระหว่าง 2 สกุลนั้น (quanto derivatives) ทั้งนี้ ไม่รวมถึงธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่อ้างอิงดัชนีทางการเงิน

(2.2) ความเสี่ยงจากพฤติกรรมของคู่สัญญา (behavioral risk) เป็นความเสี่ยงที่พฤติกรรมการใช้สิทธิในธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดของคู่สัญญาอาจขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือจากผลกำไรหรือขาดทุนของธุรกรรมอนุพันธ์นั้น ๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อมูลค่าของธุรกรรมอนุพันธ์บางประเภท เช่น foreign exchange pro-rata forwards, foreign exchange flexible forwards และ deal-contingent derivatives

(2.3) ความเสี่ยงอื่น ๆ ที่ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดเพิ่มเติมต่อไป

1.2 ธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดเพิ่มเติมในกรณีทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่อ้างอิงราคาตราสารหนี้และราคาตราสารทุนของสถาบันการเงินและบริษัทที่ทำธุรกิจทางการเงินหรือธุรกิจสนับสนุน ดังนี้

[3] สำหรับธนาคารพาณิชย์ที่คำนวณเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดตามวิธีแบบจำลอง residual risk จะถูกสะท้อนในแบบจำลองของธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้ หากแบบจำลองข้างต้นยังไม่สามารถสะท้อน residual risk ได้อย่างเหมาะสม ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจพิจารณาสั่งการให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับ residual risk ในลักษณะเดียวกันกับธนาคารพาณิชย์ที่คำนวณตามวิธีมาตรฐาน จนกว่าแบบจำลองข้างต้นจะสามารถสะท้อน residual risk ได้อย่างเหมาะสม

1.2.1 สำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศ

(1) กรณีทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่อ้างอิงราคาตราสารหนี้ที่นับเป็นเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์อื่นหรือบริษัทเงินทุน หรืออ้างอิงราคาตราสารทุนของบริษัทเงินทุนหรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ (ไม่รวมกรณีที่ตัวแปรอ้างอิงในข้อ 1.1.7 และ ข้อ 1.1.8 ตามเอกสารแนบ 4 มีราคาตราสารทุนของบริษัทเงินทุนหรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์เป็นองค์ประกอบ) ในฐานะที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ซื้อตราสารหนี้หรือตราสารทุนดังกล่าว[4] ทั้งที่มีเงื่อนไขการส่งมอบและชำระราคาเป็นสินทรัพย์อ้างอิง (physical settlement) หรือเงินสด (cash settlement) ให้ธนาคารพาณิชย์หักเงินกองทุนสำหรับฐานะดังกล่าวตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศ

(2) กรณีทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่อ้างอิงราคาตราสารหนี้ที่นับเป็นเงินกองทุนหรืออ้างอิงราคาตราสารทุนของบริษัทที่ทำธุรกิจทางการเงินหรือธุรกิจสนับสนุน[5] (ไม่รวมกรณีที่ตัวแปรอ้างอิงในข้อ 1.1.7 และ ข้อ 1.1.8 ตามเอกสารแนบ 4 มีราคาตราสารทุนของบริษัทที่ทำธุรกิจทางการเงินหรือธุรกิจสนับสนุนเป็นองค์ประกอบ) ในฐานะที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ซื้อตราสารหนี้หรือตราสารทุนดังกล่าว[4] ทั้งที่มีเงื่อนไขการส่งมอบและชำระราคาเป็นสินทรัพย์อ้างอิง (physical settlement) หรือเงินสด (cash settlement) ให้ธนาคารพาณิชย์หักเงินกองทุน หรือคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงสำหรับฐานะดังกล่าวตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศ

1.2.2 สำหรับสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

กรณีทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่อ้างอิงราคาตราสารทุนของบริษัทที่ทำธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุน[5] (ไม่รวมกรณีที่ตัวแปรอ้างอิงในข้อ 1.1.7 และ ข้อ 1.1.8 ตามเอกสารแนบ 4 มีราคาตราสารทุนของบริษัทที่ทำธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุนเป็นองค์ประกอบ) ในฐานะที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ซื้อตราสารทุนดังกล่าว[4] ทั้งที่มีเงื่อนไขการส่งมอบและชำระราคาเป็นสินทรัพย์อ้างอิง (physical settlement) หรือเงินสด (cash settlement) ให้ธนาคารพาณิชย์หักเงินกองทุน หรือคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงสำหรับฐานะดังกล่าวตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

---

[4] เช่น ฐานะ long forwards, long call options และ short put options

[5] ยกเว้นบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน (full consolidation) ที่ต้องจัดทำงบการเงินรวมของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน และบริษัทที่ทำธุรกิจสนับสนุนระบบสถาบันการเงินหรือที่ได้มาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ หรือประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ แล้วแต่กรณี

ทั้งนี้ ในการหักเงินกองทุนหรือคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงสำหรับฐานะตามข้อ 1.2 นั้น ให้ธนาคารพิจารณาเสมือนเป็นฐานะซื้อในตัวแปรอ้างอิงในปริมาณที่กำหนดในสัญญาอนุพันธ์ด้านตลาด และนับด้วยมูลค่าที่กำหนดในหลักเกณฑ์ตามประกาศที่เกี่ยวข้องข้างต้น[6] ยกเว้นในกรณีธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้วิธี delta-plus method วิธี contingent loss method หรือวิธีแบบจำลองในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านตลาดสำหรับธุรกรรม options ให้ธนาคารพาณิชย์สามารถใช้ค่า delta equivalent amount ในการหักเงินกองทุน หรือคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงสำหรับธุรกรรม options ดังกล่าวได้

2. หลักเกณฑ์การดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศ

ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศที่เกิดจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่อ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศสำหรับธนาคารพาณิชย์ ยกเว้นธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

ธนาคารพาณิชย์ต้องนับฐานะเงินตราต่างประเทศที่เกิดจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดอื่น ๆ ที่มีความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนซึ่งไม่ได้อ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยนโดยตรงด้วย (เช่น ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่มีมูลค่าตามสัญญาเป็นสกุลเงินต่างประเทศ) โดยให้นำมูลค่ายุติธรรมของธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดดังกล่าวมาคำนวณรวมกับฐานะเงินตราต่างประเทศในฐานะทันทีสุทธิตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศสำหรับธนาคารพาณิชย์ ยกเว้นธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยด้วย

3. หลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่

ธนาคารพาณิชย์ต้องนับรวมคู่สัญญาและผู้ออกตัวแปรอ้างอิงของธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดในการคำนวณจำนวนเงินที่ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือแก่บุคคลหลายคนรวมกันในโครงการหนึ่งโครงการใด หรือเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน เพื่อคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit) โดยมีแนวทาง ดังนี้

[6] สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ที่ถูกกำหนดโครงสร้างในลักษณะที่อาจทำให้ธนาคารมีปริมาณฐานะความเสี่ยงจากตัวแปรอ้างอิงมากกว่าปริมาณที่กำหนดในสัญญาอนุพันธ์ด้านตลาด ให้ธนาคารปรับปริมาณฐานะซื้อในตัวแปรอ้างอิงให้สะท้อนความเสี่ยงที่แท้จริงด้วย

3.1 การคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่สำหรับคู่สัญญา

ธนาคารพาณิชย์ต้องคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่สำหรับคู่สัญญาของธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดทุกประเภท ดังนี้

3.1.1 ข้อกำหนด

ธนาคารพาณิชย์ต้องนับคู่สัญญาของธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดรวมในการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ โดยใช้มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุล (CEA) ที่คำนวณได้ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์

3.1.2 ข้อยกเว้น

ในกรณีธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่ทำผ่านศูนย์ซื้อขายทางการ (exchange traded derivatives) เช่น บริษัทตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (Thailand Futures Exchange : TFEX) ธนาคารพาณิชย์ไม่ต้องนับศูนย์ซื้อขายในการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ ทั้งนี้ เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดคุณสมบัติหรือประกาศรายชื่อของสำนักหักบัญชีกลางที่มีคุณสมบัติ (Qualifying CCP: QCCP) แล้ว ให้ธนาคารพาณิชย์ไม่ต้องนับ QCCP ในการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ เฉพาะฐานะที่เกิดจากธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่ธนาคารพาณิชย์นำไปชำระราคาผ่าน QCCP

3.2 การคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่สำหรับตัวแปรอ้างอิง

ธนาคารพาณิชย์ต้องคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่สำหรับตัวแปรอ้างอิงเฉพาะกรณีทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่อ้างอิงราคาตราสารหนี้ ราคาตราสารทุน เครดิต[7] ผลดำเนินงานของกองทุนหรือกองทรัสต์ รวมถึงดัชนีทางการเงินที่มีตัวแปรอ้างอิงข้างต้นเป็นองค์ประกอบ ดังนี้

3.2.1 ข้อกำหนด

กรณีธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดในฐานะที่เป็นผู้ซื้อตัวแปรอ้างอิง (long credit exposure)[8] ทั้งที่มีเงื่อนไขการส่งมอบและชำระราคาแบบ physical

[7] ไม่รวมถึงการอ้างอิงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการชำระหนี้ (credit event) ซึ่งต้องปฏิบัติตามเอกสารแนบ 9

[8] ฐานะที่จะมีความเสียหายจากการผิดนัดชำระหนี้ของผู้ออกตราสารหนี้ ผู้ออกตราสารทุน ผู้ที่ถูกอ้างอิงเครดิต และกองทุนหรือกองทรัสต์

settlement หรือ cash settlement ให้ธนาคารพาณิชย์นับผู้ออกตัวแปรอ้างอิง[9] รวมในการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ โดยสำหรับธุรกรรม linear derivatives[10] ให้ธนาคารพาณิชย์พิจารณาเสมือนเป็นฐานะซื้อในตัวแปรอ้างอิงในปริมาณที่กำหนดในสัญญาอนุพันธ์ด้านตลาด และนับด้วยมูลค่าที่กำหนดในหลักเกณฑ์ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit)[11] และสำหรับธุรกรรม non-linear derivatives ให้ธนาคารพาณิชย์นับด้วยมูลค่าที่ธนาคารพาณิชย์จะได้รับความเสียหายหากผู้ออกตัวแปรอ้างอิงผิดนัดชำระหนี้โดยกำหนดให้มูลค่าที่อาจเรียกคืนได้ (recovery value) เท่ากับศูนย์[12]

สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่อ้างอิงดัชนีทางการเงินที่มีองค์ประกอบเป็นราคาตราสารหนี้ ราคาตราสารทุน เครดิต ผลดำเนินงานของกองทุนหรือกองทรัสต์ ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่โดยแบ่งเป็น 2 วิธี ดังนี้

(1) ธนาคารพาณิชย์สามารถเลือกระบุสัดส่วนของมูลค่าตัวแปรอ้างอิงแต่ละตัวที่อยู่ในดัชนีทางการเงิน (look through) ได้ โดยให้นับผู้ออกตัวแปรอ้างอิงของแต่ละองค์ประกอบด้วยมูลค่า long credit exposure ตามสัดส่วนขององค์ประกอบนั้น ๆ ทั้งนี้ หากองค์ประกอบใดมีมูลค่า long credit exposure น้อยกว่าร้อยละ 0.25 ของเงินกองทุน[13] ธนาคารพาณิชย์สามารถนับดัชนีทางการเงินดังกล่าวแทนผู้ออกตัวแปรอ้างอิงนั้น ๆ ได้ โดยให้พิจารณาดัชนีทางการเงินนั้นเป็นลูกหนี้รายหนึ่งในการปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit)

(2) หากธนาคารพาณิชย์ไม่ look through ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณด้วยมูลค่า long credit exposure รวม และนับเป็นอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ของลูกหนี้อื่น (unknown client)[14] โดยพิจารณา unknown client เป็นลูกหนี้รายหนึ่งในการปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit)

---

[9] ผู้ออกตราสารหนี้ ผู้ออกตราสารทุน ผู้ที่ถูกอ้างอิงเครดิต และกองทุนหรือกองทรัสต์

[10] linear derivatives ได้แก่ ธุรกรรมอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ non-linear derivatives เช่น ธุรกรรมขั้นพื้นฐานประเภท forwards futures และ swaps

[11] สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ที่ถูกกำหนดโครงสร้างในลักษณะที่อาจทำให้ธนาคารได้รับความเสียหายมากขึ้นหากผู้ออกตัวแปรอ้างอิงผิดนัดชำระหนี้ ให้ธนาคารปรับมูลค่า long credit exposure ให้สะท้อนความเสี่ยงที่แท้จริงด้วย

[12] เช่น ฐานะ long call option ให้นับด้วยค่าสัมบูรณ์ของมูลค่าตลาดของ call option และฐานะ short put option ให้นับด้วยมูลค่าใช้สิทธิ (strike amount) หักด้วยค่าสัมบูรณ์ของมูลค่าตลาดของ put option

[13] เงินกองทุนทั้งสิ้นตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนและหลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศ หรือประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ แล้วแต่กรณี

[14] อัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ของลูกหนี้อื่น (unknown client) ให้รวมฐานะจากธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดทุกธุรกรรมที่อ้างอิงดัชนีทางการเงิน ซึ่งธนาคารพาณิชย์ไม่ look through ดัชนีนั้น

ทั้งนี้ หากดัชนีทางการเงินใดมีมูลค่า long credit exposure น้อยกว่าร้อยละ 0.25 ของเงินกองทุน[13] ธนาคารพาณิชย์สามารถนับดัชนีทางการเงินดังกล่าวแทน unknown client ได้

3.2.2 ข้อยกเว้น

(1) ธนาคารพาณิชย์ไม่ต้องนับผู้ออกตราสารหนี้ในการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ หากเป็นตราสารหนี้ที่ได้รับยกเว้นตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน หรือตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit)

(2) ธนาคารพาณิชย์ไม่ต้องนับดัชนีราคาตราสารทุนที่เข้าข่ายมีสภาพคล่องตามรายชื่อที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงินในการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่

3.2.3 การหักกลบฐานะตรงกันข้าม

ธนาคารพาณิชย์สามารถหักกลบฐานะที่เป็นผู้ซื้อตัวแปรอ้างอิง (long credit exposure) และฐานะที่เป็นผู้ขายตัวแปรอ้างอิง (short credit exposure)[15] ซึ่งทั้ง 2 ฐานะเป็นฐานะในบัญชีเพื่อการค้า และคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ของ long credit exposure สุทธิที่เหลือจากการหักกลบได้ ทั้งในกรณีที่เป็นธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดทั้ง 2 ฐานะ หรือกรณีที่ฐานะใดฐานะหนึ่งเป็นธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาด[16] โดยมีเงื่อนไข ดังนี้

(1) ตัวแปรอ้างอิงต้องเป็นตัวเดียวกัน ทั้งนี้ หากเป็นตัวแปรคนละตัวแต่เป็นประเภทเดียวกัน[17] และมีผู้ออกเดียวกัน ให้ธนาคารพาณิชย์หักกลบได้เฉพาะกรณีที่ตัวแปรอ้างอิงในฐานะที่เป็นผู้ซื้อ มีลำดับในการเรียกให้รับชำระคืนหนี้สูงกว่าหรือเทียบเท่าตัวแปรอ้างอิงในฐานะที่เป็นผู้ขาย

(2) สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่อ้างอิงดัชนีทางการเงิน ให้ธนาคารพาณิชย์สามารถหักกลบได้ตามสัดส่วนของแต่ละองค์ประกอบ ทั้งนี้ ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ไม่ look through และนับเป็น unknown client ให้ธนาคารพาณิชย์หักกลบได้เฉพาะกรณีทั้ง 2 ฐานะอ้างอิงดัชนีทางการเงินเดียวกัน

---

[15] มูลค่า short credit exposure สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดในฐานะเป็นผู้ขายตัวแปรอ้างอิง จะเท่ากับค่าติดลบของมูลค่า long credit exposure สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดประเภทเดียวกันในฐานะผู้ซื้อตัวแปรอ้างอิง

[16] อีกฐานะอาจเป็น ตราสารหนี้ ตราสารทุน หน่วยลงทุนหรือใบทรัสต์ โดยให้ธนาคารพาณิชย์อ้างอิงวิธีคำนวณจากประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit)

[17] เช่น เป็นตราสารหนี้เหมือนกัน หรือเป็นตราสารทุนเหมือนกัน

4. หลักเกณฑ์และวิธีการลงทุนของสถาบันการเงิน

ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่อ้างอิงราคาตราสารทุน ผลดำเนินงานของกองทุนหรือกองทรัสต์ และมีเงื่อนไขการส่งมอบและชำระราคาแบบ physical settlement ซึ่งทำให้ธนาคารพาณิชย์จะได้รับหรือมีโอกาสได้รับตราสารทุน หน่วยลงทุนหรือใบทรัสต์ ธนาคารพาณิชย์ต้องนับฐานะดังกล่าวรวมกับการถือหรือมีตราสารทุน หน่วยลงทุนหรือใบทรัสต์อื่น ๆ ในการคำนวณอัตราส่วนการลงทุน (Investment Limit) ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการลงทุนของสถาบันการเงิน ดังนี้

4.1 ข้อกำหนด

ธนาคารพาณิชย์ต้องนับฐานะดังกล่าวโดยให้พิจารณาเสมือนเป็นการถือตราสารทุน หน่วยลงทุนหรือใบทรัสต์ในปริมาณที่จะได้รับหรือมีโอกาสได้รับจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาด และนับด้วยมูลค่าที่กำหนดในหลักเกณฑ์ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการลงทุนของสถาบันการเงิน ยกเว้นในกรณีธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้วิธี delta-plus method วิธี contingent loss method หรือวิธีแบบจำลองในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านตลาดสำหรับธุรกรรม options ให้ธนาคารพาณิชย์สามารถนับด้วยค่า delta equivalent amount ในการคำนวณอัตราส่วนการลงทุนสำหรับธุรกรรม options ได้

4.2 การหักกลบฐานะตรงกันข้าม

ธนาคารพาณิชย์สามารถหักกลบฐานะตรงข้ามกันของธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่อ้างอิงราคาตราสารทุน ผลดำเนินงานของกองทุน หรือกองทรัสต์ และมีลักษณะเหมือนกันทุกประการได้ โดยให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณอัตราส่วนการลงทุนของฐานะสุทธิฝั่งที่จะได้รับหรือมีโอกาสได้รับตราสารทุน หน่วยลงทุนหรือใบทรัสต์ที่เหลือหลังจากการหักกลบ

หลักเกณฑ์สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิต

ธนาคารพาณิชย์ที่ทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด อาทิ หลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุน หลักเกณฑ์การดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศ ตามรายละเอียด ดังนี้

1. หลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุน

1.1 การจัดฐานะของธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิต

ให้ธนาคารพาณิชย์จัดธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตเป็นฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคารหรือบัญชีเพื่อการค้าตามหลักเกณฑ์การจัดทำนโยบายการบริหารฐานะในบัญชีเพื่อการค้าที่ระบุไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน โดยสำหรับธุรกรรม funded credit derivatives ให้ธนาคารพาณิชย์แยกองค์ประกอบที่เป็นธุรกรรม unfunded credit derivatives ออกจากธุรกรรมเงินกู้ยืมหรือซื้อขายตราสารเพื่อปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ข้างต้น[1]

อย่างไรก็ดี สำหรับธุรกรรม total rate of return swaps (TRORS) และ total rate of return linked notes (TRORN) ให้จัดอยู่ในบัญชีเพื่อการค้าทุกกรณี ยกเว้นการทำธุรกรรมดังกล่าวเพื่อป้องกันความเสี่ยงของฐานะอื่นที่จัดอยู่ในบัญชีเพื่อการธนาคาร หรือธุรกรรมดังกล่าวมีสินทรัพย์อ้างอิงที่ไม่มีการซื้อขายอย่างคล่องตัวหรือไม่สามารถประเมินมูลค่ายุติธรรมที่น่าเชื่อถือได้ทุกวัน ให้จัดอยู่ในบัญชีเพื่อการธนาคาร

ทั้งนี้ ให้รายงานการทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตใน Data set: Trading book position (DS_TBP) หรือแบบรายงานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดเพิ่มเติม โดยสำหรับรายการ “ปริมาณธุรกรรมของอนุพันธ์ทางการเงินในบัญชีเพื่อการค้า” ใน DS_TBP ให้ธนาคารพาณิชย์รายงานตามประเภทสินทรัพย์อ้างอิงที่เกี่ยวข้อง

1.2 ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตในบัญชีเพื่อการธนาคาร

1.2.1 ธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธี Standardised Approach (วิธี SA) ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต

[1] สำหรับธุรกรรมเงินกู้ยืมหรือซื้อขายตราสาร ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

ธนาคารพาณิชย์ที่ทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตต้องปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (ประกาศ SA) โดยมีรายละเอียดเพิ่มเติมสำหรับการทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตประเภท TRORN ดังนี้

(1) กรณีธนาคารพาณิชย์เป็น protection seller (ผู้ซื้อ TRORN)

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตโดยใช้ค่าที่มากกว่าระหว่าง (1) สินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตที่คำนวณจากภาระการรับชดเชยความเสียหายอันเกิดจากความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์อ้างอิงโดยมีค่าแปลงสภาพร้อยละ 100 และใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามประเภทของสินทรัพย์อ้างอิง และ (2) สินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตที่คำนวณจากจำนวนเงินให้กู้ยืมหรือซื้อตราสารผ่าน TRORN โดยใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ออก TRORN

นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์ยังต้องคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับความเสี่ยงของ protection buyer ในฐานะคู่สัญญา TRORN ที่จะต้องส่งมอบส่วนที่เพิ่มขึ้นของมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิง ตามที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์

(2) กรณีธนาคารพาณิชย์เป็น protection buyer (ผู้ขาย TRORN)

สำหรับธุรกรรม TRORN ที่สามารถนำมาใช้ปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศ SA ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยง โดยใช้น้ำหนักความเสี่ยงเสมือนเป็นธุรกรรมที่มีเงินสดเป็นหลักประกัน เฉพาะในส่วนที่ได้รับเงินสดมาวางเป็นประกันจากการกู้ยืมหรือออกตราสาร

1.2.2 ธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธี Internal Ratings-Based Approach (วิธี IRB) ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต

ธนาคารพาณิชย์ที่ทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตต้องปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Internal Ratings-Based Approach (ประกาศ IRB) และในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตประเภท TRORN ในฐานะที่เป็นผู้ขาย TRORN ซึ่งสามารถนำมาใช้ปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศ IRB ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยง โดยถือว่าสินทรัพย์นั้นมีเงินสดเป็นหลักประกันเท่ากับเงินสดที่ได้รับมาจากการกู้ยืมหรือออกตราสารผ่านการออก TRORN

ทั้งนี้ ให้ธนาคารพาณิชย์หารือธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นรายกรณีสำหรับแนวทางการดำรงเงินกองทุนสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตอื่นในบัญชีเพื่อการธนาคาร

1.3 ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตในบัญชีเพื่อการค้า

ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิต โดยสำหรับธุรกรรม funded credit derivatives ให้พิจารณาเฉพาะองค์ประกอบที่เป็นธุรกรรม unfunded credit derivatives[1] ดังนี้

1.3.1 ความเสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญา (counterparty risk)

ธนาคารพาณิชย์ที่ทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตทุกประเภทต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์

1.3.2 ความเสี่ยงด้านตลาด (market risk)

(1) หลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนสำหรับความเสี่ยงด้านตลาด

ความเสี่ยงด้านตลาดของฐานะในอนุพันธ์ด้านเครดิตโดยทั่วไปประกอบไปด้วยความเสี่ยงจากฐานะย่อย 2 ฐานะ ได้แก่ ฐานะในตัวของอนุพันธ์ด้านเครดิตเอง และฐานะในสินทรัพย์อ้างอิง โดยในแต่ละฐานะย่อยจะต้องพิจารณาคำนวณเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงหลัก 2 ประเภท (ถ้ามี) คือ general market risk และ specific risk ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน ดังนี้

(1.1) general market risk

ให้ธนาคารพาณิชย์พิจารณาว่าทั้งฐานะในอนุพันธ์ด้านเครดิตและฐานะในสินทรัพย์อ้างอิงมีความเสี่ยง general market risk หรือไม่ หากมีให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณเงินกองทุนสำหรับ general market risk รวมทั้งรายงานในตารางสรุปเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงประเภท general market risk ตามวิธีมาตรฐานหรือตารางสรุปเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดตามวิธีแบบจำลองแล้วแต่กรณี

(1.2) specific risk

ให้ธนาคารพาณิชย์พิจารณาว่าฐานะในสินทรัพย์อ้างอิงมีความเสี่ยง specific risk หรือไม่ หากมีให้ธนาคารพาณิชย์นำฐานะดังกล่าวมาคำนวณเงินกองทุนสำหรับ specific risk รวมทั้งรายงานในตารางสรุปเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงประเภท specific risk ตามวิธีมาตรฐานหรือตารางสรุปเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดตามวิธีแบบจำลองแล้วแต่กรณี

(2) แนวทางในการหักกลบรายการในบัญชีเพื่อการค้าเพื่อยกเว้นการประเมินเงินกองทุนสำหรับ specific risk ของสินทรัพย์อ้างอิง

(2.1) การหักกลบแบบสมบูรณ์ : อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์หักกลบ specific risk ของสินทรัพย์อ้างอิงได้ทั้งหมดในกรณีที่มูลค่าของฐานะด้านซื้อและฐานะด้านขายเปลี่ยนแปลงเป็นมูลค่าที่ใกล้เคียงกัน และในทิศทางตรงกันข้ามกันตลอดเวลา ซึ่งโดยปกติแล้วจะเกิดในกรณีดังนี้

(2.1.1) การหักกลบระหว่างฐานะด้านซื้อและฐานะด้านขายของอนุพันธ์ด้านเครดิตที่เหมือนกันทุกประการ

(2.1.2) การหักกลบระหว่างรายการอนุพันธ์ด้านเครดิต และสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงเฉพาะกรณีของอนุพันธ์ด้านเครดิตประเภท TRORS ซึ่งมีสินทรัพย์อ้างอิงเหมือนกันทุกประการกับสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยง แต่อาจมีความแตกต่างของอายุระหว่างอนุพันธ์ด้านเครดิตและสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงได้

(2.2) การหักกลบแบบ 80% : อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์หักกลบ specific risk ได้ 80% (โดยธนาคารพาณิชย์สามารถคิด specific risk เท่ากับ 20% ของเงินกองทุนสำหรับ specific risk ด้านที่สูงกว่าระหว่างฐานะด้านซื้อหรือฐานะด้านขาย และไม่ต้องคิด specific risk กับฐานะอีกด้านหนึ่ง) หากเข้าเงื่อนไขทุกข้อดังต่อไปนี้

(2.2.1) มูลค่าของฐานะด้านซื้อและฐานะด้านขายเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้ามกันตลอดเวลา แม้ว่าจะไม่เป็นมูลค่าที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งโดยปกติแล้วจะเกิดในกรณีการป้องกันความเสี่ยงของสินทรัพย์ด้วย credit default swaps หรือ credit linked notes ซึ่งมีสินทรัพย์อ้างอิงกับสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงเหมือนกันทุกประการ อายุเท่ากัน และสกุลเงินเดียวกัน

(2.2.2) ไม่มีข้อกำหนดอื่นใดที่อาจทำให้การเคลื่อนไหวของราคาของอนุพันธ์ด้านเครดิต เบี่ยงเบนไปจากการเคลื่อนไหวของราคาสินทรัพย์อ้างอิงที่ต้องการป้องกันความเสี่ยง

(2.2.3) มีการโอนความเสี่ยงด้านเครดิตทั้งจำนวน กล่าวคือ ไม่มีเงื่อนไขอื่นใดที่จะทำให้ protection buyer ได้รับชำระเงินไม่เต็มจำนวนความเสียหายจาก protection seller หากเกิด credit event ของสินทรัพย์อ้างอิง

(2.3) การหักกลบบางส่วน : อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์หักกลบ specific risk ของสินทรัพย์อ้างอิงได้บางส่วน (โดยให้คิด specific risk เท่ากับเงินกองทุนสำหรับ specific risk ข้างที่สูงกว่าระหว่างฐานะด้านซื้อหรือฐานะด้านขาย และไม่ต้องคิด specific risk กับฐานะอีกข้างหนึ่ง) ในกรณีที่โดยปกติแล้วมูลค่าของฐานะด้านซื้อและฐานะด้านขายเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้ามกัน ซึ่งจะเกิดในกรณีดังนี้

(2.3.1) กรณีรายการตามข้อ 1.3.2 (2.1.2) ข้างต้น ที่มีสินทรัพย์อ้างอิงกับสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงคนละตัวกัน แต่มีคุณสมบัติครบถ้วนทุกข้อดังนี้

- สินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงและสินทรัพย์อ้างอิงในธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตต้องมีผู้ออกเป็นบุคคลเดียวกัน

- สินทรัพย์อ้างอิงต้องมีลำดับในการเรียกให้รับชำระคืนหนี้เท่าเทียมกับหรือต่ำกว่าสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยง

- ต้องมีข้อความที่ระบุว่าหากสินทรัพย์รายใดรายหนึ่งไม่สามารถชำระหนี้คืนได้สินทรัพย์อีกรายหนึ่งก็จะต้องไม่สามารถชำระคืนหนี้ได้เช่นกัน (cross default clause) กล่าวคือ สินทรัพย์ทั้งสองจะต้องไม่สามารถชำระคืนหนี้ได้พร้อมกัน และ

- ต้องมีการระบุในสัญญาอนุพันธ์ด้านเครดิตว่าสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงเป็นสินทรัพย์หนึ่งที่สามารถใช้ในการส่งมอบได้ในกรณีของ physical settlement

(2.3.2) กรณีรายการตามข้อ 1.3.2 (2.1.1) และข้อ 1.3.2 (2.2) ข้างต้น ที่มีความแตกต่างของสกุลเงินและอายุ ระหว่างอนุพันธ์ด้านเครดิตและสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยง

(2.3.3) กรณีรายการตามข้อ 1.3.2 (2.1.2) ข้างต้น ที่มีความแตกต่างของสกุลเงินระหว่างอนุพันธ์ด้านเครดิตและสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยง

(2.3.4) กรณีรายการตามข้อ 1.3.2 (2.2) ข้างต้น ที่มีสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงคนละตัวกันกับ อนุพันธ์ด้านเครดิต แต่มีการระบุในสัญญาอนุพันธ์ด้านเครดิตว่าให้ส่งมอบสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงในกรณีเกิด credit event ได้

(2.4) รายการที่นอกเหนือจากข้อ 1.3.2 (2.1) ถึงข้อ 1.3.2 (2.3) ข้างต้น จะต้องดำรง specific risk ตามปกติ กล่าวคือ คิด specific risk สำหรับฐานะทั้งสองด้านโดยไม่สามารถนำมาหักกลบกันได้

(2.5) สำหรับธุรกรรมประเภท first to default products ให้นำแนวปฏิบัติของการกำกับดูแลเกี่ยวกับการดำรงเงินกองทุนสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตในบัญชีเพื่อการธนาคารมาปรับใช้ นั่นคือ ธนาคารพาณิชย์ที่เป็น protection buyer ใน first to default products จะถือว่ามีการซื้อประกันในสินทรัพย์อ้างอิงเพียง 1 ตัวเท่านั้น จึงอนุญาตให้สามารถหักกลบรายการเพื่อยกเว้นการประเมินเงินกองทุนสำหรับ specific risk ได้กับสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยง 1 ตัวนั้นเท่านั้น ซึ่งจะสามารถหักกลบได้หรือไม่ ในจำนวนเท่าใดขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของอนุพันธ์ด้านเครดิต ตามที่กล่าวไว้ในข้อ 1.3.2 (2.1) ถึงข้อ 1.3.2 (2.4) ข้างต้น

(2.6) ธุรกรรม proportionate CDS และ proportionate CLN ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางเช่นเดียวกับธุรกรรม CDS และ CLN ตามข้อ 1.3.2 (2.1) ถึงข้อ 1.3.2 (2.4) ข้างต้น โดยให้พิจารณาตามอัตราส่วนการประกันความเสี่ยงของแต่ละสินทรัพย์อ้างอิง

(3) หลักเกณฑ์เพิ่มเติม

ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงจากธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตที่ยังไม่ได้ถูกพิจารณาในการคำนวณเงินกองทุนตามวิธีมาตรฐาน (residual risk)[2] ตามหลักเกณฑ์เดียวกันกับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่มี residual risk ซึ่งกำหนดในเอกสารแนบ 8 ข้อ 1.1.2 (2)

[2] สำหรับธนาคารพาณิชย์คำนวณเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดตามวิธีแบบจำลอง residual risk จะถูกสะท้อนในแบบจำลองของธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้ หากแบบจำลองข้างต้นยังไม่สามารถสะท้อน residual risk ได้อย่างเหมาะสม ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจพิจารณาสั่งการให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับ residual risk ในลักษณะเดียวกันกับธนาคารพาณิชย์ที่คำนวณตามวิธีมาตรฐาน จนกว่าแบบจำลองข้างต้นจะสามารถสะท้อน residual risk ได้อย่างเหมาะสม

1.4 ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตที่มีสินทรัพย์อ้างอิงเป็นตราสารหนี้ หรือตราสารทุนของสถาบันการเงินและบริษัทที่ทำธุรกิจทางการเงินหรือธุรกิจสนับสนุน

ธนาคารพาณิชย์ต้องหักเงินกองทุน หรือคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงสำหรับฐานะดังกล่าวตามหลักเกณฑ์เดียวกันกับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่อ้างอิงราคาตราสารหนี้และราคาตราสารทุนของสถาบันการเงินและบริษัทที่ทำธุรกิจทางการเงินหรือธุรกิจสนับสนุน ซึ่งกำหนดในเอกสารแนบ 8 ข้อ 1.2

2. หลักเกณฑ์การดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศ

ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศสำหรับธนาคารพาณิชย์ยกเว้นธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 กรณีธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรม unfunded credit derivatives ที่มีมูลค่าตามสัญญาอยู่ในรูปสกุลเงินตราต่างประเทศ ธนาคารพาณิชย์ต้องนับฐานะเงินตราต่างประเทศที่เกิดจากธุรกรรมดังกล่าว โดยให้นำมูลค่ายุติธรรมของธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตดังกล่าวมาคำนวณรวมกับฐานะเงินตราต่างประเทศในฐานะทันทีสุทธิ

2.2 กรณีธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรม funded credit derivatives ที่มีมูลค่าตามสัญญาอยู่ในรูปสกุลเงินตราต่างประเทศ ให้ธนาคารพาณิชย์แยกองค์ประกอบเป็นธุรกรรมเงินกู้ยืมหรือซื้อขายตราสารและธุรกรรม unfunded credit derivatives โดยสำหรับธุรกรรมเงินกู้ยืมหรือซื้อขายตราสารให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศสำหรับธนาคารพาณิชย์ ยกเว้นธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย และสำหรับธุรกรรม unfunded credit derivatives ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามข้อ 2.1 ข้างต้น

3. หลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่

ธนาคารพาณิชย์ต้องนับรวมคู่สัญญาหรือผู้ออกสินทรัพย์อ้างอิงสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตในการคำนวณจำนวนเงินที่ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือแก่บุคคลหลายคนรวมกันในโครงการหนึ่งโครงการใดหรือเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน เพื่อคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit) โดยมีแนวทาง ดังนี้

3.1 ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตในบัญชีเพื่อการธนาคาร

3.1.1 กรณีธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ขายข้อตกลงรับประกันโอนความเสี่ยงด้านเครดิต (protection seller)

ในการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ ธนาคารพาณิชย์ต้องนับผู้ออกสินทรัพย์อ้างอิงที่เกี่ยวข้องทั้งหมดด้วยมูลค่าสูงสุดในการรับชดเชยความเสียหายจากสินทรัพย์อ้างอิงนั้น ๆ นอกจากนี้ สำหรับกรณีธุรกรรม funded credit derivatives ให้นับ protection buyer เพิ่มเติมด้วยจำนวนเงินกู้ยืมหรือซื้อตราสาร และสำหรับกรณีธุรกรรมที่มีความเสี่ยงจากคู่สัญญาที่จะต้องส่งมอบส่วนที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าสินทรัพย์อ้างอิง ให้นับ protection buyer เพิ่มเติมด้วยมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุล (credit equivalent amount: CEA) ที่คำนวณได้ ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์

3.1.2 กรณีธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิต (protection buyer)

(1) สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตที่สามารถนำมาใช้ปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตได้เต็มจำนวน โดยไม่มีความแตกต่างของสกุลเงินและอายุตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศ SA ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ ตามจำนวนและระยะเวลาที่สัญญาอนุพันธ์ด้านเครดิตมีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย โดยให้นับ protection seller ในการคำนวณแทนผู้ออกสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงเฉพาะส่วนที่ได้รับการประกันความเสี่ยง ให้สอดคล้องกับแนวทางการดำรงเงินกองทุนสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตในบัญชีเพื่อการธนาคารในข้อ 1.2.1 และสำหรับส่วนที่ไม่มีการรับประกันความเสี่ยงยังคงนับผู้ออกสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงเช่นเดิม

(2) สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตที่สามารถนำมาใช้ปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตได้ไม่เต็มจำนวน หรือมีความแตกต่างของสกุลเงินหรืออายุตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศ SA ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติดังนี้

(2.1) ให้คำนวณมูลค่าของการประกันความเสี่ยงด้านเครดิตตามแนวทางที่ระบุในข้อ 1.2.1 ในกรณีที่เป็นการโอนความเสี่ยงด้านเครดิตไม่เต็มจำนวน หรือ มีความแตกต่างของสกุลเงินหรืออายุ และคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่สำหรับจำนวนดังกล่าว ตามที่ระบุไว้ในข้อ 3.1.2 (1)

(2.2) ธนาคารพาณิชย์จะต้องนำสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงส่วนที่เหลือจากมูลค่าของการประกันความเสี่ยงด้านเครดิตตามข้อ 3.1.2 (1) มาคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ด้วย โดยนับเป็นการให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อเพื่อผู้ออกสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงเช่นเดิม

(2.3) เมื่อการรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงสิ้นสุดลง สินทรัพย์ที่กล่าวจะต้องถูกนำไปคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ โดยธนาคารพาณิชย์จะต้องบริหารมิให้จำนวนเงินที่ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือแก่บุคคลหลายคนรวมกันในโครงการหนึ่งโครงการใด หรือเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน เมื่อรวมกับการนับสินทรัพย์ข้างต้นกลับเข้ามาแล้วเกินกว่าอัตราส่วนที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

(3) สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตที่ไม่สามารถนำมาใช้ปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศ SA ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามแนวทางการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่สำหรับคู่สัญญาของธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตในบัญชีเพื่อการค้าตามข้อ 3.2.1

3.2 ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตในบัญชีเพื่อการค้า

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ โดยสำหรับธุรกรรม funded credit derivatives ให้พิจารณาเฉพาะองค์ประกอบที่เป็นธุรกรรม unfunded credit derivatives[1] ตามรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 การคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่สำหรับคู่สัญญา

ธนาคารพาณิชย์ต้องนับคู่สัญญาของธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตในบัญชีเพื่อการค้ารวมในการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ โดยใช้มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุล (CEA) ที่คำนวณได้ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์

3.2.2 การคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่สำหรับผู้ออกสินทรัพย์อ้างอิง

กรณีธนาคารพาณิชย์เป็น protection seller ซึ่งมีฐานะเป็นผู้ซื้อสินทรัพย์อ้างอิง (long credit exposure)[3] ทั้งที่มีเงื่อนไขการส่งมอบและชำระราคาแบบ physical settlement หรือ cash settlement ให้ธนาคารพาณิชย์นับผู้ออกสินทรัพย์อ้างอิงรวมในการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ ด้วยมูลค่า long credit exposure ซึ่งมีค่าเท่ากับมูลค่าที่ธนาคารพาณิชย์จะได้รับความเสียหายหากผู้ออกสินทรัพย์อ้างอิงผิดนัดชำระหนี้ โดยกำหนดให้มูลค่าที่อาจเรียกคืนได้ (recovery value) เท่ากับศูนย์[4]

3.2.3 การหักกลบฐานะตรงข้าม

ธนาคารพาณิชย์สามารถหักกลบฐานะที่เป็นผู้ซื้อสินทรัพย์อ้างอิง (long credit exposure) และฐานะที่เป็นผู้ขายสินทรัพย์อ้างอิง (short credit exposure)[5] ซึ่งทั้ง 2 ฐานะเป็นฐานะในบัญชีเพื่อการค้า และคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ของ long credit exposure สุทธิที่เหลือจากการหักกลบได้ ทั้งในกรณีที่เป็นธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตทั้ง 2 ฐานะ หรือกรณีที่ฐานะใดฐานะหนึ่งเป็นธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิต[6] โดยสินทรัพย์อ้างอิงต้องเป็นตัวเดียวกัน ทั้งนี้ หากเป็นสินทรัพย์คนละตัวแต่เป็นประเภทเดียวกัน[7] และมีผู้ออกเดียวกัน ให้ธนาคารพาณิชย์หักกลบได้เฉพาะกรณีที่สินทรัพย์อ้างอิงในฐานะที่เป็นผู้ซื้อมีลำดับในการเรียกให้รับชำระคืนหนี้สูงกว่าหรือเทียบเท่าสินทรัพย์อ้างอิงในฐานะที่เป็นผู้ขาย

นอกจากนี้ ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ที่มีฐานะเป็น protection buyer ในธุรกรรม FTDS หรือธุรกรรมที่ลักษณะคล้ายกัน และฐานะตรงข้ามไม่ได้เป็นอนุพันธ์ด้านเครดิตที่เหมือนกันทุกประการ ให้ถือว่าธนาคารพาณิชย์มี short credit exposure ในสินทรัพย์อ้างอิงเพียง 1 ตัวเท่านั้น และต้องเป็นสินทรัพย์เดียวกันกับกรณีของการดำรงเงินกองทุนด้านตลาดสำหรับ specific risk ของสินทรัพย์อ้างอิงในข้อ 1.3.2 (2.5)

---

[3] ฐานะที่จะมีความเสียหายจากการผิดนัดชำระหนี้ของผู้ออกสินทรัพย์อ้างอิง

[4] เช่น ธุรกรรม CDS ให้นับผู้ออกสินทรัพย์อ้างอิงด้วยมูลค่าที่จะต้องชดเชยหักด้วยค่าสัมบูรณ์ของมูลค่าตลาดของธุรกรรม CDS และธุรกรรม FTDS ให้นับผู้ออกสินทรัพย์อ้างอิงทุกรายในกลุ่มของสินทรัพย์ด้วยมูลค่าที่จะต้องชดเชยหักด้วยค่าสัมบูรณ์ของมูลค่าตลาดของธุรกรรม FTDS

[5] มูลค่า short credit exposure สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตในฐานะ protection buyer (มีฐานะเป็นผู้ขายสินทรัพย์อ้างอิง) จะเท่ากับค่าติดลบของมูลค่า long credit exposure สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตประเภทเดียวกันในฐานะ protection seller (มีฐานะเป็นผู้ซื้อสินทรัพย์อ้างอิง)

[6] อีกฐานะอาจเป็น ตราสารหนี้ ตราสารทุน หน่วยลงทุนหรือใบทรัสต์ โดยให้ธนาคารพาณิชย์อ้างอิงวิธีคำนวณจากประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit)

[7] เช่น เป็นตราสารหนี้เหมือนกัน หรือเป็นตราสารทุนเหมือนกัน

ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ยังคงต้องนับคู่สัญญาของธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตที่หักกลบกันทั้ง 2 ธุรกรรม ในการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่

3.3 ข้อยกเว้น

ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์นำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตไปชำระราคาผ่านสำนักหักบัญชีกลาง เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดคุณสมบัติหรือประกาศรายชื่อของสำนักหักบัญชีกลางที่มีคุณสมบัติ (Qualifying CCP: QCCP) แล้ว ให้ธนาคารพาณิชย์ไม่ต้องนับ QCCP ที่เป็นคู่สัญญาในการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ตามข้อ 3.1 และข้อ 3.2.1 เฉพาะฐานะที่เกิดจากธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตที่ธนาคารพาณิชย์นำไปชำระราคาผ่าน QCCP ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ยังคงต้องนับผู้ออกสินทรัพย์อ้างอิงของธุรกรรมอนุพันธ์ในการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ตามปกติ (หากมี)

4. หลักเกณฑ์และวิธีการลงทุนของสถาบันการเงิน

ธนาคารพาณิชย์ที่ทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตที่มีสินทรัพย์อ้างอิงเป็นตราสารทุน หน่วยลงทุนในกองทุน หรือใบทรัสต์ และมีเงื่อนไขการส่งมอบและชำระราคาแบบ physical settlement ซึ่งทำให้ธนาคารพาณิชย์จะได้รับหรือมีโอกาสได้รับสินทรัพย์อ้างอิงข้างต้น ธนาคารพาณิชย์ต้องนับฐานะดังกล่าวรวมกับการถือหรือมีตราสารทุน หน่วยลงทุน หรือใบทรัสต์อื่น ๆ ในการคำนวณอัตราส่วนการลงทุน (Investment Limit) ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการลงทุนของสถาบันการเงิน ดังนี้

4.1 ข้อกำหนด

ธนาคารพาณิชย์ต้องนับฐานะดังกล่าวโดยให้พิจารณาเสมือนเป็นการถือตราสารทุน หน่วยลงทุนหรือใบทรัสต์ในปริมาณที่จะได้รับหรือมีโอกาสได้รับจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิต และนับด้วยมูลค่าที่กำหนดในหลักเกณฑ์ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการลงทุนของสถาบันการเงิน ในการคำนวณอัตราส่วนการลงทุน

4.2 การหักกลบฐานะตรงกันข้าม

ธนาคารพาณิชย์สามารถหักกลบฐานะตรงกันข้ามของธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตที่มีสินทรัพย์อ้างอิงเป็นตราสารทุน หน่วยลงทุนในกองทุน หรือใบทรัสต์ และมีลักษณะเหมือนกันทุกประการได้ โดยให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณอัตราส่วนการลงทุนของฐานะสุทธิฝั่งที่จะได้รับหรือมีโอกาสได้รับตราสารทุน หน่วยลงทุนหรือใบทรัสต์ที่เหลือหลังจากการหักกลบ

คำถาม – คำตอบแนบท้ายประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย
เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตและกำกับดูแลการทำธุรกรรมอนุพันธ์ของธนาคารพาณิชย์
ลงวันที่ 6 ตุลาคม 2565

ลำดับ	คำถาม	คำตอบ
ขอบเขตธุรกรรมอนุพันธ์ที่ได้รับอนุญาต		
1.	ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) มีแนวทางการพิจารณาอย่างไรว่าธุรกรรมอนุพันธ์สามารถดำรงเงินกองทุนได้อย่างเหมาะสม	ธนาคารพาณิชย์ (ธพ.) จะพิจารณาว่าธุรกรรมอนุพันธ์สามารถดำรงเงินกองทุนได้อย่างเหมาะสม หากวิธีคำนวณที่กำหนดในหลักเกณฑ์การคำนวณเงินกองทุนรองรับความเสี่ยงด้านต่าง ๆ สามารถรองรับธุรกรรมดังกล่าวได้ ทั้งนี้ สำหรับธุรกรรมที่มีโครงสร้างซับซ้อนและ ธพ. ไม่สามารถนำวิธีการคำนวณเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม ให้ ธพ. หารือ ธปท. เพื่อกำหนดวิธีการคำนวณที่เหมาะสมก่อนเข้าทำธุรกรรม
2.	หาก ธพ. ทำธุรกรรมอนุพันธ์และบริหารความเสี่ยงแบบ back-to-back โดยจะรับราคาอนุพันธ์มาจากคู่สัญญาที่ ธพ. ทำ back-to-back ด้วยนั้น ธปท. จะพิจารณาว่าเป็นธุรกรรมที่สามารถประเมินมูลค่ายุติธรรม บริหารความเสี่ยง และดำรงเงินกองทุนได้อย่างเหมาะสมหรือไม่	แม้การทำธุรกรรมอนุพันธ์และบริหารความเสี่ยงแบบ back-to-back ในลักษณะข้างต้นจะทำให้ ธพ. ทราบราคามาจากคู่สัญญาและไม่มีความเสี่ยงด้านตลาดเหลืออยู่นั้น ธพ. ควรเข้าใจวิธีการที่คู่สัญญาใช้ประเมินราคาในเบื้องต้นรวมถึงปัจจัยที่กระทบราคาดังกล่าว และ ธพ. ควรทราบถึงวิธีการดำรงเงินกองทุนด้านตลาดเพื่อรองรับโอกาสที่จะไม่สามารถยกเลิกฐานะในฝั่งใดฝั่งหนึ่งได้หากคู่สัญญาของฐานะในฝั่งตรงกันข้ามต้องการยกเลิกสัญญาก่อนครบกำหนดอายุ (unwind) ทั้งนี้ ธพ. ยังคงต้องมีแนวทางการดำรงเงินกองทุนและบริหารความเสี่ยงด้านอื่นๆ เช่น ความเสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญา อย่างเหมาะสมด้วย
3.	ฐานะจากใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ (warrant) และ ใบสำคัญแสดงสิทธิอนุพันธ์ (derivative warrant) เข้าข่ายธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดตามหลักเกณฑ์นี้หรือไม่	ฐานะจาก warrant และ derivative warrant ที่ ธพ. ได้รับมาเข้าข่ายเป็นธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดประเภท plain-vanilla option ตามหลักเกณฑ์ของประกาศฉบับนี้
4.	กรณี ธพ. ทำธุรกรรมในฐานะ Dealer โดยซื้อหุ้นกู้ที่มีอนุพันธ์แฝงมาจาก issuer รายอื่นเพื่อทำการขายต่อให้	ธุรกรรมที่ ธพ. ทำในฐานะผู้ให้กู้ยืมหรือซื้อตราสาร ธพ. จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในประกาศฉบับนี้ด้วย และในการขายตราสารต่อให้ผู้ลงทุน ธพ. จะต้องปฏิบัติตาม

ลำดับ	คำถาม	คำตอบ
	ผู้ลงทุน ธพ. ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในประกาศฉบับนี้หรือไม่	หลักเกณฑ์ว่าด้วยการอนุญาตให้ ธพ. ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ และหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
ตัวแปรอ้างอิงที่ได้รับอนุญาต		
5.	กรณีที่ตัวแปรอ้างอิงเป็นกองทุนที่ลงทุนในกองทุนอื่น หรือลงทุนในธุรกรรมอนุพันธ์ ธปท. มีแนวทางการพิจารณาอย่างไร ว่ากองทุนดังกล่าวลงทุนในตัวแปรอ้างอิงที่อนุญาตตามประกาศฉบับนี้หรือไม่	ให้ ธพ. พิจารณาตัวแปรอ้างอิงของกองทุนหรืออนุพันธ์ลำดับสุดท้ายว่าเป็นตัวแปรอ้างอิงที่ได้รับอนุญาตหรือไม่ เช่น กองทุน ก. ที่ลงทุนในกองทุน ข. ให้พิจารณาว่ากองทุน ข. ลงทุนในตัวแปรอ้างอิงที่ได้รับอนุญาตหรือไม่ หรือ กองทุนที่ลงทุนในธุรกรรมอนุพันธ์ ให้พิจารณาว่าธุรกรรมอนุพันธ์ดังกล่าวอ้างอิงตัวแปรที่ได้รับอนุญาตหรือไม่
6.	หากลูกค้าต้องการทำธุรกรรมอนุพันธ์อ้างอิงราคาสินค้าโภคภัณฑ์เพื่อบริหารความเสี่ยงแทนบริษัทในเครือ ธพ. สามารถพิจารณาได้ว่าเป็นการทำธุรกรรมกับคู่สัญญาที่ต้องการบริหารความเสี่ยงจากราคาสินค้าโภคภัณฑ์ได้หรือไม่	การทำธุรกรรมกับคู่สัญญาที่ต้องการบริหารความเสี่ยงจากราคาสินค้าโภคภัณฑ์นั้นหมายรวมถึงการที่คู่สัญญาทำธุรกรรมเพื่อบริหารความเสี่ยงแทนบริษัทในเครือหรือบริษัทที่มีความเกี่ยวข้องกันด้วย โดยการทำธุรกรรมดังกล่าวต้องมิได้มีลักษณะที่เข้าข่ายเป็นตัวกลางที่รับเข้าทำธุรกรรมในทางการค้าปกติให้แก่บริษัทอื่น ๆ ที่ไม่ใช่บริษัทในเครือหรือบริษัทที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกัน ซึ่งอาจเข้าข่ายกรณีที่ต้องหารือเพิ่มเติมกับสำนักงาน ก.ล.ต. ด้วย ทั้งนี้ คู่สัญญาควรต้องมีเอกสารหลักฐานแสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงที่ต้องการบริหารอย่างชัดเจน นอกจากนี้ การทำธุรกรรมดังกล่าวต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมแลกเปลี่ยนเงิน และมาตรการป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาทของ ธปท.
7.	ธพ. สามารถทำธุรกรรมอนุพันธ์อ้างอิงสินทรัพย์ดิจิทัลได้หรือไม่	ปัจจุบัน ธปท. ยังไม่อนุญาตให้ ธพ. ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล รวมถึงยังไม่อนุญาตให้ ธพ. ทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาด ธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝง รวมถึงธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตที่อ้างอิงตัวแปรที่เกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นการทั่วไป ตามประกาศ ธปท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การอนุญาตและกำกับดูแลการทำธุรกรรมอนุพันธ์ของ ธพ.

ลำดับ	คำถาม	คำตอบ
การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแล		
8.	ธพ. ควรเปิดเผยที่มาของราคาให้ลูกค้าทราบ ในการทำธุรกรรมอนุพันธ์ละเอียดมากเพียงใด	การเปิดเผยที่มาของราคาอนุพันธ์ตามข้อ 3.2.2 (4) ของเอกสารแนบ 7 นั้น เพื่อให้ลูกค้าทราบถึงแหล่งที่มาของราคาโดยไม่จำเป็นต้องลงรายละเอียดมากถึงต้นทุนได้
9.	ธปท. มีสรุปภาพรวมของการวิเคราะห์ความเหมาะสมของลูกค้า (client suitability analysis) และการเปิดเผยข้อมูลแก่ลูกค้า (disclosure) หรือไม่	ธพ. สามารถอ้างอิงสรุปภาพรวมตามตารางแนบท้ายคำถาม-คำตอบ 1
10.	ประกาศฉบับนี้ยังมีการกำหนดเรื่องการกันสำรองสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ foreign exchange pro-rata forwards และ foreign exchange flexible forwards หรือไม่	สำหรับธุรกรรมที่ทำก่อนประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ธพ. สามารถเลือกที่จะดำรงเงินกองทุนทั้งจำนวนตามข้อ 5.7.1 ของประกาศฉบับนี้ หรือคงการกันสำรองที่มีอยู่เดิมและหักออกจากเงินกองทุนที่ต้องดำรงได้ สำหรับธุรกรรมที่ทำหลังจากประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ธพ. ต้องดำรงเงินกองทุนตามที่กำหนด โดยประกาศฉบับนี้ไม่ได้กำหนดให้ ธพ. ต้องกันสำรองสำหรับธุรกรรมดังกล่าวแล้ว อย่างไรก็ดี หาก ธพ. ต้องการกันสำรองเพิ่มเติมก็สามารถทำได้
11.	การคำนวณเงินกองทุนเพื่อรองรับ residual risk สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ foreign exchange pro-rata forwards และ foreign exchange flexible forwards ต้องคำนึงถึงระยะเวลาคงเหลือตามสัญญาหรือไม่	การคำนวณเงินกองทุนเพื่อรองรับ residual risk ให้ ธพ. คำนึงถึงอายุคงเหลือ โดยจำนวนเงินตามสัญญาที่แท้จริงให้ใช้ตามจำนวนเงินคงเหลือ (remaining notional)
12.	ขอให้อธิบายการคำนวณ effective notional amount สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์	ให้ ธพ. อ้างอิงนิยาม จำนวนเงินตามสัญญาที่แท้จริง (effective notional amount) ตามที่กำหนดในประกาศ ธปท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์
13.	อนุพันธ์ด้านเครดิตในบัญชีเพื่อการธนาคารที่ไม่สามารถนำมาใช้ปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศ SA นั้น มีหลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนอย่างไร	อนุพันธ์ด้านเครดิตในบัญชีเพื่อการธนาคารที่ไม่สามารถนำมาใช้ปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตได้ ให้ ธพ. ปฏิบัติตามข้อ 1.2 ของเอกสารแนบ 9 ของประกาศฉบับนี้ อย่างไรก็ดี ธพ. ต้องคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับฐานะจากธุรกรรมดังกล่าวตามประกาศ

ลำดับ	คำถาม	คำตอบ
		ธปท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้วย
14.	ธพ. สามารถนำเงินสดที่ได้รับมาจากการกู้ยืมหรือออกตราสารมาหักกลบฐานะที่ต้องคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาและอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ได้หรือไม่	กรณี ธพ. ทำธุรกรรมเงินกู้ยืมที่มีอนุพันธ์ด้านตลาดแฝงหรือธุรกรรม funded credit derivatives ที่อยู่ในบัญชีเพื่อการค้าในฐานะที่ ธพ. เป็นผู้กู้ยืมและได้รับเงินสดจากการกู้ยืมหรือออกตราสาร ให้ ธพ. สามารถนำเงินสดที่ได้รับมาหักออกจากมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุล (CEA) เพื่อนำไปใช้ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาและการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่สำหรับคู่สัญญาได้
15.	ธพ. จะพิจารณาการดำรงเงินกองทุนด้าน general market risk และ specific risk สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตในบัญชีเพื่อการค้าอย่างไร	ธพ. สามารถอ้างอิงรายละเอียดการคำนวณเงินกองทุนตามตัวอย่างในตารางแนบท้ายคำถาม-คำตอบ 2 ฉบับนี้
การรายงาน		
16.	ธปท. ได้ปรับแนวทางการรายงานยอดคงค้างธุรกรรมอนุพันธ์จากประกาศฉบับเดิมหรือไม่ และ ธพ. สามารถอ้างอิงวิธีการรายงานได้จากเอกสารฉบับใด	ธพ. ยังคงต้องรายงานเป็น excel file และมีแนวทางการรายงานเช่นเดิม ทั้งการรายงานยอดคงค้างธุรกรรม ณ วันสิ้นเดือน และการรายงานการทำธุรกรรมครั้งแรก โดย ธปท. ได้ปรับปรุงรายละเอียดการรายงานเล็กน้อยเพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ใหม่ สรุปได้ดังนี้ 1. ยกเลิก input form สำหรับแบบรายงานธุรกรรมอนุพันธ์รายสัญญา 2. ธพ. ต้องรายงานยอดคงค้างธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดทุกธุรกรรม ณ วันสิ้นเดือนในแบบรายงานธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดรายประเภทธุรกรรมตามรายการที่ ธปท. กำหนด และต้องรายงานยอดคงค้างธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่ไม่ใช่ขั้นพื้นฐานประเภท “อื่น ๆ” ในแบบรายงานธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดรายสัญญาด้วย 3. ยกเลิก “กลุ่มที่ 3 - ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่เกิดจากการรวมตัวกันของธุรกรรมกลุ่มที่ 1 หรือกลุ่มที่ 2” สำหรับรายการ group of product ในแบบรายงานยอดคงค้างธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดรายสัญญา โดยให้

ลำดับ	คำถาม	คำตอบ
		รายงานในกลุ่ม “ธุรกรรมอนุพันธ์ด้านตลาดที่ไม่ใช่ขั้นพื้นฐาน” แทน 4. เพิ่มความละเอียดในรายการ counterparty type ในแบบรายงานธุรกรรมอนุพันธ์รายสัญญา ให้ ธพ. สามารถรายงานคู่สัญญาที่เป็นผู้ลงทุนรายใหญ่พิเศษ ผู้ลงทุนรายใหญ่ และผู้ลงทุนรายย่อยได้ 5. ปรับปรุงการรายงาน payout และ derivative component ในแบบรายงานธุรกรรมอนุพันธ์รายสัญญา ให้เป็น optional แต่ ธพ. ต้องจัดเตรียมเอกสารรายละเอียดดังกล่าวไว้ (โดยอาจจัดเตรียมข้อมูลได้ทั้งในรูปแบบรายสัญญาหรือรายประเภทธุรกรรม) ทั้งนี้ ธพ. สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากหนังสือเวียน ธปท. ที่ ฝขอ.ว. 103/2565 เรื่อง การส่งรายงานข้อมูลยอดคงค้างธุรกรรมอนุพันธ์ต่อ ธปท. ลงวันที่ 31 ต.ค. 65 หรือที่แก้ไขเพิ่มเติม
17.	ธุรกรรมอนุพันธ์ที่ notional amount มี accreted amount หรือ amortized amount ควรรายงานอย่างไร	ให้ ธพ. รายงาน notional amount ด้วย notional amount ที่ใช้ในการคำนวณดอกเบี้ยของเดือนนั้น สำหรับ effective notional amount ให้รายงานดังนี้ 1. amortized: ให้รายงานด้วย notional amount ของธุรกรรมที่คงค้าง ณ สิ้นเดือน และลดลงในเดือนที่มีการ amortized 2. accreted: ให้รายงานด้วยจำนวน notional amount ที่สูงที่สุดตลอดอายุสัญญา
18.	ธพ. ต้องรายงานเงินกองทุนเพื่อรองรับ residual risk อย่างไร	ให้ ธพ. ใช้แบบรายงานการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาด ในประกาศ ธปท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของ สง. โดยตารางที่ใช้รายงาน ให้ ธพ. พิจารณาจากความเสี่ยงหลักของธุรกรรมอนุพันธ์นั้น ๆ โดยรายงานจำนวนเงินกองทุนที่ต้องดำรงเพื่อรองรับ residual risk รวมอยู่ในช่อง “รวมเงินกองทุน” เช่น ธุรกรรม foreign exchange pro-rata forwards ให้รายงานในช่อง “รวมเงินกองทุน” ของตารางที่ 4 (ความเสี่ยงด้าน

ลำดับ	คำถาม	คำตอบ
		อัตราแลกเปลี่ยนตามวิธีมาตรฐาน) หรือ ธุรกรรมที่ต้องดำรงเงินกองทุนโดยวิธี contingent loss ให้รายงานในช่อง “รวมเงินกองทุน” ตามประเภทของตัวแปรอ้างอิงของตารางที่ 9 (วิธี Contingent loss) ทั้งนี้ ให้ ธพ. จัดเก็บเอกสาร/working file ที่ ธพ. ใช้ในการคำนวณเงินกองทุนเพื่อรองรับ residual risk ไว้เพื่อให้ ธปท. ตรวจสอบ หรือจัดส่งให้แก่ ธปท. เมื่อมีการร้องขอ โดยสำหรับแบบรายงานการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดดังกล่าว ธปท. จะมีการปรับปรุงในระยะต่อไป
การทำธุรกรรมที่มีอัตราอ้างอิงแตกต่างไปจากอัตราตลาด (Off-market rate) และการต่ออายุธุรกรรมโดยอ้างอิงกับอัตราอ้างอิงที่กำหนดไว้ในสัญญาเดิม (Historical rate rollover: HRR)		
19.	ธพ. สามารถทำธุรกรรมที่มีอัตราอ้างอิงแตกต่างจากอัตราตลาดในขณะนั้น (Off-market rate) ได้หรือไม่	ในการทำธุรกรรมอนุพันธ์ ธปท. มีเจตนาให้ ธพ. ใช้อัตราตลาด (Market rate) เพื่อความโปร่งใสในการทำธุรกรรมและมีการสะท้อนมูลค่าธุรกรรมตามความเป็นจริงในปัจจุบัน ซึ่งการทำธุรกรรม Off-market rate เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำเนื่องจากธุรกรรมดังกล่าวอาจมีความเสี่ยงมากกว่าธุรกรรมปกติ และอาจส่งผลกระทบต่อ ธพ. ได้หากไม่สามารถบริหารความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม
20.	ธปท. เคยสื่อสารว่าไม่สนับสนุนให้ ธพ. ทำ HRR อยากทราบว่า ธปท. กำหนดนิยาม HRR อย่างไร หรือมีนิยามกำหนดไว้ในหลักเกณฑ์ใดหรือไม่	ธปท. ไม่สนับสนุนให้ ธพ. ทำ HRR ซึ่งรวมถึงธุรกรรมที่เข้าข่ายเลื่อนการรับรู้ผลกำไรขาดทุนของธุรกรรมเดิม ซึ่งมีลักษณะครบทั้ง 3 ข้อดังต่อไปนี้ 1. เป็นการต่ออายุ (rollover) หรือปรับโครงสร้างของธุรกรรมเดิม (restructuring) ซึ่งส่งผลให้วันสิ้นสุดสัญญาเลื่อนออกไป และ 2. ไม่มีการชำระ (settle) ส่วนต่างผลกำไรขาดทุนจากธุรกรรมเดิม หรือเกิดการรับจ่ายเงินที่แตกต่างจากมูลค่ายุติธรรมของธุรกรรมเดิมอย่างมีนัยสำคัญ และใช้ราคาหรืออัตราอ้างอิงใหม่ที่ไม่ใช่ราคาตลาดปัจจุบัน โดยอาจเป็นราคาหรืออัตราที่ใช้อ้างอิงในสัญญาเดิม หรือเป็นราคาหรืออัตราที่คำนวณจากการคำนึงถึงผลกำไรขาดทุนจากธุรกรรมเดิมกับราคาหรืออัตราที่ใช้อ้างอิงในสัญญาเดิม

ลำดับ	คำถาม	คำตอบ
21.	การต่ออายุสัญญาธุรกรรมอนุพันธ์โดยอ้างอิงกับอัตราอ้างอิงที่กำหนดไว้ในสัญญาเดิม (HRR) นั้น ธพ. สามารถทำได้โดยขึ้นอยู่กับนโยบายภายในของ ธพ. เอง ใช่หรือไม่	การทำ HRR เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ ยกเว้นกรณีจำเป็น ซึ่งไม่ควรเกิดขึ้นบ่อย และต้องเป็นไปตามนโยบายและกระบวนการภายในที่รอบคอบรัดกุม โดย ธพ. ต้องปฏิบัติตามแนวทางขั้นต่ำสำหรับธุรกรรม HRR ซึ่งมีรายละเอียดตามคำถาม-คำตอบข้อถัดไป (ข้อ 22) ทั้งนี้ **กรณีจำเป็นข้างต้น ควรเกิดจากปัจจัยที่เกินกว่าอำนาจควบคุมและการคาดการณ์ของลูกค้าตามปกติวิสัยของผู้ประกอบธุรกิจนั้น ๆ** (เช่น การเลื่อนการส่งมอบสินค้าอันเนื่องมาจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งส่งผลให้ต้องเลื่อนการชำระเงิน) โดยอนุโลมให้รวมถึงกรณีการต่ออายุหรือปรับโครงสร้างธุรกรรมอนุพันธ์อันเนื่องมาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (debt restructuring) ทั้งนี้ ธพ. ต้องควบคุมให้การทำ HRR ทุกกรณี จะต้องไม่มีเจตนาหรือเป็นการเอื้อให้ลูกค้าใช้ช่องทางนี้ในการเลื่อนการรับรู้ผลกำไรขาดทุนที่เกิดจากธุรกรรมอนุพันธ์ดังกล่าว หรือเป็นช่องทางในการตกแต่งบัญชี
22.	ปัจจุบัน ธพ. แต่ละแห่งกำหนดนโยบายและเงื่อนไขการทำ HRR ที่แตกต่างกัน โดย ธพ. บางแห่งอนุญาตให้มีการต่ออายุสัญญาหลายครั้ง และต่อเนื่องนานหลายปี ทำให้ลูกค้าไม่ได้รับรู้ผลขาดทุนที่สะสมกันอยู่เป็นจำนวนที่สูง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระราคาเมื่อครบกำหนดตามสัญญา ธปท. มีแนวทางการกำกับดูแลการทำธุรกรรมในลักษณะดังกล่าวบ้างหรือไม่อย่างไร	ในการทำ HRR ให้ ธพ. ถือปฏิบัติตามแนวทางขั้นต่ำดังต่อไปนี้ เพื่อควบคุมดูแลมิให้มีการทำ HRR เพื่อวัตถุประสงค์ที่ไม่เหมาะสม และเพื่อให้มั่นใจว่าคณะกรรมการธนาคารและผู้บริหารระดับสูงของ ธพ. รวมถึงผู้บริหารระดับสูงของลูกค้าทราบและเข้าใจลักษณะและความเสี่ยงจากการทำ HRR 1. ธพ. ต้องมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการทำ HRR โดยอาจเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการธนาคาร และควรครอบคลุมประเด็นสำคัญ เช่น ขอบเขต/กรณีจำเป็นที่อาจขออนุญาตทำ HRR ได้ การบริหารความเสี่ยง อำนาจอนุมัติการทำ HRR ในแต่ละครั้ง เพดานและปริมาณธุรกรรมรวมถึงความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และควรมีการกำหนดระยะเวลาสูงสุดของการต่ออายุ/ปรับโครงสร้างแบบ HRR อย่างชัดเจนในนโยบาย โดย**ไม่ควร**มีระยะเวลาที่ยาวหรือบ่อยครั้งเกินไป เช่น การให้ลูกค้า

ลำดับ	คำถาม	คำตอบ
		ต่ออายุสัญญาแบบ HRR 3 เดือน นับจากวันครบกำหนดตามสัญญาแรกเริ่ม (original contract) อาจถือว่าเป็นระยะเวลาที่ยาวเกินไป เป็นต้น โดย ธพ. ต้องควบคุมดูแลให้การทำ HRR เป็นไปตามนโยบาย กระบวนการ และคู่มือปฏิบัติของ ธพ. 2. ก่อนเข้าทำ HRR ธพ. ต้องเรียกเอกสารหลักฐานจากลูกค้าที่แสดงความเห็นชอบและเหตุผลความจำเป็นในการทำ HRR ในแต่ละครั้ง ซึ่งลงนามโดยผู้มีอำนาจลงนาม หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจของลูกค้า โดยการรับเอกสารหลักฐานดังกล่าวสามารถใช้ช่องทางใดก็ได้ แต่ ธพ. ต้องมั่นใจว่าเอกสารหลักฐานที่ได้สามารถนำมาใช้อ้างอิงและมีผลบังคับได้ตามกฎหมาย นอกจากนี้ ธพ. ต้องมีการตรวจสอบให้แน่ใจว่าผู้ลงนามเป็นผู้มีอำนาจหรือเป็นผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจริง 3. ก่อนเข้าทำ HRR ธพ. ต้องแจ้งประมาณการผลกำไรขาดทุนจากธุรกรรมเดิมก่อนต่ออายุหรือปรับโครงสร้างสัญญา รวมถึงความเสี่ยงและประมาณการผลขาดทุนสูงสุดที่ลูกค้าอาจได้รับจากการทำ HRR เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาแก่ผู้มีอำนาจลงนามหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจของลูกค้า โดย ธพ. สามารถเลือกใช้ช่องทางใดในการแจ้งข้อมูลก็ได้ แต่ต้องมั่นใจได้ว่าลูกค้าได้รับทราบข้อมูลครบถ้วนและจะไม่เกิดข้อโต้แย้งจากลูกค้าในภายหลังว่าไม่เคยได้รับการแจ้งข้อมูลดังกล่าวจาก ธพ. มาก่อน 4. ธพ. ต้องมีกระบวนการแจ้งการทำ HRR ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง และสถานะปัจจุบัน เช่น มูลค่ายุติธรรมของธุรกรรมที่ต่ออายุหรือปรับโครงสร้างสัญญาด้วยการทำ HRR ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใน ธพ. รับทราบ เช่น หน่วยงานพิจารณาสินเชื่อ หน่วยงานบริหารความเสี่ยง เป็นต้น รวมถึงรายงานต่อผู้บริหารระดับสูงและ/หรือคณะกรรมการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาตามความมีนัยสำคัญของปริมาณธุรกรรม และความเสี่ยงที่เกิดจากการทำ HRR เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการประเมิน

ลำดับ	คำถาม	คำตอบ
		ติดตาม และควบคุมความเสี่ยงจากการทำ HRR ได้อย่างเหมาะสม ธพ. ต้องจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการทำ HRR รวมถึงเอกสารหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงเหตุผลความจำเป็นที่ได้รับจากลูกค้าในการขอทำ HRR ไว้เพื่อให้ ธปท. ตรวจสอบ หรือจัดส่งให้แก่ ธปท. เมื่อมีการร้องขอ
23.	เอกสารหลักฐานที่ ธพ. ต้องเรียกจากลูกค้าที่แสดงให้เห็นถึงเหตุผลความจำเป็นในการทำ HRR นั้น ได้แก่ เอกสารหลักฐานในลักษณะใดบ้าง	เอกสารหลักฐานดังกล่าวควรแสดงเหตุผลความจำเป็นในการขอทำ HRR เช่น เอกสารหลักฐานรับรองจากทั้งลูกค้าและคู่ค้าของลูกค้าที่แสดงให้เห็นถึงสาเหตุความจำเป็นของการเลื่อนการชำระเงินและการส่งมอบสินค้าออกไป
24.	ในกรณีที่ลูกค้าทำธุรกรรม FX forward กับ ธพ. และเมื่อธุรกรรมสิ้นสุดลง ปรากฏว่าลูกค้าได้รับผลขาดทุน หากลูกค้าขอเข้าทำธุรกรรมใหม่เพิ่มเติม เช่น ขาย FX option ให้ ธพ. แล้วขอให้หักกลบค่าธรรมเนียม (premium) ที่ ธพ. ต้องจ่ายให้ลูกค้ากับผลขาดทุนที่เกิดจาก FX forward นั้น สามารถกระทำได้โดยไม่ผิดเจตนารมณ์ของ ธปท. ใช่หรือไม่	แม้ว่าการทำธุรกรรมดังกล่าวจะอยู่ในขอบเขตที่สามารถทำได้เป็นการทั่วไปตามประกาศ ธปท. แต่หากเป็นการเอื้อให้ลูกค้าได้ประโยชน์จากการหลีกเลี่ยงหรือเลื่อนการรับรู้ผลกำไรขาดทุนจากธุรกรรมอนุพันธ์ที่ลูกค้ามีอยู่เดิมกับ ธพ. ก็ไม่ควรสนับสนุน จากตัวอย่างที่ถามมา การจัดโครงสร้าง premium ของ FX option ให้มีมูลค่าเท่ากับผลขาดทุนจากธุรกรรม FX forward อาจส่งผลให้การรับรู้ผลขาดทุนดังกล่าวของลูกค้าเลื่อนออกไป และหากลูกค้าได้รับผลขาดทุนอีก ลูกค้าอาจขาย FX option เพิ่มเติมเพื่อหักกลบ/เลื่อนการรับรู้ผลขาดทุนออกไปอีกในลักษณะเช่นนี้ต่อไปเรื่อย ๆ ซึ่งอาจทำให้ผลขาดทุนของลูกค้าสะสมเพิ่มขึ้นจนส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระราคาของลูกค้า ในที่สุด อีกทั้ง ยังส่งผลให้ ธพ. มีความเสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาเพิ่มขึ้นด้วย
25.	การปรับสัญญาอนุพันธ์ให้อ้างอิงอัตราดอกเบี้ยใหม่ (เช่น อัตราดอกเบี้ย THOR) ทดแทนอัตราดอกเบี้ยเดิม โดยไม่มีการชำระผลกำไรขาดทุน จะถือว่าเป็นการทำ HRR หรือไม่	การปรับสัญญาอนุพันธ์ให้อ้างอิงอัตราดอกเบี้ยใหม่ โดยที่วันสิ้นสุดสัญญาไม่ได้เปลี่ยนแปลงนั้น ไม่ถือว่าเป็นการทำ HRR เนื่องจากไม่ได้เป็นการต่ออายุหรือปรับโครงสร้างของธุรกรรมเดิมซึ่งส่งผลให้วันสิ้นสุดสัญญาเลื่อนออกไป ทั้งนี้ สำหรับกรณีธุรกรรมอนุพันธ์ที่อาจมีการเลื่อนวันสิ้นสุดสัญญาออกไป จะต้องเป็นกรณีจำเป็นเท่านั้น

เอกสารแนบคำถาม-คำตอบ 1

ตารางสรุปการวิเคราะหความเหมาะสมของลูกคา (client suitability analysis) ตามเอกสารแนบ 7

ประเภทคู่สัญญา / ประเภทอนุพันธ์	ผู้ลงทุนสถาบัน (ยกเว้น บง. บค. ธย. SFIs)	บง. บค.[1]	ธย. SFIs ผู้ลงทุนรายใหญ่พิเศษ ผู้ลงทุนรายใหญ่[1] ผู้ลงทุนรายย่อย
forwards, futures, swaps, options และ foreign exchange pro-rata forwards และ foreign exchange flexible forwards	วิเคราะห์ความเหมาะสมตามดุลยพินิจ	หลักการ	หลักการ
อนุพันธ์อื่น ๆ			หลักการ + ข้อกำหนดเพิ่มเติม

ตารางสรุปการเปดเผยขอมูลแกลูกคา (disclosure) ตามเอกสารแนบ 7

ประเภทคู่สัญญา / ประเภทอนุพันธ์	ธพ.	ผู้ลงทุนอื่นนอกเหนือจาก ธพ.
forwards, futures, swaps, options และ foreign exchange pro-rata forwards และ foreign exchange flexible forwards	หลักการ	หลักการ
อนุพันธ์อื่น ๆ		หลักการ + ข้อกำหนดเพิ่มเติม

[1] กรณีที่ บง. บค. ธย. SFIs หรือผู้ลงทุนประเภทนิติบุคคลที่เป็นผู้ลงทุนรายใหญ่หรือรายใหญ่พิเศษลงนามขอ opt out ธพ. สามารถใช้ดุลยพินิจในการวิเคราะห์ความเหมาะสมของลูกค้าได้

เอกสารแนบคำถาม-คำตอบ 2

ตัวอย่างการคำนวณเงินกองทุนสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตประเภทต่าง ๆ ในบัญชีเพื่อการค้า

ธุรกรรม/ฐานะ	ฐานะในสินทรัพย์อ้างอิง		ฐานะในอนุพันธ์ด้านเครดิต	Counterparty risk
	General market risk	Specific risk[1]	General market risk	
1. Credit default swaps (CDS)				
Protection buyer	None	**ฐานะ :** Short **จำนวน :** มูลค่าที่ตราไว้หรือจำนวนเงินสูงสุดที่จะได้รับชดเชย แล้วแต่กรณี **ระยะเวลา :** อายุคงเหลือของ CDS	**ฐานะ :** Short **จำนวน :** มูลค่าปัจจุบันของแต่ละกระแสเงินสดของค่าธรรมเนียม **ระยะเวลา :** ระยะเวลาของการชำระค่าธรรมเนียมของ CDS แต่ละงวด	ดำรงเงินกองทุนโดยใช้วิธี Current Exposure Method
Protection seller	None	**ฐานะ :** Long **จำนวน :** มูลค่าที่ตราไว้หรือจำนวนเงินสูงสุดที่จะต้องจ่ายชดเชย แล้วแต่กรณี **ระยะเวลา :** อายุคงเหลือของ CDS	**ฐานะ :** Long **จำนวน :** มูลค่าปัจจุบันของแต่ละกระแสเงินสดของค่าธรรมเนียม **ระยะเวลา :** ระยะเวลาของการชำระค่าธรรมเนียมของ CDS แต่ละงวด	ดำรงเงินกองทุนโดยใช้วิธี Current Exposure Method เฉพาะในกรณีที่ Protection buyer ยังชำระค่าธรรมเนียมไม่ครบถ้วน

ตัวอย่างการคำนวณเงินกองทุนสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตประเภทต่าง ๆ ในบัญชีเพื่อการค้า (ต่อ)

ธุรกรรม/ฐานะ	ฐานะในสินทรัพย์อ้างอิง		ฐานะในอนุพันธ์ด้านเครดิต	Counterparty risk
	General market risk	Specific risk[1]	General market risk	
2. Total rate of return swaps (TRORS)				
Protection buyer	**ฐานะ :** Short **จำนวน :** มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิง ณ วันเริ่มข้อตกลง TRORS หรือมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิงจากการชำระราคาครั้งก่อนหน้า แล้วแต่กรณี **ระยะเวลา :** อายุคงเหลือของสินทรัพย์อ้างอิง หรือระยะเวลาคงเหลือก่อนการปรับดอกเบี้ยครั้งต่อไป แล้วแต่กรณี	**ฐานะ :** Short **จำนวน :** มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิง ณ วันเริ่มข้อตกลง TRORS หรือมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิงจากการชำระราคาครั้งก่อนหน้าแล้วแต่กรณี **ระยะเวลา :** อายุคงเหลือของข้อตกลง TRORS	**ฐานะ :** Long **จำนวน :** มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่จะได้รับชำระตามสัญญา (รวมจำนวนเงินตามมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิง ณ วันเริ่มข้อตกลง TRORS หรือมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิงจากการชำระราคาครั้งก่อนหน้า แล้วแต่กรณี) เพื่อแลกกับการจ่ายกระแสเงินสดของสินทรัพย์อ้างอิง **ระยะเวลา :** ระยะเวลาคงเหลือก่อนปรับดอกเบี้ยครั้งต่อไป	ดำรงเงินกองทุนโดยใช้วิธี Current Exposure Method
Protection seller	**ฐานะ :** Long **จำนวน :** มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิง ณ วันเริ่มข้อตกลง TRORS หรือมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิงจากการชำระราคาครั้งก่อนหน้า แล้วแต่กรณี **ระยะเวลา :** อายุคงเหลือของสินทรัพย์อ้างอิง หรือระยะเวลาคงเหลือก่อนการปรับดอกเบี้ยครั้งต่อไป แล้วแต่กรณี	**ฐานะ :** Long **จำนวน :** มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิง ณ วันเริ่มข้อตกลง TRORS หรือมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิงจากการชำระราคาครั้งก่อนหน้าแล้วแต่กรณี **ระยะเวลา :** อายุคงเหลือของข้อตกลง TRORS	**ฐานะ :** Short **จำนวน :** มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่จะต้องชำระตามสัญญา (รวมจำนวนเงินตามมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิง ณ วันเริ่มข้อตกลง TRORS หรือมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิงจากการชำระราคาครั้งก่อนหน้า แล้วแต่กรณี) เพื่อแลกกับกระแสเงินสดของสินทรัพย์อ้างอิง **ระยะเวลา :** ระยะเวลาคงเหลือก่อนปรับดอกเบี้ยครั้งต่อไป	ดำรงเงินกองทุนโดยใช้วิธี Current Exposure Method

เอกสารแนบคำถาม-คำตอบ 2

ตัวอย่างการคำนวณเงินกองทุนสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตประเภทต่าง ๆ ในบัญชีเพื่อการค้า (ต่อ)

ธุรกรรม/ฐานะ	ฐานะในสินทรัพย์อ้างอิง		ฐานะในอนุพันธ์ด้านเครดิต	Counterparty risk
	General market risk	Specific risk[1]	General market risk	
3. First to default swaps (FTDS)				
Protection buyer	None	**ฐานะ :** Short (รายใดรายหนึ่ง และเป็นรายเดิมตลอดอายุ) **จำนวน :** มูลค่าที่ตราไว้หรือจำนวนเงินสูงสุดที่จะได้รับชดเชย แล้วแต่กรณี **ระยะเวลา :** อายุคงเหลือของ FTDS	**ฐานะ :** Short **จำนวน :** มูลค่าปัจจุบันของแต่ละกระแสเงินสดของค่าธรรมเนียม **ระยะเวลา :** ระยะเวลาของการชำระค่าธรรมเนียมของ FTDS แต่ละงวด	ดำรงเงินกองทุนโดยใช้วิธี Current Exposure Method
Protection seller	None	**ฐานะ :** Long (ทุกราย) **จำนวน :** มูลค่าที่ตราไว้หรือจำนวนเงินสูงสุดที่จะต้องจ่ายชดเชย แล้วแต่กรณี **ระยะเวลา :** อายุคงเหลือของ FTDS **เพดาน :** เงินกองทุนที่ต้องดำรงไม่เกินมูลค่าการรับประกันความเสี่ยงตามข้อตกลง	**ฐานะ :** Long **จำนวน :** มูลค่าปัจจุบันของแต่ละกระแสเงินสดของค่าธรรมเนียม **ระยะเวลา :** ระยะเวลาของการชำระค่าธรรมเนียมของ FTDS แต่ละงวด	ดำรงเงินกองทุนโดยใช้วิธี Current Exposure Method เฉพาะในกรณีที่ Protection buyer ยังชำระค่าธรรมเนียมไม่ครบถ้วน

เอกสารแนบคำถาม-คำตอบ 2

ตัวอย่างการคำนวณเงินกองทุนสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตประเภทต่าง ๆ ในบัญชีเพื่อการค้า (ต่อ)

ธุรกรรม/ฐานะ	ฐานะในสินทรัพย์อ้างอิง		ฐานะในอนุพันธ์ด้านเครดิต	Counterparty risk
	General market risk	Specific risk[1]	General market risk	
4. Proportionate CDS				
Protection buyer	None	**ฐานะ :** Short (ทุกราย) **จำนวน :** มูลค่าที่ตราไว้หรือจำนวนเงินสูงสุดที่จะได้รับชดเชย แล้วแต่กรณี ตามอัตราส่วนที่กำหนด **ระยะเวลา :** อายุคงเหลือของ Proportionate CDS	**ฐานะ :** Short **จำนวน :** มูลค่าปัจจุบันของแต่ละกระแสเงินสดของค่าธรรมเนียม **ระยะเวลา :** ระยะเวลาของการชำระค่าธรรมเนียมของ Proportionate CDS แต่ละงวด	ดำรงเงินกองทุนโดยใช้วิธี Current Exposure Method
Protection seller	None	**ฐานะ :** Long (ทุกราย) **จำนวน :** มูลค่าที่ตราไว้หรือจำนวนเงินสูงสุดที่ต้องจ่ายชดเชย แล้วแต่กรณี ตามอัตราส่วนที่กำหนด **ระยะเวลา :** อายุคงเหลือของ Proportionate CDS	**ฐานะ :** Long **จำนวน :** มูลค่าปัจจุบันของแต่ละกระแสเงินสดของค่าธรรมเนียม **ระยะเวลา :** ระยะเวลาของการชำระค่าธรรมเนียมของ Proportionate CDS แต่ละงวด	ดำรงเงินกองทุนโดยใช้วิธี Current Exposure Method เฉพาะในกรณีที่ Protection buyer ยังชำระค่าธรรมเนียมไม่ครบถ้วน

1/ เงินกองทุนที่ต้องดำรงสำหรับ Specific risk ของสินทรัพย์อ้างอิง = จำนวนที่กำหนดในแต่ละธุรกรรม * Specific risk charge ซึ่งอ้างอิงกับน้ำหนักเงินกองทุนด้านอัตราดอกเบี้ยประเภท Specific risk ซึ่งแบ่งตามประเภทของผู้ออกตราสาร อันดับความน่าเชื่อถือ และอายุคงเหลือ โดยพิจารณาตามคุณลักษณะของสินทรัพย์อ้างอิง (ตามที่ระบุไว้ในประกาศ ธปท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน